

DECEMBER 2012

BRANSCHÖVERSIKTEN

Arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretagen
Svensk, nordisk och internationell kartläggning

I SAMARBETE MED

Foreningen af Rådgivende
Ingeniører

Rådgivende Ingeniørers
Forening

Felag ráðgjafarverkfræðinga

Suunnittelu- ja
Konsulttitoimistojen Liitto

Arkkitehtitoimistojen Liitto, ATL

Svenska Teknik &
Designföretagen
• almea

Innehåll

Förord	5		
DEN SVENSKA MARKNADEN	6	DEN NORDISKA MARKNADEN	25
Nedgång för industrikonjunkturen drabbar även tjänstesektorn	6	Nordisk jämförelse av nyckeltal	26
Sektorns utveckling 2011 och 2012	8	Nordens 100 största arkitektgrupper	27
Svenska strukturaffärer	13	FRI – Danska marknaden	29
Nyckeltal för de största svenska konsultföretagen	14	Danmarks 100 största koncerner	32
De 50 största arkitektgrupperna	16	RIF – Norska marknaden	34
De 50 största grupperna inom industriteknik	17	Norges 100 största koncerner	37
Sveriges 300 största koncerner	19	FRV & FSSA – Isländska marknaden	39
		Islands 18 största koncerner	41
		SKOL – Finska marknaden	42
		ATL – Finska arkitektmarknaden	44
		Finlands 100 största koncerner	45
		DEN INTERNATIONELLA MARKNADEN	47
		Internationell utveckling	48
		Världens 10 största koncerner	48
		Börsnoterade konsultföretag – en jämförelse	49
		Europas 50 största arkitektgrupper	50
		Europas 300 största koncerner	51

Bilden på omslaget visar det vinnande bidraget av Stora Samhällsbyggarpriset 2012. Enligt stadgarna ska priset gå till en byggnad eller anläggning av hög kvalitet, tillkommen genom en fördömlig samverkan mellan de olika aktörerna i samhällsbyggnadsprocessen. Vinnaren av Stora Samhällsbyggarpriset 2012 var Messingehuset i Upplands Väsby, ritat av White Arkitekter AB, med motiveringen: "för ett effektivt användande av samhällets resurser som resulterat i ett stort bidrag till en levande, lärande och hållbar stadsmiljö".

Övriga bidrag var Kulturhuset Spira i Jönköping, kulturen i centrum i stadsbilden och integrerande i stadslivet genom sin tillgänglighet, Clarion Hotel Post i Göteborg, föredömligt tillvaratagande av de kvaliteter som karaktäriserar det byggnadsminnesförklarade Centralposthuset och Gravitationsdestilleriet i Gävle, en funktionell och lättskött industriell anläggning med stora affärsmöjligheter.

Fakta och information om Stora Samhällsbyggarpriset och de nominerade bidragen finns på: www.samhallsbyggardagen.se

Omslagsbild framsidan:

Messingehuset, Upplands Väsby (Fotograf Torbjörn Larsson)

Om Branschöversikten

Branschöversikten har publicerats av Svenska Teknik&Designföretagen sedan 1995. Branschöversikten är en sammanställning över arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultbranschen i Sverige, Norden och Europa. I rapporten presenteras rankinglistor över de största företagsgrupperna på respektive marknad, intressanta nyckeltal, nyheter kring strukturaffärer samt information om utvecklingen och konjunkturen inom sektorn under det senaste året.

Sedan 2005 medverkar STD-företagens motsvarigheter i de nordiska grannländerna. STD-företagen samlar arkitekter, teknikkonsulter och industrikonsulter medan de nordiska organisationerna endast organiserar teknikkonsulter och i vissa fall även industrikonsulter. I Finland och på Island medverkar även arkitektorganisationerna i samarbetet kring Branschöversikten. Samarbetsorganisationerna är FRI i Danmark, RIF i Norge, SKOL & ATL (arkitekter) i Finland samt FRV & FSSA (arkitekter) på Island.

Siffrorna i rapporten bygger på senast tillgängliga siffror som vi kunnat få tag på för respektive företag. För drygt hälften av företagen motsvarar detta kalenderbokslut för 2011. Resterande företag har brutna räkenskapsår. För de flesta av dessa har vi fått in årsredovisningarna för 2011/12. Men en del bokslut var inte klara när insamlingen av underlagen avslutades, till exempel för de företag vars räkenskapsår slutar den sista augusti. För dessa företag har vi behållit siffrorna för 2010/11. För enkelhetens skull refererar vi till de sammanställda siffrorna som gällande för 2011.

Företagsinformationen i rapporten har samlats in via databaserna Soliditet (Sverige) och Dow Jones Companies & Executives (Europa), från de nordiska organisationerna, direkt från företagen eller via företagens hemsidor. Bevakningen omfattar omkring 1 500 företag i Sverige, Norden och Europa. Att samla in informationen är ett omfattande arbete och i vissa fall går det inte att få tag i tillförlitlig information. Informationen för de internationella företagen är svårare att få tag i. I Sverige är årsredovisningar publika dokument. Så är det inte i alla länder och många företag lämnar ogärna ut sina siffror. I de fallen använder vi den senaste tillgängliga informationen vi kan finna. Alla företag som förekommer eller borde förekomma i rapporten uppmanas därför att kontakta STD-företagen och skicka in sina uppgifter för att säkerställa att informationen om dem blir korrekt.

Vi vill speciellt tacka de företag som hjälpt oss genom att skicka in sina årsredovisningar!

Svenska Teknik&Designföretagen

Förord

Svenska Teknik&Designföretagen (STD-företagen) är bransch- och arbetsgivarorganisation för ca 700 arkitekt-, teknik- och industrikonsultföretag inom bygg- och industrisektorn. Med totalt ca 32 500 medarbetare representerar STD-företagen drygt två tredjedelar av branschens resurser. STD-företagens medlemmar utvecklar samhället fysiskt och har nyckelroller i hela samhällsutvecklingen vid genomförandet av alla typer av byggnationer och stadsbildningar, den viktiga infrastrukturen, miljön och klimatsystem, energi och natur samt nya produkter och processer för industrin osv. Medlemmarna arbetar med innovationer, nybyggnad, ombyggnad, underhåll och effektivisering.

Projektledare, arkitekter, teknik- och industrikonsulter utreder, designar, projekterar och deltar på den svenska marknaden i utvecklingen av fasta investeringar och produkter för ca 330 miljarder kronor per år. Sektorn påverkar därmed utvecklingen av drygt 10 procent av Sveriges BNP och STD-företagens medlemsföretag är med och skapar värden som varar.

STD-företagen – med sina föregångare SKIF, SPA, AI-företagen – firade 100 år 2010. Nu är vi på god väg in i ett nytt sekel med många möjligheter och utmaningar. Inte minst påverkar globaliseringen företagen med möjlighet till ökad tjänsteexport samtidigt som den också skapar utmaningar på hemmamarknaden genom mer utländsk konkurrens.

I Almegas konjunkturrapport oktober/november har man gjort bedömningen att konjunkturedgången i omvärlden också påverkat tjänstesektorn under året, sysselsättningen ökar allt långsammare och ett fåtal branscher håller uppe tillväxten. Större delen av näringslivet har haft en svagare tillväxt under hösten och återhämtningen skjuts framåt. En svagare euro tillsammans med bankernas minskade investeringsvilja samt de nya kapitaltäckningskraven från 2013, kommer troligtvis framgent att påverka vår sektor. Hur och i vilken omfattning återstår dock att se.

Branschen kommer också fortsättningsvis att ha nya utmaningar vad gäller både rekrytering av medarbetare som upphandlings- och projektformer. Konkurrensen, inte minst den internationella, ökar och därmed kraven på effektivisering av all slags produktion. Branschens förmåga till effektivisering kommer att bli en avgörande faktor. Företagen måste fokusera på kundnyttan och hög grad av samverkan med marknadens aktörer. STD-företagens medlemmar är en viktig part i såväl samhällsbyggnadssektorns som industrins fortsatta utveckling. Genom sin kunskap bidrar konsulterna till såväl forsknings-, utvecklings- som rationaliseringsarbetet. STD-företagen verkar för att branschen ska öka ansträngningarna att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle.

Branschöversikten distribueras till medlemmarna i Svenska Teknik&Designföretagen och till övriga företag som medverkar i undersökningen. Den sänds också till tongivande kundföretag, tidskrifter, konjunkturbedömare, företagsanalytiker med flera och till svenska beskickningar och exportkontor. En engelsk upplaga, the Sector Review, distribueras till övriga nordiska organisationer och till de utländska företag som medverkar i vår undersökning samt till internationella utvecklingsbanker, utvecklingsorgan och förvaltningar inom EU och internationella tidskrifter.

Branschöversikten är inte minst beroende av medverkan från ett stort antal företag inom och utanför Sverige. Vi tackar därför speciellt alla som bidragit till att göra denna sammanställning möjlig.

Stockholm i december 2012

Inger Lindberg Bruce

Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB

Ordförande i Svenska Teknik&Designföretagen

Nedgång för industrikonjunkturen drabbar även tjänstesektorn

Almega har noterat att större delen av tjänstesektorn under 2012 alltmer drabbats av svagare konjunktur. Tillväxten inom flertalet tjänstebranscher har mattats av, särskilt under andra halvåret. Även branscher som visat motståndskraft mot den allmänt svagare konjunkturen, som exempelvis teknikkonsulter och arkitekter, har under hösten mött en snabb omsvängning mot svagare efterfrågan på deras tjänster. Företagen verkar ha blivit något överraskade av den snabba försämringen av efterfrågan. Endast omkring en tredjedel av företagen inom hela branschen teknikkonsulter och arkitekter räknade i oktober med ökad efterfrågan under det närmaste halvåret, men framförallt är det en större andel än tidigare, 20 %, som räknar med minskad efterfrågan.

Att arkitekter och teknikkonsulter drabbats senare än flera andra branscher är normalt. Exportindustrin ligger normalt tidigt i konjunkturcykeln, vars efterfrågan från exportmarknader började falla redan sommaren 2011. Tillverkningsindustrins investeringar började falla under tredje kvartalet 2012, och har till och med tredje kvartalet i år ökat med endast cirka 4 %, att jämföra med 10 % motsvarande period 2011. Det är dessutom ett fåtal branscher som bidragit till ökningen under 2012, främst motorfordons- och den kemiska industrin. Den försämrade konjunkturen under andra halvåret 2012 talar för allt svagare investeringar. Under 2013 visar industriföretagens investeringsplaner en minskning med 3 %, enligt SCB:s investeringsenkät från oktober.

Prognoser för återhämtningen på Sveriges viktigaste exportmarknader har skjutits framåt till nästa år, 2013, och återhämtningen väntas dessutom bli trög. Bakgrunden är de åtstramningar som måste genomföras inom flera länder för att minska offentliga budgetunderskott och betala av på rekordhöga statsskulder. Frågetecken kring utveck-

lingen i flera länder kvarstår dessutom, exempelvis om Grekland ska klara sina sparåtgärder, få ytterligare krislån och stanna som medlem i eurozonen. Ett annat frågetecken är hur USA kommer att kunna undvika att falla ned i det så kallade budgetstupet, om inte USA:s kongress når en överenskommelse om att förhindra att omfattande skattelättnader och stimulansåtgärder upphör från årsskiftet. I annat fall kan en kraftig åtstramning väntas i USA:s ekonomi och återgång i lågkonjunktur.

Sveriges ekonomi har bromsat in ordentligt mot slutet av 2012, då även tjänstesektorn nästan tappat all fart. Almega räknar med en svag tillväxt i tjänstesektorn under nästa år, på 1,5 %. Sveriges totala produktion, BNP, bedöms öka med endast 0,8 % under 2012 och med 1,2 % 2013, trots att exporten väntas repa sig under 2013, om än långsamt. Hushållens realinkomster väntas öka, men Almega räknar med att hushållssparandet ökar i samband med att arbetslösheten stiger och hushållen blir mer försiktiga i sin konsumtion.

Den svaga tillväxten samt osäkerheten om konjunkturutvecklingen i omvärlden gör att investeringsplanerna inom näringslivet också är återhållsamma. Almegas räknar med en kraftig nedväxling av investeringstakten inom tjänsektorn, från en ökning med drygt 10 % förra året till en ökning 2012 med 2,5 %.

Byggindustrins investeringar samt bostadsinvesteringarna beräknas falla under 2012 och öka svagt under nästa år. Nyinvesteringar i småhus och flerbostadshus sjönk kraftigt under tredje kvartalet 2012. Nedgången dämpades av god tillväxt inom övriga bygg- och anläggningsinvesteringar, bland annat till följd av ökade väginvesteringar. Under 2013, väntas dock tillväxttakten för denna typ av investeringar dämpas. De satsningar på infrastruktur som aviserats i regeringens höstbudget väntas inte få genomslag på investeringstakten under de närmaste två åren. Anslagen för infrastruktur minskar till och med under 2013.

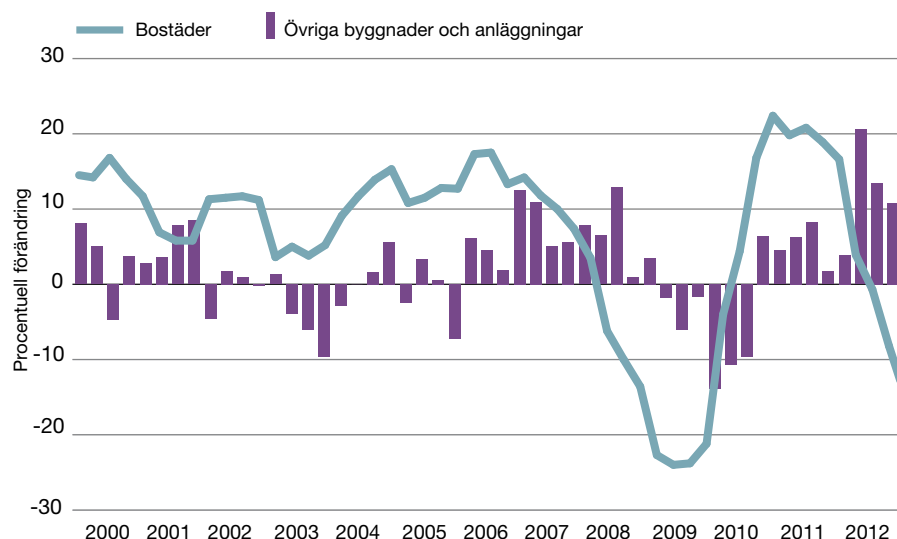
Almegas prognos för Sveriges totala fasta bruttoinvesteringar visar nu en längre period med svag utveckling för investeringarna och att återhämtningen kan komma först under år 2014. Almegas prognos visar då en uppgång med 3,2 %, efter en ökning med enbart drygt 2 % under 2013.

Trots nedskruvade förväntningar om efterfrågan på teknikonsult- och arkitektjänster planerar teknik konsulterna öka antalet anställda under den närmaste tiden. Samtidigt har cirka 60 % av företagen brist på personal. Under tredje kvartalet i år, 2012, ansåg över hälften av företagen att främst brist på arbetskraft höll tillbaka verksamheten. Detta är ett överhängande problem som blir en knäckfråga för branschens tillväxt när konjunkturen vänder uppåt igen.

Lena Hagman
chefekonom Almega,
november 2012

”Sveriges BNP bedöms öka med endast 0,8 % 2012 och 1,2 % 2013.”

Fasta bruttoinvesteringar, procentuell förändring jämfört med motsvarande period föregående år, fasta priser, utfall till och med tredje kvartalet 2012

Sektorns utveckling 2011 och 2012

2011 var ett starkt år och lönsamheten i branschen förbättrades ytterligare. Vinstmarginalen för de 300 största koncernerna ökade till 8,1 %, från 7,9 % året innan. Utvecklingen fortsatte i samma riktning även under första halvan av 2012. Efter sommaren nådde dock lågkonjunkturen i omvärlden till slut även Sverige. Tjänstesektorn och teknikkonsult-, industrikonsult- och arkitektföretagen har fått känna på effekten av den. Mot slutet av hösten har avmattningen blivit märkbar och utsikterna för 2013 är betydligt dystrare än de var i början av 2012.

Branschens storlek och nyckeltal

En fullständig genomgång av branschen har genomförts under våren, varför siffrorna för branschens storlek, mätt i antalet anställda och omsättning, reviderats. Branschen består av omkring 12 000 företag. Av dessa har cirka 50 företag mer än hundra anställda. 10 200 av företagen har noll till två anställda.

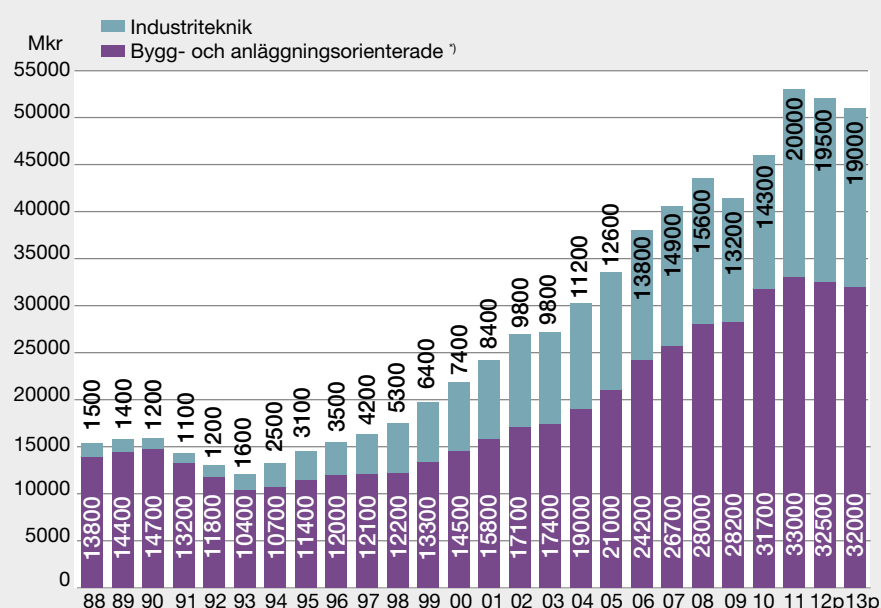
Storleksfördelningen ser ut som följande:

Antal anställda	Antal företag
501 –	14 st
101 – 500	38 st
51 – 100	40 st
21 – 50	110 st
11 – 20	111 st
3 – 10	1 447 st
0 – 2	10 200 st

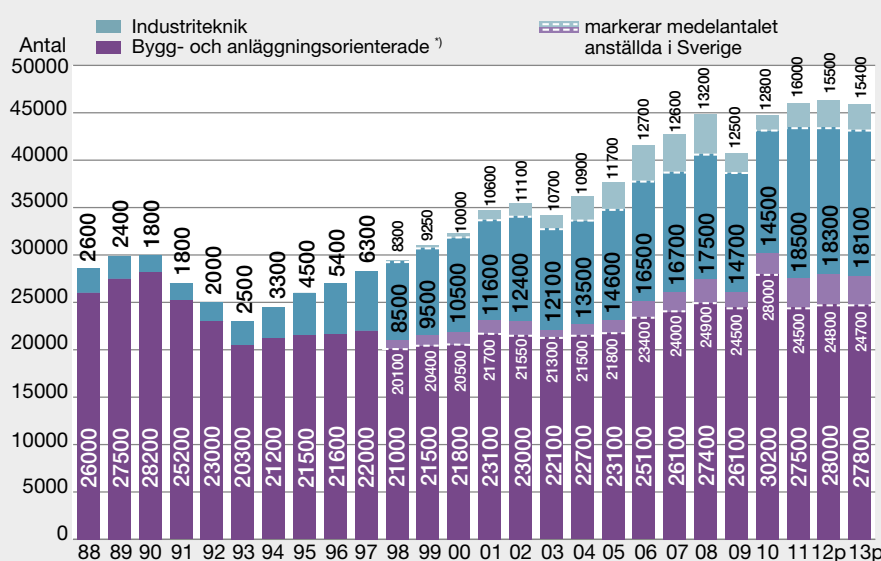
Branschen omsatte omkring 53 miljarder kronor under 2011/12 och sysselsatte 46 000 personer. Omsättningen per anställd i hela branschen var 1 052 kkr. Den genomsnittliga rörelsemarginalen för hela branschen var 8,2 %. Även vinstmarginalen var 8,2 %.

De 300 största företagen i branschen, som presenteras i listan på sid 19, representerar en stor del av den totala branschen. De omsatte tillsammans 48 miljarder kronor och hade tillsammans 43 000 anställda. De 300 största företagen i branschen redovisade ett gemensamt rörelseresultat på 3 976 Mkr och ett gemensamt resultat efter finansiella poster på 3 950 Mkr. Det ger en genomsnittlig rörelsemarginal på 8,2 %, mot 8,1 % föregående år. Vinstmarginalen var 8,1 %, mot 7,9 % året innan.

Branschens omsättning, Mkr

Medelantalet anställda i branschen

¹⁾ Av de bygg- och anläggningsorienterade företagen representerar arkitektföretagen 6 800 MSEK i omsättning och 6 300 anställda, 2011/12.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

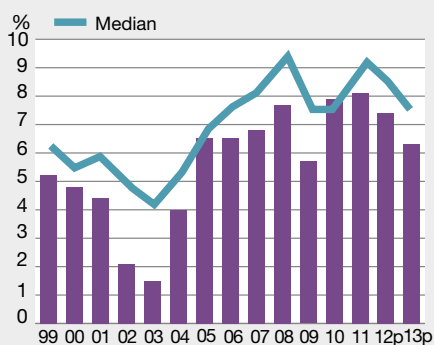
Ekonomisk utveckling (löpande priser)

	Omsättning kkkr per anställd										Resultat efter finansiella poster kkkr per anställd									
	04	05	06	07	08	09	10	11	12p	13p	04	05	06	07	08	09	10	11	12p	13p
De 300 ¹ största koncernerna	928	962	970	1021	1034	1036	1068	1130	1117	1084	37	60	63	69	77	56	85	92	83	68
varav																				
byggorienterade	952	992	1034	1102	1139	1083	1111	1150	1136	1110	45	69	79	98	104	83	103	92	86	76
varav																				
arkitektföretag	941	962	986	1046	1093	1069	1087	1132	1101	1064	55	71	88	102	103	88	83	98	86	77
teknikkonsultföretag	955	999	1042	1114	1148	1091	1116	1153	1143	1119	43	69	78	97	104	82	107	90	86	76
industri teknik	889	910	888	915	884	942	994	1099	1088	1042	-28	44	39	32	38	10	54	91	76	54

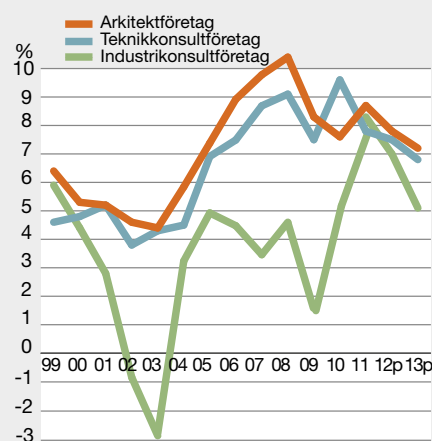
från 2004 i förekommande fall enl. IFRS

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

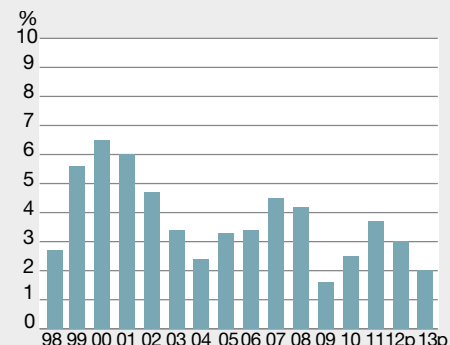
Vinstmarginaler i de 300 största konsultföretagen

Vinstmarginal

Löne kostnadsökning per årsarbete

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

Omsättningen per anställd bland de 300 största företagen var 1 130 kkr.

Arkitektföretagen hade en genomsnittlig omsättning per anställd på 1 132 kkr, mot 1 087 kkr föregående år. Vinstmarginalen ökade till 8,7 % från 7,6 % föregående år. Det ger ett resultat efter finansiella poster på 77 kkr per anställd.

Industrikonsulterna hade en omsättning per anställd på 1 099 kkr, vilket är en rätt stor ökning från 994 kkr året innan. Även vinstmarginalen har ökat rejält, till 8,3 % från 5,4 % föregående år. Detta ger ett resultat efter finansiella poster på 91 kkr per anställd. Motsvarande siffra året innan var 54 kkr. Industrikonsulternas kraftigt förbättrade lönsamhet förklaras till stor del av välfyllda orderböcker och höjda arvoden i kombination med höga debiteringsgrader under året. Samtidigt ska påpekas att en rad

företag har lagts till i bevakningen, som tidigare inte var med. Så underlaget för statistiken är något förändrat. Det råder dock ingen tvekan om att 2011 var ett lönsamt år för industrikonsulterna.

Teknikkonsulterna inom bygg- och anläggningsbranschen hade en omsättning per anställd på 1 153 kkr, en ökning från 1 116 kkr året innan. Deras vinstmarginal minskade dock till 7,8 % från 9,6 % föregående år. Resultatet efter finansiella poster per anställd minskade till 90 kkr från 107 kkr året innan. Förklaringen till den försämrade lönsamheten ligger troligen i att andelen uppdrag från offentliga beställare ökat och där är prispressen större. Dessutom ökar konkurrensen på infrastruktursektorn när internationella företag etablerar sig på den svenska marknaden. Detta bidrar givetvis också till ökad prispress.

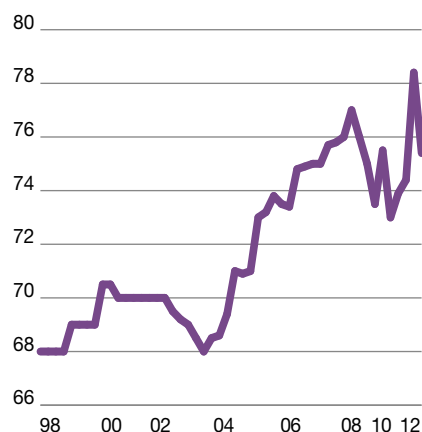
Känslighetsanalys

Vid allt annat oförändrat ändras resultatet före skatt med respektive

Debiteringsgrad	+/-	1%	-enhet	12-13 kkr/anställd
Pris	+/-	1%		10 kkr/anställd
Löne-kostnad	+/-	1%		7 kkr/anställd

Soliditeten bland de 300 största företagen fortsätter att öka. Den var i genomsnitt 46 %, vilket är en liten ökning från de 45 % som redovisades året innan och 44 % året dessförinnan. Även förädlingsvärdet per anställd ökade jämfört med förra året. Det var 716 kkr per anställd under 2011/12 jämfört med 681 kkr året innan. Förädlingsvärdet motsvarar den värdeökning som företagen tillför i

Rullande årsvis debiteringsgrad

sin produktion och uttrycks också som företagets bidrag till BNP. Rent konkret är det företagets försäljning minus kostnaderna för insatsvarorna. Beräkningen görs genom att summera företagets lönekostnader, sociala avgifter, rörelse-resultat samt avskrivningar. Tillsammans utgör de förädlingsvärdet. Det värdet delas sedan med medelantalet anställda för att visa förädlingsvärdet per anställd.

Debiteringsgraden bland de noterade företagen under 2011 låg på 74,4 %. Under perioden januari till september 2012 låg den på 75,4 %. Den var ännu högre under första halvan av året men avtog under sommaren.

Investeringar inom sektorn

Bygginvesteringarna ökade med nära 10% under 2011, till knappt 300 mil-

jarder kronor i fasta priser. Det var framförallt investeringarna på bostäder som ökade, men även investeringarna på lokaler och industribyggnader ökade. Bostadsinvesteringarna motsvarade 130,2 miljarder kronor, varav 64,2 miljarder kronor var nybyggnation. Investeringarna i lokaler ökade till sammanlagt ca 97 miljarder kronor, varav ca 5,8 miljarder gällde industribyggnader. Däremot avtog investeringarna i infrastruktur och anläggningar med 1 % till omkring 72 miljarder kronor.

Dessa förväntas dock öka igen, med nära 7 % redan under 2012. Samtidigt väntas investeringarna på bostäder avta med ca 9 % under 2012, för att sedan vända svagt uppåt igen under 2013. Investeringar i infrastruktur och anläggningar samt lokalinvesteringarna balanserar nedgången på bostadssektorn och håller branschen sysselsatt under hela 2012. Stimulanspaketet på infrastrukturområdet håller uppdragsvolymen uppe och många projekt som inte kom igång under 2011 startas upp under 2012, varför en stor del av effekten från stimulanspaketet märks först i år. Flera stora infrastrukturprojekt avslutas under 2012 och 2013 och det kan ta något år innan några riktigt stora projekt kommer igång, då de måste projekteras först. Detta skapar en viss osäkerhet kring hur stora investeringarna egentligen blir under 2013 och 2014.

Industrins investeringar i maskiner och utrustning ökade med 7 % under 2011

till 45 miljarder kronor och väntas fortsätta att öka även under 2012. Det är svårt att veta hur det blir under 2013 men utvecklingen kommer med största sannolikhet bli svagare när industrin återigen drar ned på investeringarna samtidigt som exportordergången är låg.

Prisbildens utveckling

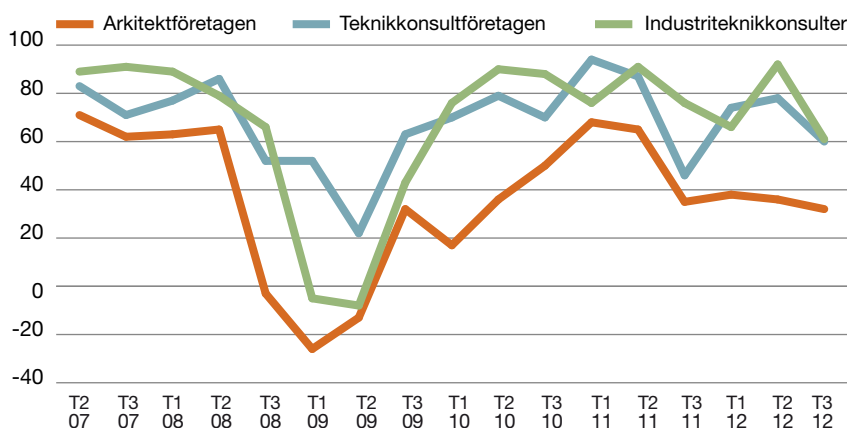
Byggbranschens svaga utveckling under 2012 har ökat prispressen på marknaden. Även om det finns delsektorer som fortfarande går bra, som infrastruktur och kraft- och energianläggningar, så ökar samtidigt konkurrensen på området. Prisnivåerna har därför inte påverkats positivt i någon större utsträckning. Generellt är prispressen störst vid offentlig upphandling. De väljer oftare lägsta pris som utvärderingskriterium, istället för kvalitet alternativt livscykelkostnader. Under 2013 kan prispressen tillta när byggkonjunkturen viker ytterligare, infrastrukturinvesteringarna tillfälligt avtar och de privata investeringarna i anläggningar minskar.

Industrikonsulternas orderböcker har varit välfyllda under 2012 och de har kunnat höja sina priser en aning då det råder fortsatt brist på ingenjörskompetens inom produkt- och produktionsutvecklingsområdet. Det är troligt att priserna återigen pressas nedåt under 2013, när industrikonsulternas ordergång förväntas minska till följd av exportindustrins minskande efterfrågan. Löpande investeringar i produktutveckling är dock en förutsättning för industriföretagens överlevnad. Investeringarna upphör därför aldrig helt och en rimlig efterfrågan på ingenjörskompetens kvarstår vilket troligtvis bidrar till en någorlunda bibehållen prisnivå.

Ålders- och könsstruktur

Medlemsföretagen inom Svenska Teknik&Designföretagen har en personalstyrka på cirka 33 000 personer, vilket motsvarar 72 % av hela branschen. Enligt Svenskt Näringslivs lönestatistik är 28,3 % av de anställda i STD-företagen kvinnor. Trenden är att andelen kvinnor ökar. Året innan var andelen 27,8 % och året innan dess 27,6 %. Andelen kvinnliga ledande befattningshavare är ungefär 26 % och andelen kvinnliga styrelsemedlemmar ca 19 %. Däremot är

Personalstyrkans utveckling

Förväntningarna på personalstyrkans utveckling visar nettotellen mellan andelen företag som tror personalstyrkan ökar minus de som tror att den minskar under de kommande 6 månaderna.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

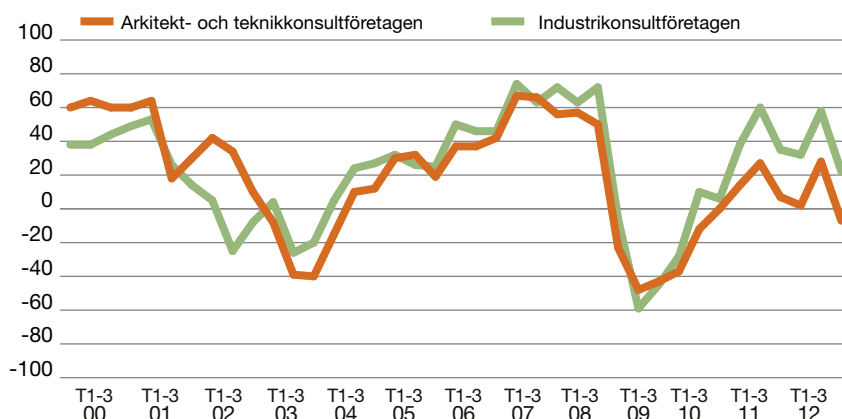
andelen kvinnliga vd:ar betydligt lägre. Bland de 300 största företagen är 9,1 % av vd:arna kvinnor.

Medelåldern bland STD-företagens anställda är 41,4 år. Det är något lägre än vid förra mätningen, då medelåldern var 44 år. Mätmetoderna skiljer sig dock. Tidigare användes åldersintervall, nu räknas exakta åldrar. Det gör att siffrorna inte är riktigt jämförbara. Vad man kan konstatera är att kvinnorna är något yngre än männen. Medelåldern för kvinnorna bland STD-företagens medlemmar är 39,9 år, medan den är 42,1 år för männen.

Utvecklingen under 2012 och framåt

Året började bra med hög beläggning och fyllda orderböcker. Teknikkonsulterna fortsatte att rida på vågen av infrastrukturinvesteringarna och industrikonsulterna var fullt sysselsatta med industrins investeringar i maskiner, utrustning och produktutveckling. Lönsamheten under första halvåret var därför i nivå med 2011 års nivåer. Under och efter sommaren vände dock utvecklingen nedåt. En inbromsande byggsektor och försämrade efterfrågan för exportindustrin har lett till en avmattande utveckling för teknik konsulter, arkitekter och industrikonsulter under andra halvan av 2012. Samtliga delbranscher sänder signaler om sämre orderingång framöver.

Företagens uppfattning om prisbildens utveckling

Diagrammen över prisbildens utveckling visar nettototalen mellan andelen företag som har höjt sina priser minus de som sänkt sina priser under de senaste 6 månaderna.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

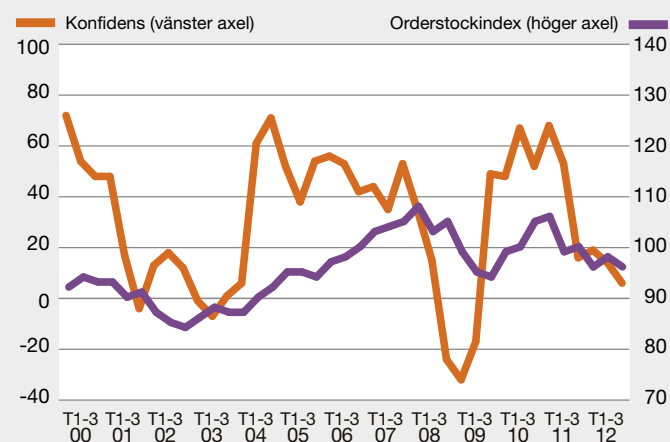
Lönsamheten för arkitekter, teknik konsulter och industrikonsulter har varit god de senaste två åren. Konsulterna har med draghjälp av den goda efterfrågan och trots den rådande ingenjörskrisen ökat sin produktivitet och leveranser till sina kunder. En svagare orderingång, lägre debiteringsgrader och pressade priser kan dock leda till försämrade lönsamhet det kommande året. Infrastrukturinvesteringarna i Sverige minskar tillfälligt på grund av långsam igångsättning av planerade projekt. Men för teknik konsulterna kommer det fortfarande finnas mycket uppdrag att projektera de kom-

mande satsningarna, inte minst inom transportsektorn. Konkurrensen på infrastruktursektorn ökar dock framöver då fler stora multinationella teknik konsulter söker sig till Sverige och Norge.

Almegas Konjunkturrapport, som mäter tjänstesektorns samlade utveckling, i oktober rapporterade om en generellt svagare konjunktur i Sverige under 2013. Prognosen för BNP-tillväxten för 2012 har höjts efter att första halvåret var starkare än väntat. BNP:n bedöms öka med 0,8 % under 2012 och med 1,2 % under 2013. Under 2014 be-

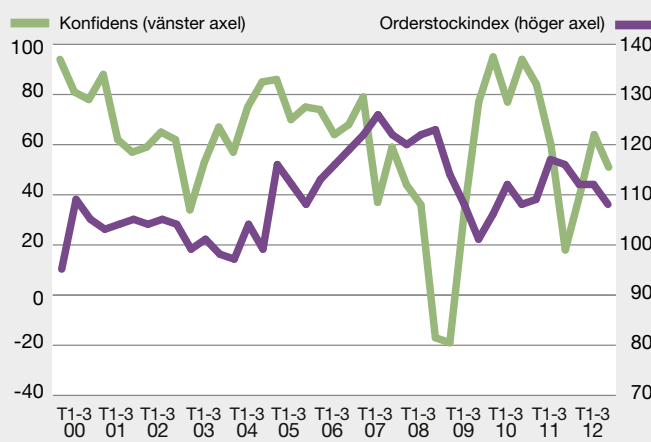
Orderstocksindex jämfört med förväntningar på orderläget om 6 månader

Arkitekt- och teknikföretagen sammanvägt

Orderstocksindex bygger på enkätundersökningar bland STD-företagens medlemmar och räknas fram genom en vägning mellan inliggande orderstock per anställd och beläggningsgraden om 2, 3, 6 och 12 månader.

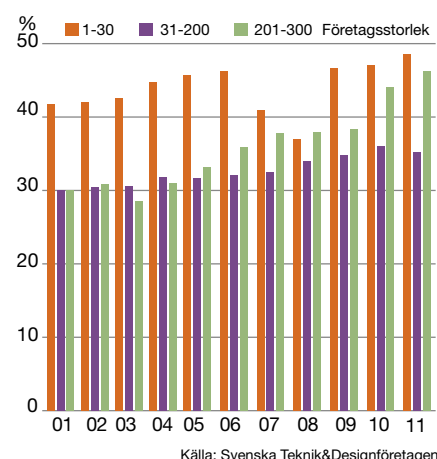
Industrikonsultföretagen

Konfidenskurvan representerar nettototalen mellan andelen företag som förväntar sig förbättrat orderläge minus de som förväntar sig försämrat orderläge om 6 månader.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

Soliditet, %

räknas tillväxten öka till omkring 2 %, förutsatt att återhämtningen i några av Sveriges exportmarknader inleds under 2013. Förutsättningarna bygger på fortsatta stimulansåtgärder från centralbankerna och att räddningsaktionerna fortsätter i Grekland och övriga skuld-krisande euroländer, vilket antas leda till en stabilisering och en långsam återhämtning. Exportindustrin påverkas också av en stark krona, även om den historiska korrelationen mellan kronkursen och exportefterfrågan inte har samma betydelse längre. Detta beror på att importen av tjänster och komponenter ökar i omfattning i tillverkningsindustrins produktion. Det man förlorar på lägre säljpriser till följd av en stark krona kan man delvis kompensera med lägre produktionskostnader när insatsvarorna blir billigare.

Tjänstesektorn, som har varit tillväxtmotorn i svensk ekonomi de senaste åren, har haft en avtagande tillväxttakt sedan början av 2011. Produktivitet-utvecklingen inom tjänstesektorn minskar till följd av svaga investeringar under flera år, inte minst inom forskning och utveckling. En hämmande faktor för produktivitet-utvecklingen är bristen på tillgänglig kompetens i flera kunskaps-intensiva branscher.

Rekryteringsbehovet i de olika del-branscherna minskar dock framöver. Andelen företag som uppger att de behöver rekrytera brukar konsekvent ligga på höga nivåer då tillgången på tillgänglig kompetens understiger behovet. I normalläget rapporterar i princip samtliga företag att de behöver

De 30 största svenska koncernerna

	Omsättning per anställd, kkr							Resultat efter fin.poster/anställd, kkr						
	05	06	07	08	09	10	11	05	06	07	08	09	10	11
De 30 största koncernerna	956	949	1009	1016	1030	1057	1101	61	54	58	69	50	84	87
varav														
byggorienterade	1010	998	1106	1101	1087	1105	1110	81	75	87	101	81	104	84
industriteknik	902	905	908	912	950	984	1088	41	34	28	34	7	53	91

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

rekrytera. Nu signalerar en större andel om ett minskat rekryteringsbehov. Det är en tydlig indikation på ökad osäkerhet på marknaden.

Arkitektföretagen

Arkitektföretagens orderläge har försämrats under slutet av 2012. Det är framförallt beläggningen på längre sikt som har försämrats. Sammantaget uppvisar arkitektföretagen negativa förväntningar på orderlägets utveckling under 2013. I byggsektorn förväntas en avmattning under 2013 och detta påverkar givetvis arkitektföretagen. Uppdrag avseende bostäder och övriga hus representerade 69 % av arkitektföretagens omsättning under 2011. De två delsektorerna är mycket viktiga för arkitekterna. Arkitektföretagen tror att orderläget för övriga hus/lokaler kommer att försämrats framöver, samtidigt som de tror att läget kommer att förbättras för uppdrag avseende bostäder. Lokalinvesteringarna har ökat under 2011 och början av 2012. Den utvecklingen väntas nu bromsa upp.

Lokal- och anläggningsinvesteringarna har bidragit till att balansera den kraftiga nedgång som skett inom bostadssektorn. Bostadsbyggandet började avta redan under 2011 och har fortsatt att falla under 2012. Antalet påbörjade lägenheter under 2010 var 26 700 och under 2011 var de 25 500. Under 2012 beräknades endast 21 500 lägenheter påbörjas. Det kan till och med bli ännu färre i slutändan. Preliminär statistik visar att endast 9350 lägenheter påbörjades under första halvåret 2012. Investeringarna i bostadsbyggandet hålls

tillbaka av ökande byggkostnader samtidigt som bolånetaket bromsar betalningsförmågan och hushållens negativa syn på den ekonomiska utvecklingen framöver dämpar betalningsviljan. Nu väntas dock bostadsinvesteringarna ändå vända uppåt igen en aning under 2013. Behovet av nya bostäder är fortsatt mycket stort i storstadsregionerna.

Teknikkonsulterna

Teknikkonsulterna har haft fullt upp även under 2012, mycket tack vare fortsatta infrastruktur- och anläggningsinvesteringar samt uppdrag avseende övriga lokaler. De tre delbranscherna representerade ungefär 70 % av teknik-konsulternas omsättning under 2011. Mot slutet av 2012 rapporteras dock om avtagande orderingång och dämpade förväntningar för 2013. Lokalinvesteringarna har haft en god utveckling under 2012, med en 19 procentig ökning under första halvåret. Både privata och offentliga investeringar har ökat. Den utvecklingen beräknas dock avta under 2013. Framförallt är det de privata investeringarna som väntas plana ut, då flera stora projekt blir färdiga och planerade projekt skjuts på framtiden. De delsektorer som gått bra är handeln, industrilokaler, upplevelseindustrin och hotellprojekten. Offentliga lokalinvesteringar beräknas ligga högt under 2012 och fortsätta öka 2013, inte minst inom sjukvård och omsorg.

Infrastrukturinvesteringarna väntas tillfälligt avta de närmaste två åren då pågående projekt avslutas och nya ska projekteras. Regeringen har dessutom i sin senaste infrastrukturproposition före-

slagit investeringar på över 500 miljarder kronor för perioden 2014-2025 för att förbättra Sveriges transportsystem. Så även om det kan ta något år innan nya infrastrukturprojekt sätts igång finns det trots allt en stor marknad även framöver på infrastrukturuområdet.

Sverige har varit en rätt skyddad marknad, med relativt få utländska aktörer. De senaste åren har flera av de stora danska koncernerna stärkt sina positioner i Sverige. Nu märks också större intresse från icke-nordiska företag. Konkurrenten på den svenska teknik-konsultmarknaden kommer att öka då ännu fler internationella organisationer förväntas etablera sig i både Sverige och Norge. Inte minst inom infrastruktur- och anläggningsmarknaderna kommer konkurrensen bli påtaglig. Både Sverige och Norge har stora infrastrukturinvesteringar på gång och de upplevs som stabila länder med trygga ekonomier. Dessutom är lönsamheten för teknik-konsulter i båda länderna god i ett internationellt perspektiv. Den ökade konkurrensen kommer troligtvis dra ned lönsamheten en aning, men det är alltså attraktiva marknader för många internationella koncerner. Även om nya investeringar kanske inte kommer igång under 2013 så kommer en del kunna börja projekteras, vilket tillfaller teknik-konsulterna.

Även anläggningsinvesteringarna har fortsatt att öka under 2012. De privata investeringarna har ökat för energi- och kraftanläggningar, transportområdet

samt på post- och telesektorn. Tillväxten väntas dock börja plana ut under andra halvan av 2012 och vidare under 2013. På den offentliga sidan har investeringarna fortsatt att öka på transportsektorn medan de minskat för kraft- och energianläggningar. De offentliga investeringarna planar också ut under slutet av 2012 och minskar ytterligare under 2013

Industrikonsulterna

Industrikonsulterna hade en fortsatt bra utveckling under första halvan av 2012. Under hösten har dock utvecklingen vänt och orderingången minskat. Industrikonsulterna har haft en god beläggning långt in på 2012 trots att exportindustrin gått på lågvarv. Industrins investeringar i maskiner, utrustning och produktutveckling har bidragit till att hålla industrikonsulterna sysselsatta. Osäkerheten i exportindustrin har bidragit till att investeringar har skjutits på framtiden, vilket minskar efterfrågan hos industrikonsulterna. Den trenden kommer troligen inte vända förrän exportindustrin har kunnat hantera sina rationaliseringar eller att exportorderfrågan ökar igen. Lönsamheten som varit god under 2011 och större delen av 2012 kommer sannolikt att försämrats under 2013.

Strukturaffärer

Det har skett en hel del strukturaffärer under året, inte minst bland de större koncernerna som blir allt större. Branschen konsolideras alltmer och grup-

pen mellanstora företag minskar då de större koncernerna förvärvar många av de aktörerna. En tydlig trend är att de svenska företagsgrupperna alltmer etablerar sig utomlands. Huvudsakligen i Norden men även i Baltikum, Tyskland och Storbritannien och andra länder. En annan trend är också att allt fler internationella organisationer etablerar sig i Sverige, genom förvärv eller företagsetablering. De närmaste åren är det troligt att vi får se en hel del stora affärer där stora internationella koncerner köper upp svenska företag. Nedan presenteras en del av de affärer som skett under året bland de svenska koncernerna. Mer om de internationella koncernernas affärer tas upp i det internationella avsnittet.

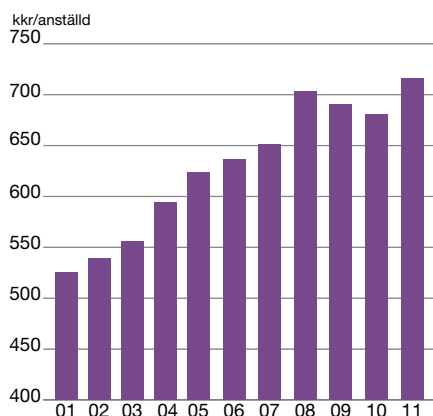
Nya personer i Swecos ledning

Mats Wäppling lämnar på eget initiativ **Sweco** och tjänsten som vd och koncernchef och efterträddes av Tomas Carlsson den 1 december. Tomas kommer närmast från NCC Construction Sweden. Dessutom har man fått en ny Sverige-vd. Åsa Bergman, som tidigare ansvarat för Swecos projektledningsverksamhet, tog över efter Eva Nygren som gått till Rejlers.

Sweco växer i Finland

I januari slutfördes förvärvet av **FMC Group** i Finland. FMC Group, med 1100 anställda och 80 MEUR i omsättning, var Finlands näst största teknik-konsultkoncern. Koncernen är stark inom byggkonstruktion, installation och även industriteknik. Värde av förvärvet

Förädlingsvärdet för de 300 största företagen

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

Jämförelse med andra branscher

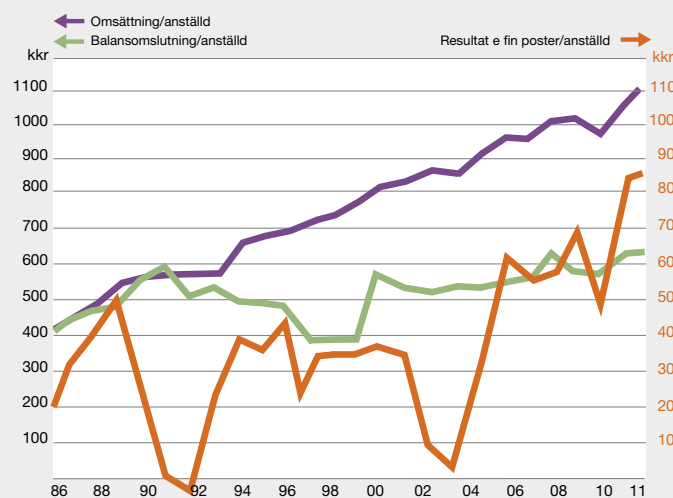
Omsättning/anställd (kkr)	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Managementkonsulter	1906	1880	1890	2015	2075	1800	1820	1720	1630	1600
IT-konsulter (adm)	1545	1480	1290	1270	1440	1135	1170	1140	1000	1130
Affärsjuridik	1840	1770	1690	1730	1750	1655	1595	1485	1485	1480
Marknadsundersökare	1465	1445	1295	1355	1280	1085	1070	985	895	900
PR & Kommunikation	1295	1235	1260	1320	1285	1265	1170	1120	1020	1020
Revisionsbyråer ¹	1320	1280	1275	1230	1250	1250	1135	1050	970	880
samt enl. vår tabell på sid. 12 (30 största koncernerna)										
Industriteknikkonsulter	1088	980	941	912	908	905	902	893	866	823
Arkitekter/teknikkonsulter	1110	1040	1084	1101	1106	998	1010	939	850	897

¹ baserat enbart på de 10 största.

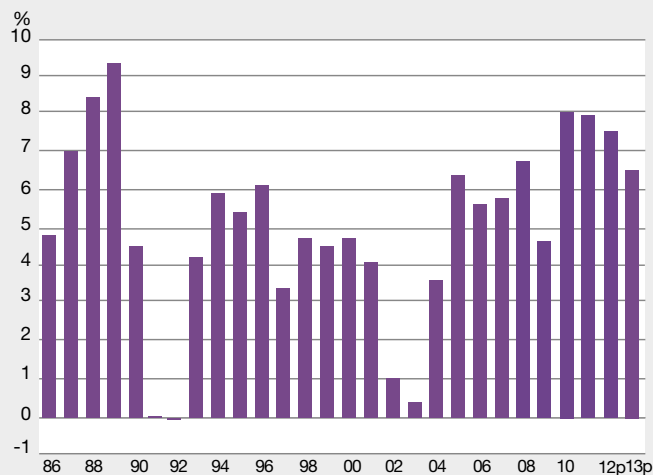
En jämförelse med andra kunskapsbranscher med högutbildad personal är intressant att göra. Ovanstående jämförelsetal från de 30-50 största företagen i några branscher är hämtade huvudsakligen från Affärsvärlden.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen och Affärsvärlden

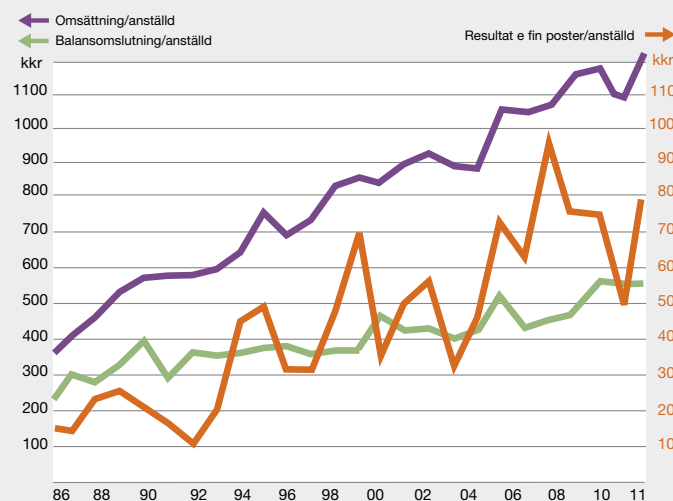
De 30 största svenska koncernerna

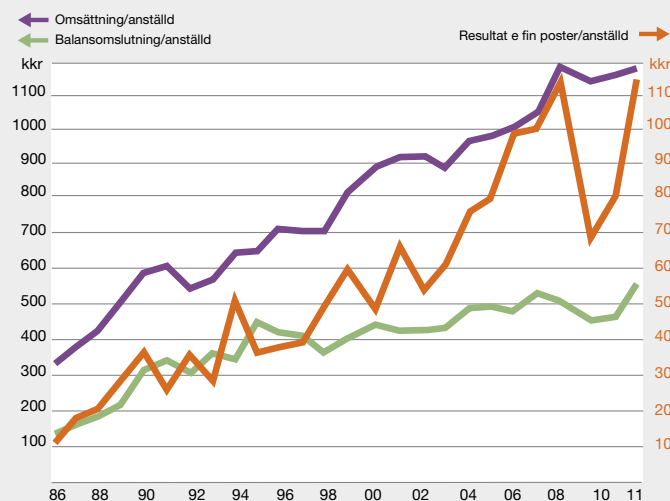
Vinstmarginaler i de 30 största konsultföretagen

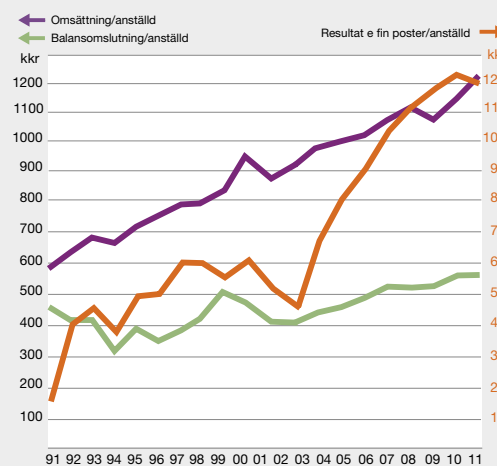
Koncern 31-50

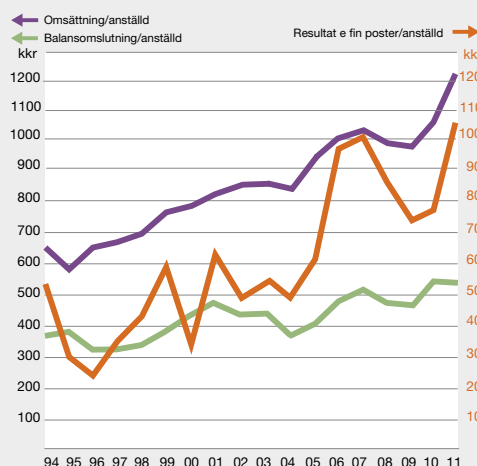
Koncern 51-100

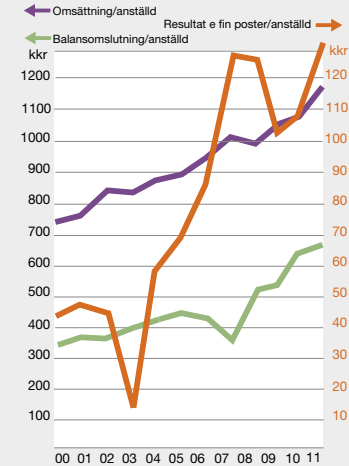
Koncern 101-150

Koncern 151-200

Koncern 201-300

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

uppgår till 65 MEUR. I samband med affären växer Sweco till ca 1600 anställda i Finland samtidigt som Sweco-koncernen passerar 7000 anställda totalt sett. I april förvärvades även det finländska arkitektbolaget Brunow & Maunula, med 18 anställda.

I mars tecknade man tillsammans med ÅF ett gemensamt avtal med Skanska Healthcare AB som omfattar projekteringen av Nya Karolinska Solna. Avtalets värde uppgår till 580 miljoner kr och delas lika mellan de två bolagen i konsortiet.

ÅF förvärvar och växer

ÅF AB förvärvade i oktober **Epsilon Holding AB** i en av de största affärerna på den svenska teknikkonsultmarknaden de senaste åren. Epsilon omsatte 2011 nära 1,8 miljarder kronor och redovisade ett rörelseresultat på 178 miljoner kr. ÅF-koncernen växer med drygt 1400 anställda. Epsilon kompletterar ÅF:s kompetens på industriteknikområdet och kommer till 80 % integreras i divisionen Technology. Resterande andel kommer att ingå i divisionen Industry. Epsilons vd, Mats Boström, tillträder som ny chef för Technology-divisionen och kommer att ingå i ÅF:s koncernledning. Köpeskillingen består av en initial köpeskillning om cirka 1 700 miljoner kr bestående av kontant betalning om 850 miljoner kr och 5 985 915 nyemitterade B-aktier i ÅF. Dessutom tillkommer en tilläggsköpeskillning som maximalt kan uppgå till 1 100 miljoner kr.

ÅF har vidare förvärvat teknikkonsulten Bygganalys, med en omsättning kring 70 miljoner kr och 52 medarbetare. Bygganalys är huvudsakligen verksam i Stockholmsregionen inom byggekonomi, projekt- och byggledning. I oktober förvärvades också Malmö-företaget Demikon AB med 16 medarbetare och en omsättning på 25 miljoner kr. Demikon förstärker ÅF:s erbjudande på miljöutredningsområdet. I maj förvärvades Piteå-baserade Kaarle Industrikonsult AB för att möta den stigande efterfrågan på konsulttjänster inom rörkonstruktion och mekanik i Norrland. I Norge förvärvade man projektledningsföretaget Advansia som är fokuserat på infrastrukturella projekt. Advansia har 120 anställda och omsätter ca 285 MNOK.

Köpeskillingen uppgick till 300 MNOK samt ett rörligt belopp baserat på resultatutvecklingen 2013-2015.

ÅF har under året också öppnat nya kontor i Osthämmar och Pajala.

ÅF möblerar också om i företagsstrukturen; divisionerna International North och International South integreras och bildar den nya divisionen International. I International North ingick ÅF i Finland, Ryssland, Tjeckien, Litauen och Estland med sammanlagt 750 medarbetare. I International South ingick Schweiz och Spanien med dotterbolag i Indien, Thailand, Turkiet, Vietnam, Nigeria, Italien, Brasilien och Storbritannien med sammanlagt 350 medarbetare. ÅF utgörs framöver av de fyra divisionerna: Industry, Infrastructure, International och Technology.

ÅF har tecknat ett avtal för design, 3D-modellering och teknisk support vid uppbyggnaden av ett nytt kärnkraftverk i Brasilien. Projektet kommer att drivas av ÅF Finland. Avtalet med Electrobrás är värt 600 miljoner kr. Man har också, i samarbete med Combitech och Sjöland & Thyselius, vunnit ett ramavtal med Försvarets Materielverk, värt 700 miljoner kr, gällande leverans av konsulttjänster till Försvarmaktens Ledningssystem.

WSP-affärer

WSP har gått ihop med den kanadensiska teknikkonsulten Genivar. Mer om den affären i det internationella avsnittet.

WSP har vunnit uppdraget att projektera den nya bussterminalen i Slussenområdet som ska byggas i Katarinaberget. Terminalen beräknas kunna tas i drift 2018. WSP har vunnit ännu ett uppdrag för Spårväg City, avseende den nya spårvagnsdepån vid ÅGA station på Lidingö. Man har även fått i uppdrag att ta fram underlag för samordnad beredskapsplanering för dammbrott och höga flöden i Ångermanälven och Umeälven. I studien ingår över 70 dammar och beräkningar görs med olika kombinationer av flöden och dammbrott. Uppdragsgivare är Vattenregleringsföretagen, med stöd från Svenska Kraftnät.

Semcon fortsätter växa i Tyskland

I oktober informerade **Semcon** om förvärvet av tyska Comet, verksam

inom produktinformationsområdet. Comet omsatte 2,4 miljoner Euro 2011 och har 40 anställda. Comet kompletterar Semcons verksamhet på den tyska marknaden som idag omfattar ca 1000 medarbetare. Man har under året också expanderat sin verksamhet i Trollhättan genom att anställa 25 ingenjörer som varit anställda på Saab Automobile Powertrain AB. Under året har också Kjell Nilsson efterträtt av Markus Granlund som vd för koncernen. Kjell Nilsson är numera styrelseordförande.

Semcon har tecknat en order med en tysk fordonstillverkare omfattande utveckling av en ny bilmodell, ett uppdrag värt 15 miljoner Euro.

Ramböll har tecknat ett ramavtal med Boliden Mineral gällande tjänster inom hela Rambölls teknikutbud från miljö till konstruktion och projektering. Ramböll har tecknat ytterligare ett ramavtal inom gruvindustrin; ramavtalet med LKAB har förlängts och gäller tjänster som konstruktion, projektering, projektledning, teknikansvar och specialisttjänster inom dammkonstruktion och stålkonstruktion.

Ramböll Management Consulting AB har förvärvat SANN & Partners Management Consulting AB med syftet att skapa en stark konsultverksamhet med rådgivning åt offentlig sektor och bolag i avreglerade sektorer.

Vectura privatiseras?

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 att riksdagen bemyndigar regeringen att sälja hela eller delar av Vectura Consulting AB. Beslut om detta fattas i december. Vad det blev var inte känt då detta skrevs.

Vectura har förvärvat Ledningskompaniet i Sverige AB i Falun, ett företag inom projektledning, byggledning, kvalitet och organisationsutveckling. Man har också öppnat ett dotterbolag i Norge med Tone Manum som vd med sikte på den omfattande förnyelse av infrastrukturen som den norska regeringen beslutat om.

Vectura har tecknat ett treårigt ramavtal med LKAB gällande teknikkonsulttjänster. Man har också fått uppdraget av Trafikverket att utreda ett nytt signalsystem för en europeisk järnvägskorridor

De 50 största arkitektgrupperna

11/12	10/11	Koncern / Företag	Bokslut	Omsättning, Mkr	(Föregående)	Antal anställda	
STD	1	1	White Arkitekter AB	11	734,3	503,2	678
STD	2	2	SWECO Architects AB	11	536,0	423,7	600
STD	3	3	Tengbom (förvärvat Carlstedt Ark i Linköping) proforma	11	400,3	316,8	422
STD	4	4	Temagruppen Sverige AB	11	177,4	148,7	165
STD	5	5	Wingårdh-koncernen	11	176,0	135,4	141
STD	6	7	FOJAB Arkitekter AB	10/11	130,0	92,2	80
STD	7	6	Nyréns Arkitektkontor AB	11	104,6	98,0	97
STD	8	11	Link Arkitektur AB	11	87,8	71,0	86
STD	9	8	Liljewall Arkitekter AB	11	86,5	77,0	87
STD	10	14	Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	11	77,2	65,9	61
STD	11	9	Arkitekterna Krook & Tjäder AB	11	74,2	76,2	76
STD	12	10	AIX Arkitekter AB	10/11	71,4	71,4	66
STD	13	13	Semrén & Månsson Arkitektkontor AB	10/11	65,9	65,9	60
	14	19	Strategisk Arkitektur Fries & Ekeröth AB	11	64,6	46,7	52
	15	16	Wester+Elsner Arkitekter AB	10/11	60,6	60,6	45
STD	16	17	ÅWL Arkitekter AB	11/12	56,7	59,0	58
STD	17	26	SYD ARK Konstruera AB	11/12	54,3	37,1	41
STD	18	18	Reflex Arkitekter AB	10/11	50,6	50,6	36
STD	19	12	Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	11/12	50,5	67,2	48
	20		Aperto Arkitekter Byggkonsulter AB	10/11	50,1	46,3	41
STD	21	27	Cedervall Arkitekter	11	48,9	34,6	38
STD	22	20	BBH Arkitekter & Ingenjörer AB	11	48,1	44,0	21
STD	23	25	Arkitekthuset Monarken AB	11/12	43,3	39,2	40
STD	24	31	BAU Arkitekter AB	11	40,7	29,9	34
STD	25	37	Erséus Arkitekter AB	11	39,8	26,2	29
STD	26	35	Arkitektbyrån Design i Göteborg	11	37,9	26,8	26
STD	27	23	BSK Arkitekter AB	11	37,8	39,5	36
STD	28	24	Berg Arkitektkontor/ Arkitektfirmaet C.F. Möller	11	37,5	39,2	33
STD	29	29	Archus Arosia Arkitekter AB	11	36,8	33,4	35
STD	30	44	Murman Arkitekter AB	11	35,0	23,6	31
STD	31	49	Consultec Arkitekter & Konstruktörer AB (bokslut 18 mån)	10/11	34,7	20,2	20
STD	32	34	AQ Arkitekter i Eskilstuna AB	11/12	33,4	27,0	29
STD	33	32	MAF Arkitektkontor AB	10/11	33,2	29,4	25
STD	34	30	BSV Arkitekter & Ingenjörer AB	11	32,0	31,1	33
STD	35	22	Anders Bergkrantz Arkitekter AB	11	31,4	39,8	15
STD	36	33	Equator Stockholm AB	11	30,4	28,3	34
STD	37	38	Pyramiden Arkitekter i Göteborg AB	11	30,0	25,4	26
STD	38	42	Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB	11/12	29,8	23,8	24
STD	39	41	Carlstedt Arkitekter AB	11	29,1	23,8	29
	40	46	A&P Arkitekter AB	11	28,4	23,2	25
STD	41	28	AG Arkitekter AB	11	28,1	34,5	34
STD	42	36	Ahlqvist & Almqvist Arkitekter AB	10/11	26,5	26,5	24
STD	43	48	Arkitema DOT	11	26,4	21,9	24
STD	44	39	Arkitektgruppen G.K.A.K AB	11	25,5	24,8	25
STD	45	40	Ettelva Arkitekter AB	11	25,4	24,6	23
STD	46	21	Total Arkitektur & Urbanism AB (fd Mondo&FRS Ark)	11	23,5	42,1	21
STD	47		Rosenbergs Arkitekter AB	11	23,4	16,4	27
	48	43	ABAKO Arkitektkontor AB	11	22,9	23,8	31
STD	49		Atrio Arkitekter Kalmar AB	11	22,3	19,3	18
STD	50	50	METRO Arkitekter AB	10/11	22,3	22,3	25

STD = medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. De 50 största arkitektgrupperna 2011/12 omsatte 4074 Mkr (3 370 Mkr 2010/11). Medelantalet anställda var 3 595 (2 993) och omsättningen per anställd var 1 133 kkr (1 126 kkr). Listan omfattar enbart de grupper/koncerner där arkitektverksamheten är dominerande.

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

avseende det svenska avsnittet av sträckningen. Tillsammans med Ramböll har man vunnit en annan order från Trafikverket, värd 100 miljoner kr, som gäller projekt Västlänken. Uppdraget gäller systemhandling och järnvägsplanskede för en linje och anslutningspunkter, vilket innebär hela tunneln inklusive järnväg. På Åland har man tecknat ett ramavtal med landskapsregeringen gällande projektledning och utredningar för omläggning av den åländska skär- gårdstrafiken.

Tyréns firade 70 år

Sven Tyrén grundade det som idag är Tyréns 1942. 70-årsfirandet har gått på turné runt om i landet innan det slutligen avrundades på företagets kontor i Stockholm.

Tyréns tog i januari över Niras byggnadsantikvariska verksamhet i Sverige. Med den affären har koncernen 22 specialister inom byggnadsvård och kulturmiljö. I slutet av november förvärvade man installationskonsulten InstallationsVision AB, med de ingående företagen Jarl Magnusson AB, Kylklövern AB, MIAB, Turing AB på Åland samt Tari AS i Estland. Totalt ingår ett 80-tal medarbetare i företagsgruppen. Med den här affären breddar Tyréns sitt erbjudande på installationsområdet. Efter förvärvet har Tyrénskoncernen över 1 300 anställda. Under året har Tyréns också öppnat nya kontor i Örnsköldsvik, Lycksele och Karlstad.

Tyréns har tillsammans med ÅF tecknat ett avtal med SKB avseende kärnbränsleförvaringen i Forsmark, värt 75 miljoner kr. I ett konsortium med COWI har man vunnit en av upphandlingarna gällande den kommande tågtunneln under Göteborg, en del av Västlänken. Uppdraget som beräknas omfatta 70 000 till 100 000 konsulttimmar gäller utbyggnaden under jord av den befintliga Centralstationen. Tyréns har under året också inlett ett samarbete med PwC där man kommer att stödja varandra med sina spetskompetenser. Tyréns kan bli en stödja PwC med specifik kompetens i samband med sina uppdrag avseende rådgivning riktad mot samhällsbyggnadssektorn (såväl kommunal som privat sektor).

De 50 största grupperna inom industrideknik

	11/12	10/11	Koncern / Företag	Bok-slut	Omsätt-ning, Mkr	(Före-gående)	Antal anställda
STD	1	1	ÅF (divisioner energy, engineering, technology samt Epsilon) proforma	11	5498,0	3215,1	4440
STD	2	2	Semcon AB	11	2451,9	2090,9	2727
	3		HIQ International AB	11	1239,5	1108,4	1107
	4		Combitech AB	11	992,6	900,9	853
STD	5	5	Rejlerkoncernen AB	11	770,0	585,0	790
	6	8	Xdin AB	11	653,4	466,0	741
STD	7	7	SWECO Industry	11	649,4	536,6	653
STD	8	6	Etteplan Sverige (proforma)	11	472,2	276,2	486
STD	9	10	WSP Systems	11	405,0	350,0	400
STD	10	12	Knightec AB	11/12	308,1	223,9	298
STD	11	11	COWI AB	11	240,0	240,0	270
STD	12		GVA Consultants AB	11	282,4	277,4	123
STD	13		Ansaldo STS Sweden AB	11	268,2	172,8	40
	14	14	Altran Technologies	11	254,8	184,3	208
STD	15	13	Avalon Innovation AB	11	237,9	189,0	207
STD	16	15	i3tex AB	11	206,6	182,6	235
STD	17		Sigma Kudos AB	11	200,4	223,0	240
STD	18	16	Consat Engineering AB	11	190,3	156,9	175
STD	19	18	PRC Group (Koncernen)	11	165,4	134,5	137
STD	20	17	Eurocon Consulting AB	11	163,7	132,6	151
STD	21	26	Goodtech Solutions Karlstad	11	156,1	64,1	88
	22	19	Infotiv AB	11	131,1	111,8	154
	23	24	FS Dynamics AB	11/12	116,2	79,8	115
STD	24	20	Condesign AB	11	115,8	106,2	162
STD	25	27	Benteler Engineering Services (fd Fasitet PDE AB)	11	115,8	61,8	66
STD	26	25	HRM Engineering AB	11/12	105,8	72,2	95
STD	27	21	Rücker Nord AB	11	101,4	94,9	97
STD	28	22	IKG - koncernen	11/12	98,1	89,4	129
STD	29		Bassoe Technology AB	11	86,7	77,4	41
STD	30		Core Link AB	11	83,7	75,9	46
STD	31	23	Automations Partner AB	11	82,8	88,0	50
STD	32	34	Engineeringpartner Automotive Nordic AB	11	80,6	42,0	102
	33		QRTECH AB	11	77,9	59,1	60
	34		Conmore Ingenjörbyrå AB	11	66,7	45,9	82
STD	35		Devport AB	11	64,8	21,2	55
	36	31	Veryday AB (fd Ergonomidesign)	10/11	64,7	53,0	53
STD	37	29	Centaur Segula Tech AB	11	64,2	54,8	84
STD	38		Vicura AB	11	61,5		52
STD	39		Ansys Sweden	11	61,1	50,7	18
STD	40	30	Cross Design i Göteborg AB	11	59,9	53,9	72
STD	41	38	Tüv Nord Sweden AB	11	58,0	37,3	20
STD	42		Elajo Engineering AB	11	55,0	50,1	57
STD	43	33	Citec Engineering AB (fd KPA)	11	54,1	46,5	58
STD	44	28	Creator Teknisk Utveckling AB	11	52,0	59,6	54
STD	45		Tricab 2.0 AB	10/11	46,1	23,1	40
STD	46	32	AcobiaFlux AB	11	44,6	51,2	39
	47	40	TKG Teknikkonsultgruppen AB	11	43,6	34,5	27
STD	48	45	Järnvågen AB (Bergström, BEKAB, Indautomat m fl) Proforma	11/12	43,0	27,0	42
STD	49		Nne Pharmaplan AB	11	40,8	62,4	28
STD	50	47	Koteko AB	11	40,5	25,0	26

STD = medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. De 50 största grupperna inom industrideknik omsatte 17 842 Mkr (13 007 Mkr 2010). Medelantalet anställda var 16 293 (13 079) och omsättningen per anställd var 1 095 kkr (995 kkr).

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

Xdin slutförde i april förvärvet av Enea Experts, med 221 anställda, vilket förstärker tjänsteerbjudandet inom inbyggda system, test och kvalitetssäkring samt systemutveckling.

På **Hifab** har Jan Skoglund lämnat över vd-skäpet till Jeanette Saveros. Jan lämnade tjänsten på egen begäran men blir kvar i företaget som senior projektledare. Jeanette var tidigare affärsområdeschef inom koncernen. Hifab öppnade i april ett nytt kontor i Eskilstuna och finns nu representerade på 16 orter i Sverige, från Malmö i söder till Luleå i norr.

Peter Rejler utsedd till European CEO of the year

Peter Rejler utsågs till "European CEO of the year" i ACE's (Association for Consultancy and Engineering) prestige-fyllda årliga tävling. Motiveringen lød: "Priset uppmärksammar den fantastiska insats som Peter har gjort i att leda **Rejlers**, som grundades av hans farfar, genom en betydande tillväxt från cirka 200 medarbetare 1999 till cirka 1500 i Norden idag. Ledarskap kan vara svårt att definiera. Det må vara sant, men effekten av en visionär vd är alltid tydlig. Vi är välsignade med en mängd duktiga ledare i vår bransch och denna utmärkelse är välförtjänt," sade Dr Nelson Ogunshakin OBE, vd på ACE.

Övriga nominerade var: Ernst Ebert, Ingenieure, Tyskland; Jonas Wiström, ÅF; Stephen Weber och Martin Steger, COPLAN, Tyskland och Harrie Noy, Arcadis, Nederländerna.

På Rejlers årsstämma i maj utsågs Eva Nygren, tidigare Sverige-vd på Sweco, till ny vd och koncernchef för Rejlers. Peter Rejler valdes till ny arbetande styrelseordförande.

Rejler förvärvade i juni det norska konsultföretaget SEEN Nordic med 10 medarbetare. SEEN utför tekniska och ekonomiska energianalyser och revisioner. Tidigare under året bytte Rejlers intressebolag Nettkonsult namn till Rejlers Consulting AS för att tydliggöra Rejlers närvaro på den norska marknaden. Rejlers äger idag 49 % av bolaget. Resterande 51 % kommer att förvärfvas senast under första halvåret 2014. I Finland har man förvärvat Ramböll

Finlands konsultverksamhet inom automation och el. Den förvärvade verksamheten omsatte 5,5 miljoner Euro under 2011 och har ca 70 medarbetare. Med den affären har Rejlers ca 430 anställda i Finland.

Inspecta tecknar avtal med Tetra Pak

Inspecta Sweden AB har tecknat ett avtal med Tetra Pak gällande förpackningskoncernens verksamhet world-wide. Tillsammans med andra delar av koncernen ska man utföra konstruktionskontroll, tillverkningskontroll, installationskontroll, övervakning av provtryckning, förstörande och oförstörande provning, kvalificering av svetsare och svetsprocedurer samt utbildning.

White öppnar kontor i London och Oslo

White har under senare år vunnit flera stora uppdrag i Storbritannien och Norge och som en följd av ökad internationell efterfrågan öppnar man nu kontor i London och Oslo.

Det av White Arkitekter ritade Messingehuset i Upplands Väsby vann Stora Samhällsbyggarpriset 2012. Priset tilldelas White tillsammans med Upplands Väsby kommun, Hemsö och Peab. Byggnaden är en multifunktionell mötesplats där två gymnasieskolor integreras med musikskolan, biblioteket, lokaler för idrott, evenemang och föreställningar samt café och restaurang.

Tengbom förvärvade i januari Carlstedt Arkitekter i Linköping, med 12 anställda, och stärker därmed sin verksamhet i regionen kring Norrköping och Linköping. Tengbom har tecknat ett samarbetsavtal med kambodjanska The Room Design Studio. Företaget har 15 anställda och drivs av svenska arkitekter. Tengbom har en option att förvärva The Room Design Studio vilket också är företagets avsikt, som ett led i att stärka sin närvaro i Asien.

Ny vd på Faveo

Lise Langseth tillträdde i april som ny vd för **Faveo** Projektledning, dotterbolag till Faveo Management AS. Lise kommer närmast från en vd-tjänst på Svensk Betong.

Norconsult har tagit över Rockstore Engineerings verksamhet i Göteborg

och breddar sin kompetens inom bränsle- och kemikaliedepåer.

Midroc Engineering har bytt namn till **Midroc Project Management** AB och samlar kompetensen från tidigare Midroc Engineering, Midroc Project Management och Midroc Project CM.

Avalon Innovation expanderar i Danmark och breddar sitt erbjudande med affärsområdet Product Development, med tjänster inom Innovation Management, Industrial Design, Mechanical Engineering och Simulation. Med detta har man nu 12 anställda på tre kontor i Danmark. Målet är att växa till 50 medarbetare inom två år och inom kort räknar man med att även introducera affärsområdet Information Systems i Danmark.

Projektengagemang på offensiven

Projektengagemang har under året förvärvat flera företag: GeoSupport Skandinavien AB, GMKI Elkonsult, Vattenpartner AB, ISS Projektledning och Arkitektur samt inlett ett samarbete med KNSS. Med de nya förvärven blir man 400 anställda i gruppen och man satsar på att slå sig in bland de 10 största teknikonsultkoncernerna i Sverige till 2016.

GeoSupport, med 25 medarbetare i Lycksele, förstärker Projektengagemangs tjänsteområden GIS & Geografisk IT. Med förvärvet av **GMKI** förstärker man sitt erbjudande inom el-tjänster. Gmki Elkonsult AB är ett personallagt konsultföretag verksamt inom elteknik. Företaget består av 20 medarbetare och finns i Malmö, Örebro och Eskilstuna. Gmki Elkonsult AB levererar tekniska tjänster och lösningar inom belysning, besiktning, brandlarm, hiss & transport, kraftförsörjning, selektivplaner och säkerhetsanläggningar. Vattenpartner bildar det nya företaget Projektengagemang Vattenpartner AB och stärker samtidigt gruppens närvaro i Sydsvetser. I samband med förvärvet av ISS Facility Services affärsenhet Projektledning och arkitektur har man tecknat ett avtal med ISS som syftar till att utveckla bolagens samarbete inom området konsultstöd i ISS förvaltningsverksamhet.

Projektengagemang och KNSS Gruppen går samman och skapar **PE-KNSS Gruppen** AB som stärker Projektenga-

gemangs kompetens inom VVS, el och automation, konstruktion, brandutredningar och projekt/bygglösning. KNSS-Gruppen har 45 anställda. Ågarförhållandet är 50/50.

Pöyry PLC har förvärvat delar av Vattenfall Power Consultant AB inom vattenkraft, vindkraft, elnät samt kraftvärme. Sammanlagt är det ca 360 anställda vid 22 kontor i Sverige, Norge och Storbritannien som berörs. Affären är en följd av Vattenfalls nya strategiska inriktning som innebär fokus på kärnverksamheten och de svenska, tyska samt holländska marknaderna. För Pöyry är det ett viktigt steg för utöka affärerna inom energiområdet i Sverige.

Combitech

Combitech förvärvade i januari konsultföretaget Sörman Information AB som levererar tjänster inom kvalificerad teknisk informationshantering. Köpet ingår i Combitechs strategi att bredda tjänsteutbudet och växa på den nordiska marknaden. Som ytterligare ett led i den strategin förvärvade man i juli 70 % av aktierna i norska Bayes Risk Management AS. Bayes levererar tjänster inom området riskanalys till olje och gassektorn, samt finansmarknaden. Företaget med bas i Stavanger har ett 30-tal anställda.

I juni invigde Combitech ett utvecklingscenter i Trollhättan som ska erbjuda kompletta utvecklingsuppdrag inom nordisk industri, huvudsakligen inom flyg- och fordonssektorn. Målet är att centret ska ha 200 medarbetare. Man har inlett ett samarbete med LeanNova Engineering i syfte att sälja centrets tjänster till kunder inom fordonsindustrin.

Ergonomidesign blir Veryday

Industriteknikkonsulten Ergonomidesign byter namn till **Veryday**. Namnbytet är ett led i företagets internationalisering och Ergonomidesign upplevdes som ett svårt namn att använda internationellt. Företaget har under senare år fått en hel del uppdrag från kunder i Asien och Nordamerika. Man har nyligen öppnat en studio i New York och det nya namnet gör det enklare att kommunicera företagets erbjudande.

De 300 största svenska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MSEK	(För- gående)	Medelantal anställda	Resultat e finans, poster MSEK	Förädlings- värde/anst. kSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef
STD	1	2	ÅF (förvärvat Kaarle Industrikonsult, Epsilon & Byggnalys) proforma	MD	11	6979,8	5596,0	5868	598,11	749 5037,3	Jonas Wiström
STD	2	1	SWECO AB (förvärvat finska FMC Group, feb-12) proforma	MD	11	6698,8	5272,4	6872	610,50	679 3256,8	Tomas Carlsson (Koncern) Åsa Bergman (Sverige)
STD	3	3	WSP Sverige AB	MD	11	2553,3	2337,8	2239	213,60	744 1678,3	Rikard Appelgren
STD	4	4	Semcon AB	I	11	2451,9	2090,9	2727	100,40	617 1152,3	Markus Granlund
STD	5	5	Ramboll AB	MD	11	1417,5	1406,6	1215	112,92	745 657,3	Bent Johannesson
STD	6	7	Vectura	CE	11	1249,0	1156,0	1111	48,00	713 677,0	Jan Colliander
	7		HIQ International AB	I	11	1239,5	1108,4	1107	186,00	842 963,5	Lars Stugemo
STD	8	8	Tyréns AB (förvärvat Installations-Vision) proforma	CE,PM	11	1176,5	1001,6	1080	61,25	712 611,3	Ulrika Francke
STD	9	10	Rejlerkoncernen AB	E,I	11	1139,7	898,9	1222	97,57	654 643,5	Eva Nygren
	10		Combitech AB	I	11	992,6	900,9	853	91,06	709 398,1	Marie Bredberg
STD	11	11	Grontmij Sverige AB	MD	11	832,0	770,0	713	52,00	766 376,0	Leif Bertilsson
STD	12	12	COWI AB	MD	11	808,5	726,4	763	40,80	673 417,9	Anders Rydberg
STD	13	14	White Arkitekter AB	A,PM, Env	11	734,3	503,2	678	38,60	761 322,0	Monica von Schmalensee
STD	14	13	Inspecta Sweden AB	CT	11	703,2	606,1	590	87,67	785 404,9	Nils Olof Hagberg
	15	15	Xdin AB	I	11	653,4	466,0	741	96,20	683 294,0	Fredrik Nyberg
STD	16	55	Midroc Project Management AB (fd. Midroc Engineering AB)	CE,I	11	526,1	128,5	135	2,40	976 162,8	Stefan Kronman
STD	17	22	Etteplan Sverige (proforma)	I	11	472,2	276,2	486	8,30	610 128,6	Mikael Vatn
STD	18	17	Dekra Sweden	CT	11	407,9	398,9	382	10,42	671 580,0	Jörgen Backersgård (Industrial) & Frank Schubert (Automotive)
STD	19	18	Tengbom (förvärvat Carlstedt Ark i Linköping) proforma	A,IA	11	400,3	316,8	422	24,56	528 152,3	Magnus Meyer
STD	20	16	Hifab Group AB	PM,	11	387,7	423,6	334	19,30	615 161,8	Jeanette Saveros
STD	21	29	Projektengagemang AB (samarbete med KNSS och förvärv av GMKI) proforma	MD	11	370,6	268,7	324	34,90	684 172,6	Per-Arne Gustavsson
	22	9	Vattenfall Research&Development AB	Enr,E, CE	11	363,4	947,9	272	-27,79	655 185,5	Martin Sjölund
STD	23	19	Structor – Gruppen	CE,PM, Env	11	338,7	305,3	256	48,31	975 151,6	Fladvad, Hulthén, Texte
STD	24	21	Bengt Dahlgren AB	M,Enr, Env	11/12	321,7	278,9	311	27,60	731 127,2	Åke Rautio
STD	25	20	Pöyry Sweden AB	MD,I	11	311,7	280,4	265	12,00	724 99,6	Håkan Wessel
STD	26	26	Knightec AB	I 11/12	308,1	223,9	298	26,72	655 102,3		Dimitris Gioulekas
STD	27		Force Technology Sweden	CT	11	290,4	230,2	241	40,46	798 122,0	Hans Ole Olsen
STD	28		GVA Consultants AB	I	11	282,4	277,4	123	37,90	1202 191,4	Mats Lindén
STD	29	23	Norconsult AB	CE, Env, A	11	276,6	257,8	256	0,91	672 137,8	Ljot Strömseng
STD	30		Ansaldo STS Sweden AB	I	11	268,2	172,8	40	45,56	1849 382,4	Gilles Pascualt
	31	33	Altran Technologies	I	11	254,8	184,3	208	18,16	794 131,2	Hans Johansson
STD	32	30	Reinertsen Sverige AB	MD	11	247,5	207,0	230	15,30	720 113,7	David Hellström
STD	33	24	Faveo Projektledning AB	PM	11	246,5	256,2	142	6,70	914 74,6	Lise Langseth
STD	34	32	Avalon Innovation AB	I	11	237,9	189,0	207	2,00	631 158,9	Atle Andersen
STD	35	28	Atkins Sverige AB	CE 11/12	237,8	215,3	154	11,30	721 76,3		Johannes Erlandsson
STD	36	25	VA-Ingenjörerna AB	Env	11	228,2	225,2	61	3,60	782 77,3	Anders Haarbo
STD	37	35	Bjerking AB	CE,M,A	11	225,1	181,8	206	7,00	704 90,0	Anders Wärefors
STD	38	36	ELU Konsult AB	CE 11/12	207,0	172,4	134	24,41	953 77,2		Sten-Åke Torefeldt
STD	39	34	i3tex AB	I	11	206,6	182,6	235	1,50	169 88,6	Ulf Aiff
STD	40	27	Sigma Kudos AB	I	11	200,4	223,0	240	37,27	695 131,0	Carl Vikingsson
STD	41	38	Consat Engineering AB	I	11	190,3	156,9	175	13,80	707 66,7	Jan Bertil Johansson
STD	42	39	Temagruppen Sverige AB	A,PM	11	177,4	148,7	165	9,40	677 55,9	Håkan Persson
STD	43	42	Wingårdh-koncernen	A	11	176,0	135,4	141	26,80	857 41,3	Gert Wingårdh

STD = Medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas.

PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, CT = Certifiering o prövning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industri teknik, MD = Multi Disciplin.

De 300 största svenska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MSEK	(För- gående)	Medelantal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Förädlings- värde/ansl. kSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef
STD	44	Orbion Consulting AB	E, Enr, Env	11	175,5		181	28,11	599	71,9	Mats Rönnlund
STD	45	45 PRC Group (Koncernen)	I	11	165,4	134,5	137	15,14	642	58,6	Peter Bräck
STD	46	43 Eurocon Consulting AB	I	11	163,7	132,6	151	20,70	707	91,3	Peter Johansson
STD	47	37 Golder Associates AB	CE, Env	11	158,7	165,4	120	3,20	687	74,2	Jan Hermansson
STD	48	74 Goodtech Solutions Karlstad	I	11	156,1	64,1	88	2,50	633	56,0	Anders Larsson
	49	40 EBAB i Stockholm AB	PM	11	156,0	163,8	120	9,45	833	88,7	Kaarel Lehisto
STD	50	31 Niras AB	PM	11	151,0	189,1	108	-1,76	1234	140,0	Jan Leife
	51	41 Forsen Projekt AB	PM	11	136,7	142,8	90	12,20	831	36,3	Jan Thelander
	52	46 Infotiv AB	I	11	131,1	111,8	154	11,10	618	59,5	Alf Berntsson
STD	53	54 FOJAB Arkitekter AB (koncernen)	A	10/11	130,0	92,2	80	31,80	1240	49,0	Daniel Nord
STD	54	53 Projektbyrån Stockholm AB	PM	11/12	128,6	93,1	61	17,00	1171	42,2	Jonas Hellström
	55	60 FS Dynamics AB	I	11/12	116,2	79,8	115	11,00	714	42,7	Ulf Mårtensson
STD	56	47 Condesign AB	I,E	11	115,8	106,2	162	-1,10	515	33,6	Fredrik Bromander
STD	57	78 Benteler Engineering Services (fd Fasitet PDE AB)	I	11	115,8	61,8	66	5,20	599	54,9	Ingrid Bergqvist
STD	58	49 Nitro Consult AB	CE	10/11	109,8	104,6	70	18,30	997	144,5	Donald Jonson
STD	59	58 INCOORD AB	M	11	108,6	87,9	70	17,20	972	35,2	Olle Edberg
STD	60	66 HRM Engineering AB	I	11/12	105,8	72,2	95	9,40	695	39,4	Mats Rogbrandt
STD	61	48 TM-Konsult AB	CE, I	10/11	105,7	105,7	96	11,41	608	94,7	Kennet Holmbom
STD	62	50 Nyréns Arkitektkontor AB	A	11	104,6	98,0	97	6,42	690	53,6	tf VD Bengt Isling
STD	63	51 Rücker Nord AB	I	11	101,4	94,9	97	15,15	732	47,2	Wolfgang Rücker
STD	64	55 IKG – koncernen	I	11/12	98,1	89,4	129	3,20	616	40,8	Mathias Ohlson
STD	65	69 VBK Konsult	CE	11/12	88,7	69,4	74	6,17	830	30,7	Ulf Kjellberg
	66	56 FVB Sverige AB	Enr	11	88,5	88,6	89	5,70	711	46,0	Leif Breitholtz
STD	67	61 HJR Projekt-el AB	E	11	88,4	79,6	71	2,90	715	35,1	Lennart Harging
STD	68	68 Link Arkitektur AB	A	11	87,8	71,0	86	5,40	709	35,0	Elisabeth Berglund
STD	69	Bassoe Technology AB	I	11	86,7	77,4	41	8,68	1137	26,6	Lars Felix
STD	70	63 Liljewall Arkitekter AB	A	11	86,5	77,0	87	6,60	664	30,0	Per-Henrik Johansson
STD	71	Core Link AB	I	11	83,7	75,9	46	-2,42	528	103,6	Jörgen Jensen
STD	72	73 Kadesjös Ingenjörbyrå AB	CE,M	11/12	83,4	65,7	54	10,09	876	40,9	Birgitta Lindblad
STD	73	57 Automations Partner AB	I	11	82,8	88,0	50	3,60	632	22,0	Urban Widén
STD	74	59 Geosigma AB	CE,Env	11	81,6	83,0	70	6,10	747	30,1	Camilla Sjöstrand
STD	75	103 Engineeringpartner Automotive Nordic AB	I	11	80,6	42,0	102	16,30	667	30,2	Fredrik Blomberg
	76	QRTECH AB	I	11	77,9	59,1	60	12,92	846	42,7	Bengt Norén (Lars-Åke Johansson)
STD	77	72 Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	A	11	77,2	65,9	61	8,80	849	30,0	Bengt Hellström
STD	78	64 Arkitekterna Krook & Tjäder AB	A	11	74,2	76,2	76	6,36	644	31,3	Mats Bergstrand
STD	79	65 Riba koncernen AB	M,Enr	10/11	73,1	72,8	54	0,30	564	24,9	Micael Andersson
STD	80	67 AIX Arkitekter AB	A	10/11	71,4	71,4	66	11,93	760	25,7	Gunilla Persson
STD	81	84 Integra Engineering AB	PM,CE	11	70,7	55,0	76	8,00	692	29,4	Anders Skoglund
	82	Conmore Ingenjörbyrå AB	I	11	66,7	45,9	82	12,69	622	22,4	Joakim Olsson
STD	83	88 Vega-Energi AB	Enr, M, I	11	66,5	53,4	35	2,01	607	16,5	Max Jansson
STD	84	71 Semrén&Månsson Arkitektkontor AB	A	10/11	65,9	65,9	60	0,16	601	39,2	Adelina Mehra (VD) Magnus Månsson (Koncernchef)
STD	85	191 Devport AB	I	11	64,8	21,2	55	3,30	698	26,5	Bertil Nordenberg
	86	89 Veryday AB (fd Ergonomidesign)	I	10/11	64,7	53,0	53	6,50	779	45,2	Krister Torssell
	87	95 Strategisk Arkitektur Fries & Ekeröth AB	A	11	64,6	46,7	52	5,80	709	24,0	John Lydholm
STD	88	85 Centaur Segula Tech AB	I	11	64,2	54,8	84	-0,50	520	27,4	Jean Pierre Bordon
STD	89	75 PQR Consult AB	M,E	10/11	64,0	64,0	57	4,90	785	15,8	Karl-Fredrik Liljestrand
STD	90	Vicura AB	I	11	61,5		52	2,38	656	41,0	Dennis Lundgren
	91	86 Brandskyddslaget AB	M	11	61,2	53,9	41	10,90	952	34,5	Martin Olander
STD	92	Anslys Sweden	I	11	61,1	50,7	18	13,87	1660	93,9	James Cashman
	93	79 Wester+Elsner Arkitekter AB	A	10/11	60,6	60,6	45	10,31	857	20,7	Lars Wester
	94	93 AB Teknoplan	E	11/12	60,3	50,4	37	9,50	926	19,4	Svante Lundqvist
STD	95	87 Cross Design i Göteborg AB	I	11	59,9	53,9	72	4,10	487	24,7	Tommy Bergh
STD	96	123 Tuv Nord Sweden AB	I	11	58,0	37,3	20	10,02	1362	22,2	Anders Egerbo

2012	11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(För- gående)	Medeltal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Förädlings- värde/ans. kSEK	Balans- omslutning MSEK	Koncernchef	
STD	97	83	BERGAB Berggeologiska Undersökningar AB	CE	11	57,9	57,4	35	4,10	895	26,7	Örjan Wolff
STD	98	81	ÅWL Arkitekter AB	A	11/12	56,7	59,0	58	5,31	683	25,3	Jacob Haas
STD	99	107	Projektgaranti AB	PM	10/11	55,9	41,1	37	6,64	858	24,5	Helen Olausson
STD	100	62	Bergsäker AB	CE	11	55,7	77,9	39	3,65	622	19,5	Göran Karlsson
	101	91	HOAB-gruppen AB	PM	11	55,7	53,3	43	4,00	722	26,4	Per Olsson, Th. Liljenberg, L.Turesson, R.Nordin m fl
STD	102	168	Evomatic AB	E	11/12	55,7	24,9	47	3,09	604	35,1	Jonas Persson
STD	103		Elajo Engineering AB	I	11	55,0	50,1	57	11,16	883	19,4	Anders Lindh
STD	104	100	LEB Consult AB	M	11/12	54,6	42,3	42	8,10	836	25,0	Lars Mohlin
STD	105	124	SYD ARK Konstruera AB	A,CE	11/12	54,3	37,1	41	8,56	748	29,0	Ulf Larsson
STD	106	96	Citec Engineering AB (fd KPA)	I	11	54,1	46,5	58	2,20	605	25,0	Michael Smirnov
STD	107	99	Helenius Ingenjörbyrå AB	M	11	53,8	43,7	35	9,70	889	24,9	Arne Wallström
	108	52	URS Nordic AB (Norden)	Env	11	52,4	94,1	42	-4,50	416	32,0	Jesper Kildegaard
STD	109	80	Creator Teknisk Utveckling AB	I	11	52,0	59,6	54	4,60	643	81,6	Allan Salåker
STD	110	92	Reflex Arkitekter AB	A	10/11	50,6	50,6	36	8,86	880	26,9	Johan Linnros
STD	111	70	Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	A	11/12	50,5	67,2	48	0,57	546	17,3	Thomas Eriksson
STD	112	82	Envac AB	Env	11	50,3	58,4	21	0,04	991	3,4	Christer Öjdemark
	113		Aperto Arkitekter Byggkonsulter AB	A,CE	10/11	50,1	46,3	41	4,81	692	17,5	Per Gyllhammar
STD	114	127	Cedervall Arkitekter	A	11	48,9	34,6	38	2,70	582	14,2	Björn Stillefors
STD	115	111	Centerlöv & Holmberg AB	CE	11	48,5	45,2	49	9,90	717	36,8	Bengt Andersson
	116	104	Brandkonsulten Kjell Fallqvist AB	M	11	48,2	41,9	28	8,60	1261	19,8	Kjell Fallqvist
STD	117	97	BBH Arkitekter & Ingenjörer AB	A,CE	11	48,1	44,0	21	1,50	703	1,2	Rolf Nilsson
	118	110	Konkret Rådgivande Ingenjörer AB	CE	11	47,9	40,2	35	7,90	871	18,3	Olle Norrman
STD	119	94	TQI koncernen	M	10/11	47,6	47,6	43	7,45	619	17,1	Kenneth Thunvall
STD	120	102	Mats Strömberg Ingenjörbyrå AB	E	11	46,4	42,1	33	6,50	785	14,1	Mats Strömberg
STD	121		Tricab 2.0 AB	I	10/11	46,1	23,1	40	1,77	538	16,0	Erik Fogelberg
STD	122	90	AcobiaFlux AB	I	11	44,6	51,2	39	0,12	555	17,5	Mikael Nilsson
STD	123	229	ELE Engineering AB	E	11/12	44,6	15,9	53	0,12	631	13,6	Henrik Eriksson
	124	129	TKG Teknikkonsultgruppen AB	I, E	11	43,6	34,5	27	7,10	957	16,7	Annika Nylund
STD	125	118	Arkitekthuset Monarken AB	A	11/12	43,3	39,2	40	5,67	652	29,6	Per Sandkvist
STD	126	154	Järnvågen AB (Bergström, BEKAB, Indautomat m fl) Proforma	I	11/12	43,0	27,0	42	6,04	792	20,0	Tord Hägglund (SO)
STD	127	121	Andersson & Hultmark AB	M	11	42,3	38,0	46	6,50	729	20,5	Tobias Bodén
STD	128	106	Projektledarhuset i Stockholm AB	PM	11/12	42,2	41,3	29	3,13	905	19,2	Örjan Kjellström
STD	129		Besiktningsföretaget Ansvars- besiktning AB	CE	10/11	42,2	30,4	31	4,71	633	22,9	John Widmark
STD	130	98	Wikström VVS-Kontroll AB	M	11/12	42,0	44,0	37	2,50	727	17,9	Annika Aarhun
STD	131		Nne Pharmaplan AB	I	11	40,8	62,4	28	0,92	653	13,6	Morten Nielsen
STD	132	141	BAU Arkitekter AB	A	11	40,7	29,9	34	6,00	747	19,6	Per-Eric Sundby
STD	133	167	Koteko AB	I	11	40,5	25,0	26	2,40	785	12,1	Lars Nyström
STD	134	125	Ingenjörprojekt i Karlshamn	I	11/12	40,1	36,2	35	8,93	775	13,4	Anders Johansson
STD	135	159	Erséus Arkitekter AB	A	11	39,8	26,2	29	5,50	846	14,9	Peter Erséus
STD	136	115	Dacat AB	I	11	39,6	39,5	48	0,70	544	11,1	Kenneth Magnusson
STD	137	108	Fagerström Industrikonsult AB	I	11/12	39,4	40,4	21	0,62	737	16,4	Per Fagerström
STD	138		Sundsvalls Mätcenter AB	CE	11	39,4	32,9	30	7,91	892	28,7	Fredrik Landqvist
	139		Triathlon AB	I	10/11	39,1	25,4	24	2,58	822	22,3	Per-Olof Sverlinger
STD	140	120	FLK Sverige AB	M	11	38,8	38,0	51	2,00	552	23,4	Nils Zinn
	141	116	Solvina AB	I	10/11	38,5	39,5	38	6,80	771	21,0	Niclas Krantz
STD	142	122	VAP VA-Projekt AB	Env	11/12	38,3	37,4	29	5,46	853	29,3	Mikael Melin
	143	131	Camatec Industriteknik AB	I	11/12	38,3	34,2	43	4,00	582	13,6	Peter Mikael Wigarthsson
STD	144	130	BK Beräkningskonsulter AB	CE,I	11/12	38,0	34,4	31	4,02	811	20,1	Tomas Carlsång
STD	145	156	Arkitektbyrån Design i Göteborg	A	11	37,9	26,8	26	3,23	802	9,0	Jan Åkerblad
STD	146	114	BSK Arkitekter AB	A	11	37,8	39,5	36	0,80	609	23,8	Ulf Mangefors

STD = Medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas.

PM = Projektlledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, CT = Certifiering o prövning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin.

De 300 största svenska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

				Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(Före- gående)	Medelantal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Förädlings- värde/ans- t. MSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef
2012	11		Koncern									
STD	147	148	Inhouse Tech Gruppen	PM,CE	11	37,8	28,2	23	6,60	998	19,0	Fredrik Thunström, Anders Sundberg, Marcus Dahlström
STD	148	150	Installation & Kraftkonsulterna i Borås AB	M, CE, Enr	11	37,6	27,9	31	3,70	836	15,5	Stefan Svan
STD	149	135	Alteco AB	E	11	37,5	32,0	25	3,50	811	17,5	Andreas Lundström
STD	150	117	Berg Arkitektkontor/Arkitektfirmaet C.F. Möller	A	11	37,5	39,2	33	1,49	565	16,3	Jan-Erik Mattsson/Lars Kirkegaard (CFM)
STD	151		Altair Engineering	I	11	37,4	30,0	19	0,31	806	10,7	Håkan Ekman
STD	152	132	Archus Arosia Arkitekter AB	A	11	36,8	33,4	35	5,39	753	20,8	Johnnie Pettersson
STD	153	138	EVU Energi & VVS Utveckling AB	Enr, M	11	36,1	30,6	36	1,60	683	12,0	Per-Otto Bengtsson
STD	154		MoRe Research Örnköldsvik AB	I	11	35,7	32,4	40	2,60	559	24,2	Carl Kempe
STD	155	144	DHI Sverige AB	Env, M	11	35,2	29,3	27	1,50	783	8,5	Cecilia Wennberg
STD	156	177	Murman Arkitekter AB	A	11	35,0	23,6	31	3,80	669	12,6	Wivian Eidsaunet
STD	157	197	Consultec Arkitekter & Konstruktörer AB (bokslut 18 mån)	A,CE	10/11	34,7	20,2	20	3,40	1020	8,3	Allan Forslund
STD	158	134	Konsultgruppen i Bergslagen AB	I	11/12	34,2	32,4	15	2,26	1041	9,7	Ove Larsson
STD	159	153	AQ Arkitekter i Eskilstuna AB	A	11/12	33,4	27,0	29	3,95	637	16,6	Magnus Parkler
STD	160	143	MAF Arkitektkontor AB	A	10/11	33,2	29,4	25	1,40	728	14,2	Mats Jakobsson
STD	161	140	P O Andersson Konstruktionsbyrå AB	M	11	33,2	30,1	20	9,80	1154	38,9	Arne Berggren
	162	192	Clinton Mätkonsult AB	CE	10/11	33,2	21,2	30	2,15	623	10,0	Johan Nyström
STD	163	162	SweRoad AB	CE	11	32,6	25,9	17	-2,60	694	29,2	Gunnar Tunkrans
STD	164	139	Sören Lundgren Byggkonsult AB	CE,PM	11/12	32,5	30,1	21	4,15	958	13,4	Anders Harlin
STD	165	182	KLT Konsult AB	I	11	32,1	23,1	35	4,50	694	14,3	Jonas Kroll
STD	166	136	BSV Arkitekter & Ingenjörer AB	A,CE	11	32,0	31,1	33	0,75	617	12,5	Johnny Grauengaard
	167	152	PB-Teknik AB	M	11/12	31,7	27,1	30	2,46	556	14,8	Patrik Bergström
STD	168	112	Anders Bergkrantz Arkitekter AB	A	11	31,4	39,8	15	0,27	628	8,5	Anders Bergkrantz
	169	142	KFS Anläggningskonstruktörer AB	CE,PM	10/11	31,0	29,7	22	4,90	988	20,4	Patrik Pålsson
STD	170		Aerodynamics Research Center STARCS AB	I	10/11	31,0	15,1	22	-0,71	700	13,9	Michael Tjernlund
STD	171	190	Deva Mecaneyes AB	I	11	30,7	21,9	30	3,10	724	16,1	Magnus Welén
STD	172	147	Equator Stockholm AB	A	11	30,4	28,3	34	0,30	698	11,5	Annica Carlsson
STD	173	119	Rockstore Engineering AB	CE	11	30,4	38,7	21	2,66	832	12,1	Johnny Samuelsson
STD	174	160	Electro Engineering koncernen AB	E	11/12	30,3	26,0	29	2,95	693	19,7	Bo Andersson
STD	175	200	Crabat AB	CE	11/12	30,3	19,9	23	2,71	920	10,5	Martin Lundström
STD	176		Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB	CE	11	30,1	17,9	28	5,46	775	14,8	Erik Löb
STD	177	165	Pyramiden Arkitekter i Göteborg AB	A	11	30,0	25,4	26	2,60	749	12,4	Dan Nyström
STD	178	149	Pidab Instrumentdesign AB	I	11/12	29,9	28,1	29	0,40	669	10,9	Björn Magnusson
STD	179	174	Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB	A	11/12	29,8	23,8	24	2,33	748	13,5	Ari Leinonen
STD	180	126	Projektbyggaren i Blekinge AB	PM,A	11	29,8	36,1	20	3,70	880	14,0	Christer Lennartsson, Mats Persson (SO)
STD	181	145	TEAM TSP Konsult AB	E	11	29,6	28,8	21	6,60	1070	18,1	Göran Berg
STD	182	173	Carlstedt Arkitekter AB	A	11	29,1	23,8	29	4,90	717	17,7	Kerstin Eken
	183	179	A&P Arkitekter AB	A	11	28,4	23,2	25	1,54	599	10,2	Per Åhrbom (SO), Gunnar Hellman (vd)
STD	184	128	AG Arkitekter AB	A	11	28,1	34,5	34	-0,12	575	5,2	Anders Gunnedal
	185	151	Ågrenkonsult Sverige AB	PM	11/12	27,9	29,6	19	2,77	945	10,2	Anders Röstlund
STD	186	193	Prodelox AB	I	11/12	27,4	21,1	23	1,05	679	8,3	Johannes Walfridsson
STD	187	164	EQC Group	CE	11	27,0		17	2,58	868	10,7	Pär Opard, Magnus Trollius
STD	188	158	Ahlqvist & Almqvist Arkitekter AB	A	10/11	26,5	26,5	24	3,07	618	7,6	Britt Almqvist
STD	189		DGE Mark och Miljö AB	Env	11	26,5	24,0	23	1,09	608	7,6	Johnny Sjögren
STD	190	189	Arkitema DOT	A	11	26,4	21,9	24	-0,29	563	10,9	Urban Blomberg
STD	191	172	STIBA AB	CE	11	26,3	24,3	21	7,50	1064	16,6	Rune Dalmyr
STD	192	163	Tecnet Nordic AB	I	11/12	26,0	25,8	24	1,11	798	8,0	Göte Nordmark
	193	161	Creanova AB	M,Enr	10/11	25,9	25,9	22	4,40	781	12,6	Göran Olsson
	194	146	Hedström & Taube Projektledning AB	PM	11	25,6	28,5	16	5,90	1148	9,8	Göran Melin
STD	195	169	Arkitektgruppen G.K.A.K AB	A	11	25,5	24,8	25	0,50	551	9,1	Bo Johansson
STD	196	170	Ettelva Arkitekter AB	A	11	25,4	24,6	23	3,30	709	9,1	Anders Lindh
	197	184	Kemakta Konsult AB	Env	11	25,2	22,6	17	0,65	774	8,1	Bertil Grundfelt
STD	198	188	Rördesign i Göteborg AB	I,M	11/12	24,8	22,2	27	1,26	722	13,5	Jan Karlsson

				Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(Före- gående)	Medelantal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Förädlings- värde/ans- t. MSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef
2012	11		Koncern									
STD	199	181	Creacon Halmstads Konsult AB	CE	11,0	24,7	23,1	28	0,60	559	11,1	Göran Feldt
STD	200	206	Knut Jönsson Byggadministration- gruppen	PM	11/12	24,1	19,7	9	2,79	1014	6,6	Tom Ågstrand
STD	201	185	Alfakonsult AB	PM, MA	11	24,0	22,5	20	0,29	739	7,5	Henning Jensen
STD	202	180	CA Consult	PM	11	23,8	23,2	24	1,70	660	15,1	Lennart Olsson
STD	203	101	Total Arkitektur & Urbanism AB (fd Mondo&FRS Ark)	A	11	23,5	42,1	21	4,40	767	10,9	Johan Granqvist
STD	204	227	Rosenbergs Arkitekter AB	A	11	23,4	16,4	27	2,70	619	11,3	Inga Varg
STD	205	249	Addiva Engineering	E,I	10/11	23,4	13,8	19	-0,62	753	5,9	Timo Tirkkonen
STD	206	194	Mekaniska Provningsanstalten MPA AB	M	11	23,4	20,8	12	5,40	1500	10,5	Torbjörn Ohlsson
STD	207	171	ACNL Elteknik AB	E	11,0	23,2	24,4	24	1,20	596	9,3	Kenneth Eriksson
STD	208	187	Elektrotekniska Byrån i Karlstad AB	E,I	11/12	23,0	22,3	21	1,62	681	9,8	Jonas Bjuresäter
STD	209		QE Quality Engineering Group AB (bokslut 16 mån)	I	10/12	23,0		12	2,98	1285	6,6	Fredrik Lundström
	210	175	ABAKO Arkitektkontor AB	A	11,0	22,9	23,8	31	0,70	515	10,4	Olof Hallberg (SO)
STD	211	155	Profu - Projektinriktad Forskning o Utveckling i Göteborg	Enr, Env	11/12	22,7	26,8	15	1,59	986	8,1	Håkan Sköldberg (SO)
	212	166	HillStatik AB	S,CE	11,0	22,5	25,1	19	6,60	950	17,2	Conny Höggren
STD	213	207	Atrio Arkitekter Kalmar AB	A	11,0	22,3	19,3	18	2,70	742	10,9	Olof Utterback
STD	214	204	JOLIARK AB (Johanson Linnman Arkitekter)	A	10/11	22,0	19,6	24	4,70	705	10,5	Malin Olsson
STD	215	216	HMXW Arkitekter AB	A	11	21,6	17,8	21	2,70	700	7,3	Ragnar Widegren
STD	216	218	Contekton Arkitekter Fyrstad AB	A	10/11	21,6	17,7	19	3,70	805	15,4	ingen vd
STD	217	233	Lindberg Stenberg Arkitekter AB	A	11	21,6	15,5	19	4,80	826	11,3	Annette Lindberg
STD	218	228	Rolf Tellstedt i Göteborg AB	CE	11,0	20,8	16,4	21	1,30	2238	25,2	Björn Tellstedt, Thomas Östergren
STD	219	215	Jais Arkitekter	A	11/12	20,8	17,9	18	4,69	795	10,8	Nils-Erik Landén
	220		Oxyma Innovation AB	I	10/11	20,7	17,5	22	3,01	721	10,0	Johan Norelius
STD	221	205	Svenska Teknikingenjörer AB	I	10/11	20,6	19,5	13	1,20	705	2,2	Per Sikström
STD	222	186	Fredblad Arkitekter AB	A	11/12	20,5	22,3	23	3,74	695	7,7	Leif Jönsson
STD	223	198	Knut Jönson Ingenjörbyrå AB (proforma)	CE	11/12	20,5	20,6	19	6,50	871	48,0	Per Arne Näsström
STD	224	247	Ingenjörsfirman Rörfkraft AB	I	11/12	20,5	14,3	22	2,16	618	5,1	Clas Wollberg
STD	225	195	Co-Pilot Bygg & Projektledning AB	CE	10/11	20,1	20,8	16	-1,20	667	9,3	Nils Johansson
STD	226	219	Umeå Industri & Kraft Konsult AB	I,E	11	20,1	17,6	15	1,80	983	9,1	Bertil Rönnlund
STD	227		Foran Sverige AB	Env	11	20,1	25,6	18	-2,94	502	9,1	Helge Urströmmen
STD	228	199	METRO Arkitekter AB	A	10/11	22,3	22,3	25	0,42	502	9,0	Claes R. Jansson
STD	229	200	Jelmtech Produktutveckling AB	I	10/11	19,9	15,4	19	1,97	686	8,5	Staffan Viebke
	230	212	Svea Teknik AB	I	11,0	19,8	18,3	18	4,60	948	12,9	Johan Lindberg
STD	231	225	Relitor AB	I	11,0	19,5	16,8	13	0,76	734	6,3	Mikael Nilsson
	232	240	Arkitekter Engstrand och Speek AB	A	10/11	19,2	14,8	15	3,00	803	12,9	Olle Dahlkild
STD	233	211	KWD Automation & Engineering AB	I	11	19,2	18,3	12	0,47	748	7,1	Dan Nilsson
	234	202	Brandgruppen i Sverige AB	M	11/12	19,1	19,7	15	1,99	837	11,1	Johan Renvall
STD	235		Metlab Miljö AB	Env	11	18,9	17,3	15	1,88	761	9,1	Lars Månsson
	236	208	MRM Konsult AB	CE,Env	10/11	18,8	18,9	21	-0,06	501	2,5	Mikael Nilsson
STD	237	252	Ingenjörbyrå Forma	I	10/11	18,6	13,4	20	1,30	678	7,5	Anders Graham
STD	238	262	Landskapslaget AB	A	11	18,6	12,7	17	1,80	725	6,8	Soon Hammarström
STD	239	241	Neste Jacobs AB	I	11	18,6	14,8	15	-2,40	555	14,8	Johan Bengtsson
STD	240	217	Vatten och Samhällsteknik AB	Env	11/12	18,6	17,8	18	0,63	664	9,0	Stefan Ljung
STD	241	209	Markstyrkan AB	CE	10/11	15,5	15,5	9	3,85	1050	7,8	Thomas Wolf
	242	246	Teknikfunktion G Clemensson AB	CE	11/12	18,3	14,3	12	3,90	1004	9,5	Gösta Clemensson
	243	234	Projektidé i Uppsala AB	PM	10/11	18,3	15,5	11	2,50	957	8,7	Henrik Billing (SO)
	244	386	Bertrandt Sweden AB	I	10/11	18,2	6,7	15	-4,58	211	4,9	Markus Ruf
STD	245		Säkerhetspartner i Norden AB	CE	11/12	18,2	18,5	7	4,61	1497	13,7	Thomas Berggren
STD	246	220	Marktema AB	CE	10/11	18,0	17,4	14	0,60	684	8,5	Johan Gréen
	247	213	Visby Arkitektgrupp AB	A,CE	11	17,8	18,0	21	0,61	614	6,1	Annalena Mosséen (SO)
STD	248	222	Provab AB	CE	10/11	17,7	17,2	16	1,80	656	4,8	Ulf Andersson

STD = Medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas.

PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, CT = Certifiering o prövning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industri teknik, MD = Multi Disciplin.

De 300 största svenska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(Före- gående)	Medelantal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Förädlings- värde/anst. KSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef	
STD	249	251	Vcon VVS-Konsult AB	M	11/12	17,6	13,6	16	5,25	873	16,5	Nicklas Andersson
STD	250	256	Yngve Lundh Arkitekt AB	A	11	17,6	12,9	10	2,60	797	11,4	Börje Glamheden
	251	210	Megaron Arkitekter AB	A	11	17,6	18,4	9	3,30	991	8,5	Anders Högberg
STD	252	283	mCUB AB	I	10/11	17,5	11,5	25	1,92	565	5,7	Marcus Blomberg
STD	253		Calluna AB	Env	10/11	17,4	15,0	10	0,80	1065	7,1	John Askling
	254	226	Uulas Arkitekter AB	A	11	17,2	16,5	17	3,60	725	9,7	Jerker Edfast
STD	255	231	Komab Industriteknik AB	I	11/12	17,2	15,6	10	1,58	755	10,3	Tommy Olsson
STD	256	248	TIBI Stockholm AB	PM	10/11	17,0	14,3	12	1,70	718	6,3	Per Eriksson
STD	257	401	Nordprojektering EI + VVS AB	E	11/12	16,9	14,9	16	3,19	786	11,0	Mikael Fredriksson
STD	258	254	Landskapsgruppen AB	CE	10/11	16,8	13,0	19	1,70	653	8,7	Tomas Hagström
STD	259		High Vision Engineering Sweden AB	I	11	16,7	7,4	19	0,99	590	6,2	Peter Weston
STD	260		Eco Konsult i Stockholm AB (bokslut 18 mån)	I	11/12	16,5		10	2,49	1107	5,7	Jan Strömberg
STD	261	263	Arkitektlaget i Skåne AB	A	11	16,2	12,7	12	2,70	885	8,0	Jan Tellving
STD	262	238	KUB Arkitekter AB	A	1	15,9	15,0	16	1,13	601	6,4	ingen vd
STD	263	314	Gajd Arkitekter AB	A	11/12	15,8	9,6	12	4,18	942	10,0	Mikael Nädele
	264	287	Otec Elkonsult AB	CE,PM	11	15,8	11,2	10	3,40	1234	15,2	Peter Olin
STD	265	243	Johan Celsing Arkitektkontor AB	A	11	15,6	14,3	13	1,10	669	6,1	Johan Celsing
STD	266	275	Danewids Ingenjörbyrå AB	CE	11/12	15,6	12,0	10	3,09	925	9,1	Göran Bäckström
	267	273	Epsilon Byggkonsult AB	CE	10/11	15,4	12,1	12	2,40	926	5,3	Jimmy Bredstenslien
STD	268	236	Vinga Elprojektering AB	E	10/11	15,4	15,4	19	-0,58	652	4,9	Mats Svengård
STD	269	224	Wickenberg Bygganalys AB	PM	11	15,3	16,9	10	0,90	771	6,4	Peter Widding
STD	270	267	Larsson Arkitekter i Stockholm AB	A	11/12	15,2	12,5	12	2,26	793	11,0	Jerker Larsson
	271	264	Procema Energi & Miljöteknik	I	11	15,2	12,6	12	1,20	713	5,0	Lars Ingvar Olsson
STD	272	237	Arkitekthuset Jönköping AB	A	10/11	15,1	15,1	15	3,16	765	7,8	Thomas Hultegård
STD	273	239	Storköksbyrån i Stockholm AB	S	10/11	15,0	15,0	1	4,68	6611	22,4	Peggie Ulle
STD	274	250	Seveko VVS Konsult AB	M	11,0	14,9	13,7	15	1,90	719	5,7	Henrik Sandén
STD	275	266	Södergruppen Arkitekter AB	A	11	14,8	12,5	15	0,17	526	5,4	Jens Deurell
STD	276	221	Kåver & Mellin AB	CE	11	14,7	17,3	17	2,10	635	5,4	Anders Hedberg
STD	277		Nordcert AB	CT	11	14,3	13,5	10	0,92	811	20,6	Douglas Wallding
STD	278	223	Akila Konsulting AB	CE	11	14,2	16,9	18	5,70	644	61,4	Tor Ökvist
	279	214	Rundquist Arkitekter AB	A	11	14,1	18,0	12	1,70	708	8,7	Henrik Rundquist
STD	280	274	Saltech Consultants AB	I	11	14,1	12,0	9	3,30	1150	8,0	Olov Lindström
STD	281	284	Sprängkonsult i Göteborg AB	CE	11	14,0	11,5	9	1,92	889	6,9	Thomas Dahl
STD	282	293	Rekogit AB	CE	10/11	13,8	10,7	13	1,32	678	3,7	Sven Åsling
	283	269	Acad International AB	CE	10/11	13,8	12,3	11	2,30	845	3,4	Anders Schönbeck
STD	284	281	Österjörn AB	CE	10/11	13,7	11,7	11	1,61	747	6,0	Tommy Johansson
STD	285	280	Midvatten AB		11	13,7	11,7	9	1,40	778	8,4	Per-Arne Ryttrar
	286	308	Logiksystem i Skövde AB	E,I	11	13,7	9,8	8	0,90	580	4,7	Ulf Nilsson
STD	287	270	EPG Konsult Samordnad VVS-Teknik AB	M	11/12	13,6	12,2	12	1,36	600	4,9	Gillis Wendt
STD	288	230	Pantektor AB / SKAPI Projektutveckling AB	A,CE,PM	11	13,6	15,6	10	0,40	683	4,5	Bertil Hägg
STD	289	255	AGERA VVS-Design AB	M	11	13,5	12,9	15	0,60	576	4,1	Matthias Larsson
STD	290	282	Prevecon Brand & Riskkonsult AB	CE	10/11	13,5	11,6	13	1,26	718	4,8	Fredrik Hellgren
STD	291	242	Atumo AB	CE	11	13,5	14,5	12	-0,40	644	3,5	Michael Marklund
STD	292	244	Projectpartner AB	PM	11	13,4	14,3	8	2,60	1042	8,9	Tommy Backman
STD	293	289	Lindstam Broman Elgström arkitekt AB	A	11	13,2	11,1	16	1,40	663	9,5	Mats Elgström
STD	294	397	Contec Byggprojektering AB	CE	10/11	13,2	6,3	9	2,70	1190	7,2	Lars Erik Jonsson
STD	295	253	Müller-BBM Scandinavia AB	CE	11	13,1	13,3	12	-0,20	693	7,9	William Easterling
STD	296	353	Arkitektgruppen i Malmö AB	A	11	13,1	7,8	12	5,40	886	7,2	Lars Karud (SO)
	297	268	Mårtensson & Håkanson Byggråd- givare AB	PM	11/12	13,0	12,4	9	0,76	860	6,8	ingen vd
STD	298	296	CH Arkitekter	A	11	13,0	10,5	12	2,30	765	8,0	Hans Olof Carlson
	299	258	Lincona Byggkonsult AB	CE	10/11	12,9	12,9	15	2,32	695	7,4	Dan Johansson
STD	300	261	Optronic i Norden AB	I	11/12	12,7	12,7	8	-4,23	295	52,0	Joacim Lindström

STD = Medlem i Svenska Teknik&Designföretagen. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas.
PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, CT = Certifiering o prövning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik,
I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin.

Den nordiska marknaden ●

Den nordiska marknaden

Det nordiska avsnittet i Branschöversikten tas fram i samarbete med kollegorna i Finland, Norge, Danmark och på Island. FRI presenterar utvecklingen på den danska marknaden och RIF presenterar utvecklingen på den norska marknaden. SKOL presenterar den finska marknaden för teknik konsulter och ATL presenterar den finska arkitektmarknaden. Den isländska marknaden presenteras gemensamt av FRV och arkitektorganisationen FSSA.

Jämförelse av nyckeltal

Nedan jämförs några av nyckeltalen för de nordiska länderna i fyra, för Branschöversikten, nya diagram. Siffrorna är beräknade på de 30 största företagen i respektive land, och omräknade i euro baserat på genomsnittliga valutakurser

under 2011. I Norge har man högst omsättning per anställd, 158' euro. I Finland ligger den på 91' euro. Bäst lönsamhet senaste året hade man på Island där vinstmarginalen var 10,5 %. I övriga länder var vinstmarginalen; Sverige: 7,9 %. Finland: 3,1 %.

Danmark: 3,5 %. Norge: 6,6 %. Det ska dock noteras att då vi har kompletta underlag för samtliga företag i Sverige, Norge och Island så är dessa något bristfälliga i Finland och Danmark.

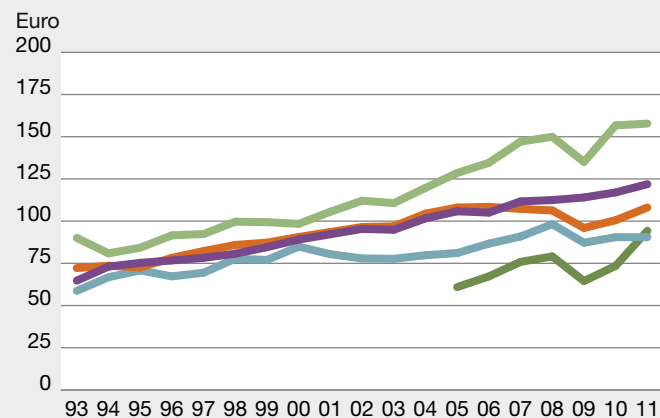
Nordisk jämförelse av nyckeltal

Siffrorna är beräknade med valutakurserna nedan, som motsvarar årsgenomsnittet 2011.

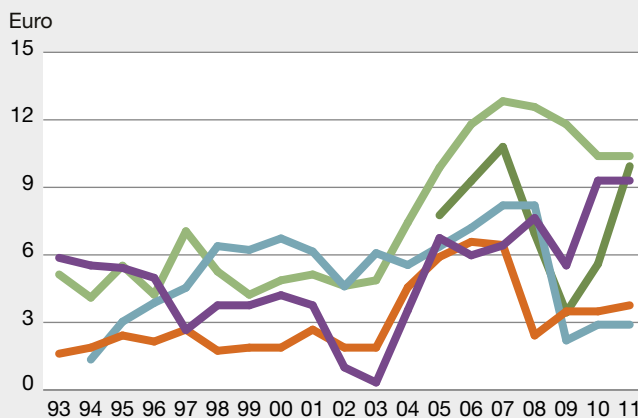
1 Euro = 9,0335 SEK 7,4500 DKK 5,9457 FIM 7,7965 NOK 171,3031 ISK

Sverige Danmark Finland Norge Island

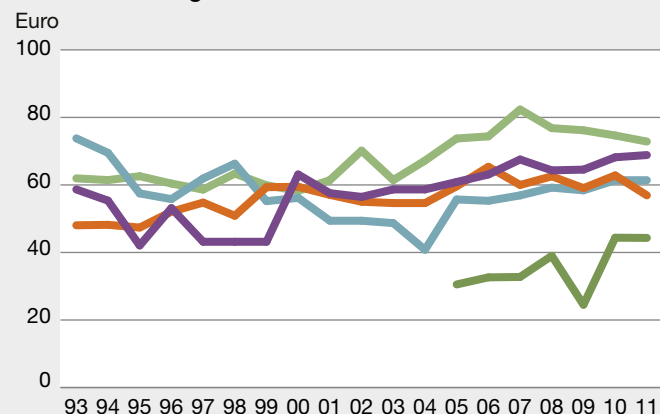
Omsättning/anställd

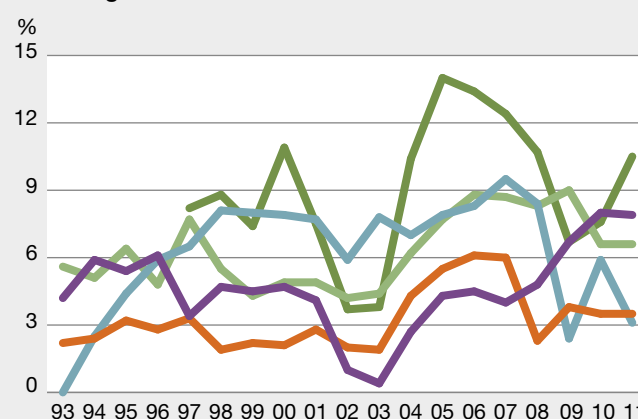
Resultat efter finansiella poster/anställd

Balansomslutning/anställd

Vinstmarginal

Nordens 100 största arkitektgrupper

	2011/12	10/11	Koncern / företag	Bokslut	Land	Medelantal anställda	(Före-gående)	Omsättning
STD	1	1	White Arkitekter AB	11	SE	678	442	734,3 MSEK
STD	2	2	SWECO Architects AB	11	SE	600	345	536,0 MSEK
STD	3	3	Tengbom	11	SE	422	272	400,3 MSEK
	4	4	Arkitektfirmaet C.F. Møller	11	DK	296	262	289,8 MDKK
	5	7	LINK Signatur Gruppen	11	NO	249	147	264,1 MNOK
RIF	6		Rambøll Architects Norway	11	NO	180		215,0 MNOK
	7	5	Henning Larsen Architects	11/12	DK	170	165	179,6 MDKK
STD	8	8	Temagruppen Sverige AB	11	SE	165	142	177,4 MSEK
	9	6	Arkitema K/S	10	DK	163	163	168,5 MDKK
	10	10	Narud-Stokke-Wiig A/S	11	NO	141	121	195,0 MNOK
STD	11	11	Wingårdh-koncernen	11	SE	141	121	176,0 MSEK
	12	9	DARK Gruppen Arkitekter AS	11	NO	131	129	205,0 MNOK
	13	12	Schmidt, Hammer & Lassen Architects K/S	11	DK	120	113	105,0 MDKK
STD	14	14	Nyréns Arkitektkontor AB	11	SE	97	98	104,6 MSEK
STD	15	17	Liljewall Arkitekter AB	11	SE	87	75	86,5 MSEK
STD	16	21	FOJAB Arkitekter AB	10/11	SE	80	69	130,0 MSEK
STD	17	22	Arkitekterna Krook & Tjäder AB	11	SE	76	68	74,2 MSEK
	18	15	Årstiderne Arkitekter A/S	10/11	DK	75	97	69,3 MDKK
	19	16	BIG / Bjarke Ingels Group	11	DK	75	96	76,3 MDKK
	20	19	JJW Arkitekter A/S	11	DK	75	75	35,3 MDKK
	21	20	Creo Arkitekter A/S	11	DK	75	75	N/A MDKK
ATL	22	45	Arkkitehtitoimisto Pekka Helin & Co Oy	11	FIN	70	44	5,6 MEUR
SKOL/ATL	23	33	Innovarch Architects Oy	11	FIN	68	55	7,0 MEUR
	24	25	Mangor & Nagel Arkitektfirma A/S	11/12	DK	67	62	48,2 MDKK
STD	25	24	AIX Arkitekter AB	11/12	SE	66	66	71,4 MSEK
	26	23	KPF Arkitekter A/S	11	DK	62	67	42,8 MDKK
STD	27	31	Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	11	SE	61	56	77,2 MSEK
STD	28	26	Semrén & Månsson Arkitektkontor AB	10/11	SE	60	60	65,9 MSEK
STD	29	32	ÅWL Arkitekter AB	11/12	SE	58	56	56,7 MSEK
	30	27	Tegn3 AS (Reinertsen)	11	NO	57	59	58,0 MNOK
	31	29	Erik Møller Arkitekter A/S	10/11	DK	56	56	63,0 MDKK
	32	18	3XNielsen A/S	10/11	DK	55	75	68,9 MDKK
FRI	33	40	AI-Gruppen A/S	11	DK	54	50	47,5 MDKK
ATL	34	28	Arkkitehtitoimisto Larkas & Laine Oy	11	FIN	53	58	4,9 MEUR
	35	50	Strategisk Arkitektur Fries & Ekeröth AB	11	SE	52	41	64,6 MSEK
	36	34	Lpo Arkitekter As	11	NO	51	53	59,5 MNOK
	37	42	Niels Torp AS Arkitekter	11	NO	51	47	65,2 MNOK
	38	39	Vilhelm Lauritzen AS	11	DK	50	50	40,5 MDKK
FRI	39	30	DAI Gruppen A/S	11	DK	49	56	37,5 MDKK
	40	46	CUBO Arkitekter A/S	11/12	DK	49	44	63,9 MDKK
	41	35	Medplan AS arkitekter	11	NO	48	51	56,0 MNOK
	42	36	BGO Arkitekter AS	11	NO	48	51	56,0 MNOK
	43	41	Aarhus Arkitekterne A/S	10/11	DK	48	48	54,0 MDKK
STD	44	48	Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	11/12	SE	48	41	50,5 MSEK
ATL	45	56	Arkkitehtitoimisto Sigge Oy	11	FIN	46	37	2,6 MEUR
	46	44	Wester+Elsner Arkitekter AB	10/11	SE	45	45	60,6 MSEK
ATL	47	49	Arkkitehtitoimisto SARC Oy	10/11	FIN	44	41	5,0 MEUR
FSSA	48	141	Batterið ehf.	11	IS	44	20	244,0 MISK
	49	51	Lund Hagem Arkitekter AS	11	NO	42	40	50,8 MNOK
	50	43	Arkitektkontoret Hille+Melbye A/S	11	NO	41	46	50,5 MNOK

Nordens 100 största arkitektgrupper

	2011/12	10/11	Koncern / företag	Bokslut	Land	Medelantal anställda	(Före-gående)	Omsättning
STD	51	53	SYD ARK Konstruera AB	11/12	SE	41	38	54,3 MSEK
	52		Aperto Arkitekter Byggkonsulter AB	10/11	SE	41		50,1 MSEK
STD	53	54	Arkitekthuset Monarken AB	11/12	SE	40	38	43,3 MSEK
	54	52	Lund & Slaatto Arkitekter AS	11	NO	39	39	46,2 MNOK
ATL	55	75	Pes-Arkkittehdi Oy (Pekka Salminen)	11	FIN	38	34	2,8 MEUR
STD	56	82	Cedervall Arkitekter	11	SE	38	31	48,9 MSEK
	57	86	AMB Arkitekter AS	11	NO	37	30	37,5 MNOK
	58	101	Dyrviik Arkitekter A/S	11	NO	37	21	30,7 MNOK
STD	59	55	BSK Arkitekter AB	11	SE	36	37	37,8 MSEK
STD	60	57	Reflex Arkitekter AB	10/11	SE	36	36	50,6 MSEK
	61	38	Dissing + Weitling Arkitektfirma A/S	11	DK	35	50	14,1 MDKK
	62	47	Solem Hartmann Arkitekter AS	11	NO	35	44	36,3 MNOK
	63	58	Gottlieb & Paludan A/S Arkitekter	11	DK	35	36	24,9 MDKK
	64	59	PLH Arkitekter AS	11	DK	35	35	48,2 MDKK
	65	61	Peter Jahn & Partnere A/S	10/11	DK	35	35	36,2 MDKK
	66	62	Arkitektfirmaet Kjaer & Richter A/S	10/11	DK	35	35	54,7 MDKK
	67	63	Lundgaard & Tranberg Arkitekter A/S	10/11	DK	35	35	50,5 MDKK
	68	64	KHR Arkitekter AS	10	DK	35	35	33,6 MDKK
	69	65	Gehl Architects A/S	10/11	DK	35	35	23,1 MDKK
	70	66	Hou & Partnere A/S	11	DK	35	35	23,8 MDKK
	71	67	RUMarkitekter A/S	11/12	DK	35	35	38,4 MDKK
	72	68	Tegnestuen Vandkunsten ApS	11	DK	35	35	30,6 MDKK
	73	69	WITRAZ Arkitekter K/S	*11	DK	35	35	24,5 MDKK
STD	74	70	Archus Arosia Arkitekter AB	11	SE	35	35	36,8 MSEK
	75	78	Kullegard Arkitekter A/S	10/11	DK	35	32	40,0 MDKK
	76	79	SAHL Arkitekter A/S	*11/12	DK	35	31	MDKK
	77	88	Aart A/S	10/11	DK	35	29	60,8 MDKK
	78	100	DOMUS arkitekter A/S	11	DK	35	27	25,9 MDKK
	79	117	C&W Arkitekter A/S (Clausen & Weber)	11	DK	35	28	32,0 MDKK
	80	148	Juul Frost Arkitekter A/S	11	DK	35	20	32,5 MDKK
	81	149	SLA Arkitekter A/S	11	DK	35	20	32,0 MDKK
	82		Rubow Arkitekter A/S	11	DK	35		44,7 MDKK
	83		Friis & Moltke A/S	11	DK	35		36,0 MDKK
STD	84	60	BAU Arkitekter AB	11	SE	34	35	40,7 MSEK
	85	73	Rørbaek og Møller Arkitekter ApS	10/11	DK	34	34	26,6 MDKK
STD	86	74	AG Arkitekter AB	11	SE	34	34	28,1 MSEK
STD	87	76	Equator Stockholm AB	11	SE	34	33	30,4 MSEK
ATL	88	85	Uki Arkkittehdi Oy	11	FIN	34	30	2,5 MEUR
	89	94	Solheim + Jacobsen Arkitekter AS	11	NO	34	29	31,7 MNOK
	90		PIR II architects AS * (proforma)	11	NO	34	27	31,2 MNOK
STD	91	77	BSV Arkitekter & Ingenjörer AB	11	SE	33	33	32,0 MSEK
	92	87	Arcasa Arkitekter AS	11	NO	32	30	44,8 MNOK
	93	83	Arkitektkontoret Børve og Borchsenius	11	NO	31	31	36,9 MNOK
	94	91	ABAKO Arkitektkontor AB	11	SE	31	29	22,9 MSEK
STD	95	92	Murman Arkitekter AB	11	SE	31	29	35,0 MSEK
	96	93	Heggelund & Koxvold Arkitekter AS	11	NO	31	29	28,3 MNOK
	97	103	PKA Per Knudsen Arkitektkontor AS	11	NO	31	29	27,0 MNOK
SKOL/ATL	98	96	Eriksson Arkkittehdi Oy	11	FIN	30	28	2,4 MEUR
STD	99	98	AQ Arkitekter i Eskilstuna AB	11/12	SE	29	27	33,4 MSEK
STD	100	126	Erséus Arkitekter AB	11	SE	29	22	39,8 MSEK

Increase in both domestic and foreign turnover

In 2011 the total gross revenue in the domestic market for the Danish consulting engineering firms showed a minor increase from DKK 11 billion in 2010 to DKK 11.2 billion in 2011. An increase of 1.3 %. The export revenue accounted for approximately 17 % of the total gross revenue. By comparison, the international subsidiaries of Danish consulting engineering firms have shown considerable growth in 2011 and generated revenue of DKK 7.6 billion, which is an increase of more than 15 % compared to 2010. Approximately 11.200 people are employed abroad in subsidiaries. For the first time since 2007 the industry experienced rising profit margins from 4.0 % in 2010 to 4.6 % in 2011.

Outlook

The Danish government expects a growth of 0.9 % in GDP in 2012 and projects the growth to increase to 1.7 % in 2013. In 2012 the residential investments are estimated to have declined by 4 %. Low interest rates and an improving market leads to an expected increase in residential investments by 5 % in 2013. Public investments have seen

an increase of 7.5 % in 2012, but are estimated to drop by 11.5 % in 2013. For the remainder of 2012 and in 2013 the industry expects the workforce to stay near its current level as 38 % of the companies expect to increase their workforce, while 30 % expects to decrease it. The weak economic growth in Denmark and continued uncertainty in the global economy threatens the growth prospects

for the consulting engineering industry in Denmark. The revenue generated by exports and in the foreign subsidiaries amounted to 51 % of the total gross revenue in the industry. The development in these markets is expected to be of increasing importance for the industry in the coming years.

Sector market performance

The performance of the Danish consultancy industry is still dominated by the two primary sectors Building and Infrastructure which account for 27 % and 31 %, respectively, of the total revenue. Other distinctive sectors are Environment, which have seen a slight decline from 15 % to 14 % while Energy, has risen from 10 % to 14 % of the industry revenue.

Declining investments in infrastructure

In the proposed National Budget for 2013 the Danish government plans to steadily reduce the appropriations for infrastructure from DKK 16 billion in 2012 to DKK 8 billion in 2016. The investment cuts will primarily target the road sector, where as railroads will see a small increase in allocated funds. The proposal will likely lead to negative growth in the general infrastructure sector for the consulting engineering industry over several years. There are however still several major projects in the pipeline such as the Copenhagen and Odense light rail and a new Storstrømsbro to replace the old one.

Tax exemption for employees stationed abroad – to be or not to be?

In May 2012 the Danish government started negotiations with the opposition on a new tax reform. Here it was decided to abolish Ligningslovens §33A, which gives employees stationed abroad for more than six months, exemption for paying taxes in Denmark. This decision would hurt a lot of Danish companies working abroad, and diminish the Danish consulting engineering firms' global competitiveness. The past six months, since the negotiations began, the industry has already seen a decline in exports, the first decline since 2007, where FRI began measuring export orders. The decline was primarily due

About FRI

The Danish Association of Consulting Engineers (FRI), founded in 1904, is a trade association for Danish consultancy firms providing independent consultancy services on market terms. FRI is a part of the Confederation of Danish Industries (DI).

Approximately 350 firms are members of FRI and they employ together more than 22,000 people in Denmark and abroad. The association is the only trade association for independent technical consultants in Denmark.

The objective of FRI is to support its member firms by contributing to improving their business conditions, strengthening the industry's framework conditions, profiling the industry and increasing its recognition on the national and international levels.

FRI is an association for firms. It focuses on business matters and has established good liaisons with authorities and other partners. The association attempts as far as possible to gain influence on the drafting of framework conditions and legislation affecting market conditions in the industry.

Henrik Garver, FRI

David Hedegaard Meyer, FRI

Internationally, the association is a member of FIDIC and, in Europe it is a member of EFCA.

Address: Sundkrogsvej 20
P.O. Box 2604
DK-2100 Copenhagen Ø

Tel: +45-35 25 37 37
Fax: +45-35 25 37 38
E-mail: fri@frinet.dk
www.frinet.dk

to companies, having to factor in the possibility of their employees losing the tax exemption, when bidding on international projects. FRI and a large number of Danish businesses have been adamantly opposed to abolishing the tax exemption, and after months of coordinated pressure, the Government decided to retract the changes to Ligningsloven § 33A in November 2012.

Ambitious energy plans

In March 2012 the Danish parliament agreed upon a very ambitious plan for reducing carbon emissions by 34 % and increasing the production of renewable energy towards 2020. The plans aim for a 60 % reduction in coal consumption at the major powerplants, which instead will use biomass. The electrical supply is supposed to consist of 49.5 % wind power by 2020. This will probably lead to large investments in the power-supply infrastructure as well as new wind farms. The overall ambition is to have a carbon emission free society by 2050. With that in mind, the energy sector is expected to be of increasing importance to the industry, especially with infrastructure on the decline.

New CEO in Ramboll Group

In March 2012 Jens-Peter Saul commenced his position as CEO of the Ramboll Group based in Copenhagen, Denmark. He will be replacing former CEO, Flemming Bligaard Pedersen, who has headed the company for the past 20 years. He will be leading a company that in 2011 saw a 13 percent increase in turnover and grew by more than 550 employees and is now nearing 10,000 worldwide. In 2012 Ramboll won several major projects. Among those were the role as planning advisor for the newest branch extension for the Copenhagen Metro, which entails three kilometers of track and two new stations. In July Ramboll was appointed client advisor for Nordea, which plans to move its Danish headquarters to a new building able to accommodate between 1,800 and 2,200 employees. Ramboll was also awarded the contract to develop the Master Plan for the Emirate of Fujairah in the United Arab Emirates. Ramboll will be working

closely with the Government of Fujairah to develop a strategic master plan for the development of the Emirate for the next 30 years. In Russia Ramboll has won a contract for the design of airport facilities for Nizhny Novgorod International, Russia's fastest growing regional airport. The project includes a new passenger terminal, a new access road and a parking area. In India another large scale project is underway with Ramboll breaking new ground with a major project for transport giant, Scania. The development of a 22,000 m² facility is seen as a stepping stone for other Nordic companies, who consider making India part of their business setup. In 2012 Ramboll acquired the Finnish transport planning specialists, Liidea Ltd, which made Ramboll the largest engineering consultancy in northern Finland. Ramboll also acquired Danish wind energy consultancy LAC engineering, Danish consultancy Stig Jørgensen and Partners and Swedish SANN & Partners Management Consulting AB.

Growth for COWI despite a difficult year

With a strong presence in the Middle East COWI was affected by the regional unrest during the Arab Spring. Despite an operating loss COWI still managed to increase the turnover in 2011 by 5 percent compared to 2010. In 2012 COWI has won several major international projects. In collaboration with Danfoss, COWI will be working on a vast district heating project in Anshan, China. The goal is to increase the energy efficiency for the city's 1.8 million inhabitants. COWI also won a contract that covers the assessment and construction of a new local station at the Central Station in Gothenburg, Sweden, enabling regional and local commuter trains to pass through and on to other new, local stations in the city. In September COWI signed a contract to design an Iraqi expressway from Baghdad to Turkey, a road section of nearly 700 km from Baghdad to the Turkish border, including access roads to six regional cities. In Denmark COWI will be in charge of the technical consultancy for the Odense Light Rail project in Denmark, which among other

things will provide access to the new university hospital and service the some 60,000 persons who will be using the new campus area. COWI is also helping an idealistic team of Danish farmers make the innovative Pig City project a reality. In a greenhouse right above the pigs' heads, tomato plants soak up the CO₂ and excess body heat filtering up from their first-floor neighbors. This is a revolutionary way of organizing and planning food production that could change the way large-scale farming is conducted in Denmark – and the rest of the world. In 2012 COWI continued their Nordic expansion with the acquisition of Stormorken & Hamre and A-tek in Norway, as well as LMI Borrteknik in Sweden.

NIRAS relocates to accommodate growth

In 2011 NIRAS achieved a 6 percent growth in revenue and a 21 percent growth in earnings. A combination of organic growth and acquisitions led to a 5 percent increase in employees and expansions in several countries. In May 2012 more than 500 guests participated in the grand reception to celebrate NIRAS new domicile. This was also a year where NIRAS won several large projects. NIRAS was appointed as primary advisor on Denmark's first biorefinery, which is expected to provide a CO₂ reduction of 434,000 tons in the local area. NIRAS was also selected as main advisor within design and visualisation of the new Odense Light Rail in Denmark and will be advising on the new VIA University campus in Aarhus, Denmark, which will house 400 employees and 5000 students. Abroad NIRAS will be working on a new bridge in Greenland, a biogas plant in Malaysia and several other projects. In 2012 NIRAS acquired 4 new companies in Denmark, Norway and Germany with a combined turnover of more than DKK 126 million.

Grontmij A/S is working on green projects home and abroad

In 2011 Grontmij A/S delivered a considerably stronger financial result compared with 2010, with a slight increase in overall revenue and an increase of

164 % in profits. In 2012 Grontmij A/S was involved in several large projects both in Denmark and abroad. Grontmij A/S will be advising on Denmark's largest biogas plant, which will be able to process 700.000 tons of manure and 200.000 tons of miscellaneous biomass per year. In Hanstholm, Denmark, Grontmij A/S will be advising on the DDK 1 billion expansion of the harbor. Grontmij A/S also won a project in Odense, Denmark, where they will help transform a busy main street into an attractive part of the city. In another part of the world Grontmij A/S is working on one of the world's largest water treatment plants, which will provide clean water to 4 million people in Dhaka, Bangladesh.

ALECTIA moves forward in the dairy sector

ALECTIA will in 2012 be providing both engineering and architect services for the new production facility at Mammen dairy as well as the new 14.000 m² expansion at Taulev dairy, which will be set to increase production by 60 %. In another sector of the Danish food industry ALECTIA has been acting as client advisor for Danish Crown on their new high-tech slaughterhouse at Holsted, Denmark, which will be the largest single investment in the sector ever. ALECTIA was also involved in designing a new high security laboratory for Statens Serums Institut.

New CEO at Atkins Danmark

After 5 years as director of Atkins Danmark's railway division, Eva Rindom took the reins as CEO of Atkins Danmark, as the previous CEO Palle Beck Thomsen went into retirement. She will be leading a company, which has seen remarkable growth since 2006. In 2012 Atkins Danmark won the project of electrification of the 56 km railway line between Lunderskov and Esbjerg. Atkins Danmark also won a bid for a new 500 meter double freeway bridge running across a forest near Silkeborg, as part of large scale freeway project. In Norway Atkins Danmark won the projecting of the renovation and replacement of railway components and bridges on Lambertseterbanen from Brattlikollen to Karlsrud in southern Oslo.

Orbicon prepares for climate changes

In 2012 Orbicon won several projects, such as the new 5.000 m² low energy laboratory building for Roskilde University, the renovation of 910 apartments in Ladegårdsparken at Holbæk and a new 21.000 m² parking house at Ørestaden. It was also the year when Orbicon entered a partnership with the municipality of Aarhus to tackle future climate challenges, and started work on a new master plan for the 1.5 km area along the canal in Albertslund. In 2012 Orbicon acquired Korsbæk og Partnere and thus considerably expanded their Aalborg division.

Moe & Brødsgaard helps construct a new skiing hill in Copenhagen

Moe & Brødsgaard will be managing the project design for Amager Bakke, which is the renovation of the 40 year old incinerator plant Amagerforbrændingen to include new clean technologies and a skiing hill on top of the construction. Moe & Brødsgaard will also be consulting on a new global headquarters for the transport- and logistics company DSV, which will include a 15.000 m² main building and a 15.000 m² terminal. In 2012 Moe & Brødsgaard acquired Skude & Jacobsen consulting engineers a company with 55 employees.

Signs of improvement among architects

While the economic crisis has taken its toll on the Danish architects, 2011 shows clear signs of improvement in the industry, with an increase in turnover by 16.4 % compared to 2010 and an impressive 26 % increase in foreign turnover, which now accounts for 17 % of the industry's total turnover. Danish architects won several prominent projects in 2012 where Bjarke Ingels Group was selected to design a new 500m financial tower in China and Henning Larsen Architects won the competition for a new research building for the Center for Solar Energy and Hydrogen Research in Stuttgart. Back in Denmark C.F. Møller won the competition to design the new Copenhagen Arena, which will be able to seat 15.000 spectators and

Schmidt Hammer Lassen Architects will be designing the new DDK 4.1 billion Aalborg University Hospital as part of a consortium.

David Hedegaard Meyer and Henrik Garver, FRI

De 100 största danska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

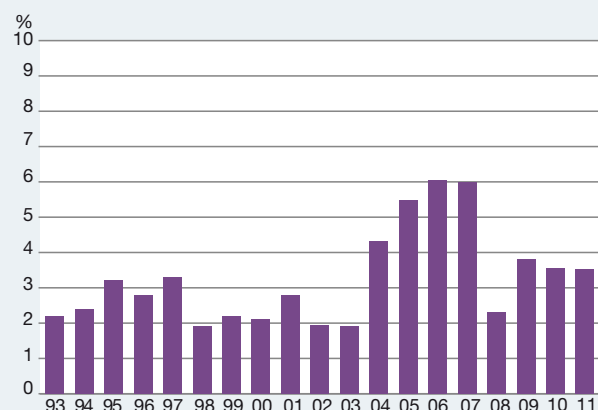
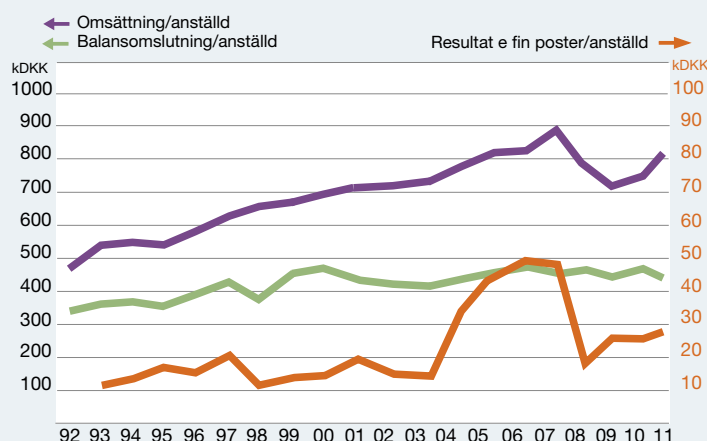
	11/12	10/11	Koncern	Verk-samhet	Bok-slut	Omsätt-ning MDKK	(före-gående)	Medel-antal anställda	Balansom-slutning MDKK	Koncernchef/VD (december 2012)
FRI	1	1	Rambøll Gruppen A/S	MD	11	6891,3	6074,9	9439	3749,5	Jens-Peter Saul
FRI	2	2	COWI Koncernen A/S	MD	11	5054,9	4461,5	6164	2390,9	Lars-Peter Søbye
FRI	3	3	Grontmij A/S	MD	11	1132,2	1076,8	1165	771,4	Søren Larsen
FRI	4	4	NIRAS-Gruppen A/S	MD	11	958,0	757,6	1472	462,0	Carsten Toft Boesen
FRI	5	5	Alectia A/S	CE,PM	11	621,8	488,8	663	333,2	Jens Moberg
FRI	6	7	Atkins Danmark A/S	MD	11/12	587,2	333,0	542	206,9	Eva Rindom
FRI	7	6	Orbicon A/S	MD	11	387,6	410,0	425	186,0	Jesper Nybo Andersen
	8	8	Arkitektfirmaet C.F. Møller	A	11	289,8	239,2	296	118,5	Susanne T Nielsen
FRI	9	9	Moe & Brødsgaard A/S	MD	11	281,1	236,4	357	150,5	Christian Listov-Saabye
	10	11	Henning Larsen Architects	A	11/12	179,6	145,7	170	109,5	Mette Kynne Frandsen
	11	10	Arkitema K/S	A,PM	10	168,5	168,5	163	78,8	Peter Hartmann Berg
	12	12	ISC Rådgivende Ingeniører A/S	MD	11	150,5	126,7	150	152,4	Kjeld Thomsen
FRI	13	21	Kuben Management A/S (Merged with NRGi Rådgivning A/S in 2012) proforma	Enr,E,I	11	136,6	130,8	136	130,7	Ulf Christensen
FRI	14	13	EKJ Rådgivende Ingeniører A/S	MD	11/12	124,7	125,2	163	109,8	Jørgen Nielsen
	15	15	Midtconsult A/S	MD	*10/11	120,0	120,0	140		Jens Lauritsen
FRI	16	14	OBH-Gruppen A/S	MD	11	117,4	123,3	139	49,6	Børge Danielsen
	17	19	Schmidt, Hammer & Lassen Architects K/S *proforma	A	11	105,0	88,6	120	68,8	Bente Damgaard
FRI	18	18	Bascon Arkitekt-og Ingeniørfirma A/S	PM,CE, A,	11/12	97,2	96,6	115	52,8	Lars Svenningsen
FRI	19	17	Balslev Rådgivende Ingeniører A/S	MD	10/11	89,2	98,5	130	66,0	Bo Memhave
FRI	20	22	Søren Jensen A/S Rådgivende Ingeniører	MD	10/11	77,0	74,9	99	50,2	Erik V. Jensen
	21	20	BIG / Bjarke Ingels Group	A	11	76,3	78,9	75	29,1	Sheela Maini Sogaard (CEO)
	22	16	Årstiderne Arkitekter A/S	A	10/11	69,3	105,0	75	44,0	Per Laustsen
	23	23	3XNielsen A/S	A	10/11	68,9	69,3	55	29,2	Bo Boje Larsen
	24		Niels Torp as Arkitekter	A	11	65,2	59,6	48	39,2	Niels A Torp
	25	27	CUBO Arkitekter A/S *proforma	A	11/12	63,9	56,5	49	14,1	Peter Dalsgaard
	26	26	Erik Møller Arkitekter A/S	A	10/11	63,0	63,0	56	29,4	Kirsten Anker Sørensen
	27	73	Aart A/S	A	10/11	60,8	21,2	35	22,8	Anders Strange
	28	24	ÅF Hansen & Henneberg, København A/S	PM	11	55,1	67,7	75	35,1	Per Seidelin
	29	71	Arkitektfirmaet Kjaer & Richter A/S	A	10/11	54,7	22,1	35	22,7	Arne Egeskjold
	30	30	Aarhus Arkitekterne A/S	A	10/11	54,0	54,0	48	32,1	Tommy Falch
FRI	31	35	Dines Jørgensen & Co A/S	CE, M, PM	10/11	52,2	43,8	58	21,6	Ole Rasmussen
	32	67	Lundgaard & Tranberg Arkitekter A/S	A	10/11	50,5	23,8	35	43,1	Lene Tranberg
FRI	33	28	Brix & Kamp A/S	CE,E,I	11	49,0	55,4	51	29,1	Ole Thomen
	34	36	PLH Arkitekter AS	A	11	48,2	43,2	35	21,4	Steen Enrico Andersen
	35	40	Mangor & Nagel Arkitektfirma A/S	A	11/12	48,2	50,6	67	28,0	Torben Nagel
FRI	36	39	AI-Gruppen A/S	A,CE	11	47,5	41,4	54	26,3	Jan Bruus Sørensen
FRI	37	68	Nielsen & Risager A/S	MD	11	46,1	23,6	35	14,6	Ib Rasmussen
	38	166	Rubow Arkitekter A/S	A	11	44,7		35	15,2	Lars Bo Lindblad
FRI	39	32	Dominia AS (Rådgivende Ingeniører)	CE, E, M, PM	11	43,6	47,8	43	23,4	Kjeld Christiansen
	40	51	White Arkitekter A/S	A	11	42,9	29,0	35	13,8	Frans Andersen
	41	38	KPF Arkitekter A/S	A	11	42,8	41,4	62	37,3	Michael Reventlow-Mourier
FRI	42	33	DGE Group A/S	Env	11	42,2	46,1	49	17,1	Poul Erik Jensen
	43	52	Vilhelm Lauritzen AS	A	11	40,5	28,7	50	46,0	Søren Daugbjerg
	44	31	Prolinvent Gruppen A/S	I	11/12	40,4	46,3	32	17,5	Leif Dalum
	45	85	Kullegaard Arkitekter A/S	A	10/11	40,0	16,2	35	17,2	Thomas Kullegaard
FRI	46	61	Esbensen Rådgivende Ingeniører A/S	CE, Enr E, M	11	38,5	26,1	50	82,0	Torben Esbensen
	47	88	RUM Arkitekter A/S	A	11/12	38,4	14,1	35	13,2	Hanne Flo Stig
FRI	48	37	d.a.i. Gruppen A/S	A, MD	11	37,5	42,9	49	26,8	Jørgen H. Therkelsen
	49	48	GPP Arkitekter A/S	A	11	37,4	30,5	25	21,5	Carsten Gjørtz
	50	77	Peter Jahn & Partnere A/S	CE, A	10/11	36,2	19,7	35	14,2	Peter Jahn, Claus Dam
FRI	51	45	Skude & Jacobsen A/S	MD	11	36,0	32,0	50	20,3	Peter Islev
FRI	52	55	Lyngkilde A/S Rådgivende Ingeniørfirma A/S	CE	10/11	36,0	27,5	35	19,2	Claus H. Larsen
	53	126	Friis & Moltke A/S	A	11	36,0	8,8	35	17,4	Palle Hurwitz
	54	41	JJW Arkitekter A/S	A	11	35,3	37,7	75	20,1	Anders Holst Jensen
FRI	55	42	Hundsbaek & Henriksen A/S	MD	10/11	35,3	36,5	46	13,3	Niels Lerbech Sørensen
FRI	56	49	Wessberg A/S Rådgivende Ingeniører	CE,M,E	11	33,9	30,2	27	43,9	Stig Wessberg
	57	44	KHR Arkitekter AS	A	10	33,6	33,6	35	30,3	Henrik Danielsen
FRI	58	53	Sloth-Møller Rådgivende Ingeniører A/S	CE	11	33,2	28,4	60	25,2	Jørn Plauborg
FRI	59	47	Wissenberg A/S	CE	11	33,0	31,1	37	13,6	Lars Bendix Christensen
FRI	60	150	OSK -Ship Tech A/S	I	10/11	33,0		30	15,7	Anders Ørgård Hansen
	61	91	Juul Frost Arkitekter A/S	A	11	32,5	14,0	35	7,2	Helle Juul, Fleming Frost
	62	43	C&W Arkitekter A/S (Clausen & Weber) *proforma	A	11	32,0	35,0	35	17,7	Michael Petersen
	63	100	SLA Arkitekter A/S	A	11	32,0	12,0	35	6,7	Mette Skjold
	64	75	Tegnestuen Vandkunsten ApS	A	11	30,6	20,7	35	18,7	Steffen Kragh
	65	79	AN Group A/S	I	11	30,0	18,7	22	9,3	Ole Okkels, Aksel Nielsen
FRI	66		Cunningham Lindsey		11	30,0	N/A	20	16,3	Christian Leif Hansen

FRI = Medlem i FRI, Foreningen af Rådgivende Ingeniører. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas. PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, CT = Certifiering o prövning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin.

11/12	10/11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MDKK	(föregående)	Medelantal anställda	Balansomslutning MDKK	Koncernchef/VD (december 2012)
	67 124	Nova 5 Arkitekter A/S	A	11	29,2	9,0	20	15,3	Anders Dragheim m.fl
FRI	68 83	K2 Management A/S	PM	*10/11	29,2	17,4	15	6,8	Henrik Stamer
FRI	69 69	Tri-Consult A/S	MD	10/11	27,6	23,2	36	13,4	Søren Ibsen
	70 57	SWECO Architects A/S	A, PM	10	26,9	26,9	35	9,8	Lone Busk
FRI	71 89	Holmsgaard a/s Rådgivende Ingeniører (Eibye & Holmsgaard ApS)	CE,PM,E,M	11	26,6	14,0	15	6,1	Henrik Holmsgaard
	72 58	Rørbaek og Møller Arkitekter ApS	A	10/11	26,6	26,6	34	17,0	Anders Wesley Hansen m.fl
	73 86	DOMUS arkitekter A/S	A, PM	11	25,9	15,3	35	7,0	Jørgen Skaaning Trolle
	74 63	Viegand & Maagöe Aps	I	10	25,5	25,5	22	11,8	Jan Viegand/Peter Maagöe Petersen
FRI	75 82	Ingeniørne A/S	CE,E,M	11	25,3	17,9	25	19,3	Finn Moe Bojsen
	76 132	Gottlieb & Paludan A/S Arkitekter	A, PM, CE	11	24,9	7,4	35	22,5	Jesper Gottlieb
FRI	77 64	Lemning & Eriksson Rådgivende Ingeniører A/S	CE	11/12	24,7	25,1	32	9,5	Knud Bay
	78 60	WITRAZ Arkitekter K/S	A	*11	24,5	26,3	35		Per Zwinge
	79 72	Hou & Partnere A/S	A	11	23,8	22,1	35	7,9	Ib Jensen Hou
FRI	80 76	Viborg Ingeniørerne A/S	CE,PM,Enr	11	23,8	20,1	23	14,5	Erik S. Damgaard
FRI	81 66	NTU	CE,PM	11	23,7	24,2	39	25,8	Lars Bentzen
	82 59	Gehl Architects A/S	A	10/11	23,1	26,4	35	10,3	Helle Söholt
FRI	83 34	Oluf Jørgensen Gruppen *proforma	M,E,Enr	10/11	23,0	45,1	29	15,0	Brian Th. Andreasen
	84 74	AK 83 Arkitektkontoret A/S	A	10/11	22,6	20,8	19	14,7	Lars Levin
FRI	85 70	Consia Consultants A/S	Env	10	22,5	22,5	12	12,4	Erling Rask
	86 56	Emcon A/S	PM,CE	11	22,4	27,5	N/A	10,8	Niels Anker Jørgensen
	87 110	Fogh & Følner Arkitektfirmaet A/S	A	11	21,6	9,8	15	8,4	Johan Fogh
	88 122	KANT Arkitekter A/S	A	11	21,2	9,2	15	9,6	Klaus Holm Jensen
FRI	89 97	Johansson & Kalstrup A/S	MD	10/11	20,0	13,5	22	7,9	Henrik Ladefoged
FRI	90	Gaihede A/S	CE,E,PM	11	19,9	N/A	22	8,6	Ragn Gaihede
FRI	91 65	Henrik Larsen Rådgivende Ingeniører A/S	CE	11	19,8	25,0	25	12,0	Henriette Dybdal Cajar
FRI	92	Oluf Jørgensen A/S Horsens	CE	10/11	19,3	15,6	22	14,7	Brian Th. Andreasen
	93 90	TNT Arkitekter A/S	A,PM,CE,Env	11	19,1	14,0	22	5,2	Flemming Dahl m.fl
FRI	94 80	Damgaard Rådgivende Ingeniører A/S	CE	*09	18,3	18,3	35		Mogens Damgaard Nielsen
FRI	95 78	Henneby Nielsen Rådgivende Ingeniører A/S	CE	11	18,3	18,7	35	7,3	Jörn Henneby Nielsen
	96 81	Claus Bjarrum Arkitekter A/S	A	*11	18,0	18,0	14		Claus Bjarrum
FRI	97 151	Arbejdsmiljøcentret A/S		11	17,6		28	5,0	Tommy Gilkou
	98 101	Arkitektfirmaet TKT A/S	A	10/11	17,4	11,9	15	11,5	Sören Vestergaard
	99 121	LB-Consult A/S	CE,M,E	11	17,3	9,2	15	6,5	Lars Bager
FRI	100	Andreasen & Elmgaard A/S	I	10/11	17,0		17	5,8	Per Elmgaard Rasmussen

De 30 största danska koncernerna

Vinstmarginal

Generellt gäller att det är vanskligt att rakt av jämföra nyckeltalen för de största företagen med motsvarande för de mellanstora och mindre företagen. I de senare företagen betyder de, ofta många, delägarnas omfattande arbetsinsatser relativt sett mycket för företagens omsättning och resultatnivå per anställd.

För företagen 31-100 i förteckningen ovan ökade omsättningen 2011 med 24 % till 2 205 MDKK (1 783 MDKK 2010). Antalet anställda ökade med 3 % till 2 363 (2 300). Omsättningen per anställd ökade därmed till 993' DKK (föregående 775'). Resultatet före skatt ökade till 61' DKK/anställd (21' DKK). Räknat som vinstmarginal ger detta 6,5 % (2,7 %). Genomsnittlig balans per anställd var ca 528' DKK (482' DKK 2010).

Nyckeltal för de 30 största koncernerna (föregående år)

Omsättning/anställd	805' DKK	749' DKK
Resultat efter finansiella poster/anställd	28' DKK	26' DKK
Balansomslutning/anställd	424' DKK	468' DKK

Omsättningen för de 30 största koncernerna ökade med 13 % till 18 147 MDKK (15 992 MDKK 2010). Med samma räknemetod ökade medelantalet anställda med knappt 6 % till 22 551 (21 337). Resultatet före skatt blev ca 28' DKK/anställd (26' 2010). Vinstmarginalen för de 30 största företagen förblev oförändrad 2011; 3,5 % (3,5 %).

Oil investments, high population growth and an increase in building and construction activities all contribute to a well-running national economy in Norway

Despite political and economic turbulence in the Euro-zone, and downwardly adjusted prognoses for the global economy, the prospects for the Norwegian economy remain good. The prognosis for growth in the mainland economy has been upwardly adjusted in the autumn of 2012 by 0.4 % percentage points to 3.6 % for 2012.

In recent years GNP growth has had a lot of help from record-high investments in the petroleum sector. Oil prices are expected to fall in the longer term, but will continue to hover close to 100 US dollars a barrel. This contributes to a division in Norwegian business life that is expected to become more

pronounced in the years ahead. A strong krone, a high growth in costs, falling export prices and lower demand from abroad has worsened the framework conditions for the sector exposed to competition, while branches connected to oil and gas recovery are experiencing and every-increasing demand. The

Norwegian economy and export-oriented industries have thus far felt the effect of the Euro-crisis to a lesser degree than many feared.

With a forecasted rise in prices of 1.5 % in 2012, low unemployment (3.2 %), an increase in GNP for mainland Norway (3.6 %), and a population of 1.4 %, Norway has apparently good prospects for continued growth in the economy and investments. A high level of activity in the Oil and Gas sector (13 %) with good, stable prices over several years has resulted in large export surpluses year on year, forecast to be NOK 380 billions in 2012. This indicates a continued satisfactory level of activity for the Norwegian economy and for Norwegian consulting engineers in 2013 and well into 2014.

In order to counteract excessively high cost levels and to moderate domestic consumption, Norway established an oil fund, (The Global State Pension Fund) in the 1990s for future generations. The market value of this fund in 2012 is forecast to be NOK 3800 billions.

Uncertainty about further developments in the international and Norwegian economies is high. Although the Norwegian economy appears to be rock solid, there is still considerable uncertainty linked to the result of the national debt crisis in southern Europe and the degree to which the Norwegian economy will be affected. The country has done better than most, with growth in both private and public consumption. The political establishment has prioritised public employment rather than investment, which impacts on parts of the economy. This applies in particular to land-based industry that is exposed to competition. The politicians have given priority to growth in public infrastructure employment financed by high oil revenues, which in turn results in low unemployment. The high level of employment, good development in private consumption and domestic demand, high population growth and a relatively high level of activity in the building and construction market promote growth in the economy. Growth impulses from abroad are weak.

RIF Rådgivende Ingeniørers Forening

RIF Rådgivende Ingeniørers Forening is the branch organization for authorised consulting companies in Norway. RIF's member companies encompass both consulting engineers and other professions, and members' activities are chiefly associated with the building and construction market. In 2012 RIF has 210 membership companies employing a total of approximately 8500 employees and represents approximately 70 % of the independent consultant engineer branch in Norway.

RIF works to ensure that member companies have the best possible framework conditions. RIF shall promote the interests of consultants and consulting companies in the public arena, with policymakers, public authorities and public and private employers.

RIF's activities are based on the following principles:

- Ensure access to satisfactory contracts and framework conditions with public and private principals
- Contribute to that ethics is a natural part of RIF companies' corporate culture, the preparation of guidelines such as public notices, reports, laws, regulations and guiding & advisory documents
- Enter into dialogue with major clients and contribute to the development of good bidding practices on the part of Principals when acquiring consultancy and advisory services

Clas Svantesson, RIF

- Influence national guidelines that may be of major import for allocations or framework conditions for RIF companies
- Highlight the companies' expertise, wealth creation and ability to achieve completion by actively participating in the media and in social debate
- Maintain a high level of activity in social media
- Strengthen RIF as an organisation, RIF's contact with its members and the recruiting of new members
- Provide services as required

RIF is a member of EFCA and FIDIC.

Address: Essendropsgate 3
Boks 5491 Majorstuen
0305 Oslo

Tel.: +47 22 85 35 70
Fax: +47 22 85 35 71
E-mail: rif@rif.no
www.rif.no

Stable and good market – high level of activity in infrastructure development

In 2010 activities in building and construction were noticeably affected by the financial crisis of 2008, with a fall in production of 7 % between 2007–2010, which in turn affected consulting engineers. This trend reversed in 2011 and 2012, with a comparable increase, and the expectation of the branch as of October 2012 is continued growth in the market and employment in 2013 and well into 2014.

Production in the building and construction market is expected to rise by 20 % during the period 2010 – 2014. The number of employees in the building and construction sector will increase by 25,000 to 215,000. The pre-condition for these prognoses is that developments abroad do not result in a total meltdown of the economies resulting from the Euro crisis and a depression in the USA and Asia.

The market for consulting engineers is also expected to show positive development in the period 2012 - 2014. Growth in the building and construction sector is anticipated to be 5 % in 2012. The figures for 2013 and 2014 show a further increase of 5 % and 2 % respectively. The number of employees in RIF companies has increased by 20 % from 2010 to 2012.

Consulting engineers – forecast growth in 2012 and 2013

Financial freedom is dependent on that the national priorities are carried forward into 2012 and 2013, and that one will promote policies based on justice and community. National prioritising during the period 2012 – 2013 means jobs for all and a fair division of benefits and burdens. This entails ensuring continued low unemployment in Norway, improving health, care, schools and kindergartens. The difference in living standards must be lessened, and the ground must be prepared for the continued high level of immigration of workers. Efforts in public transport, energy and the environment will be carried forward. These efforts are carried forward and concretised in the budgets for 2013. For consulting engineers, the

budgets indicate a moderate increase in levels of activity in public building, with a marked increase in investments in public infrastructure.

Total planning needs and investments in the building market are expected to increase by 6 % in 2012. Activities are expected to even out in 2013 and 2014. This applies in particular to private commercial buildings where a slight downturn is expected. A moderate increase in public building works will however maintain activity at a good level. Housing construction is expected to show growth in 2012, 2013 and 2014 due to strong centralisation and high population growth.

There has been a high level of activity in the construction market for consulting engineers, and a large number of in part major projects are in the planning stage. The increase in investments in this market is expected to be in the region of 9 % in 2012. In 2013 investments are expected to increase by 6 % before again flattening out in 2014. The most stable section of this market is roads, which are increasingly financed by toll systems. This has resulted in that one has been able to maintain a stable level of activity. Investments in roads have increased by 10 % in 2012, but are expected to remain at the same level in 2013 and 2014. Rail and tramway plant is priority area. Investments in the years ahead will show a considerable increase. RIF companies are now increasing capacity and expertise to meet with the future demands of this market. The energy market is also in a growth phase, in particular in connection with the refurbishing and modernisation as well as new building of hydroelectric power plants, infrastructure for power cables, distribution and the export of energy.

The backlog in refurbishing and modernisation of existing buildings and infrastructure

There is a major backlog in public buildings and plant investments, in particular the rehabilitation of existing buildings and infrastructure.

In March 2010 RIF published a Norwegian State of the Nation (SotN) based on the format used for similar reports

published in the USA, Finland, Denmark and Great Britain. Railways and drainage/sewage plant were awarded a '2' in the report, which means that both are in such an extremely poor state of repair that functionality is under threat. In the mid-zone, with 3 points, we find municipal buildings, health institution buildings, national/county roads, municipal roads and water supply infrastructure. The report was followed up in 2011 and it transpires that there is an increase in will on the part of the authorities and developers to increase investments in these sectors. Public transport came out as a "budget winner" in 2011 and 2012. RIF takes some of the credit for this since we made the political powers aware, in no uncertain terms, of the enormous challenges this lack of maintenance have caused.

RIF now finds that the report is being used, and has contributed to that the authorities seek dialogue with us and wish to co-operate in practical areas such as the lack of capacity and expertise and for increased efficiency in the implementation of projects. In this process RIF is focussed on achieving the best possible contract and framework conditions for our members and following up budget processes. This notwithstanding, there appears to be no limits to creativity when it comes to the financing of new projects, but to set aside funds and prioritise necessary maintenance and rehabilitation appears to be difficult exercise.

A number of exciting projects

Road and Rail: The largest individual projects in public transport in the years ahead will be the railway running to the south from Oslo, the so-called Follo Railway. Together with other projects and the refurbishment of existing railways, means that major investments will be made in Norway's railways over the coming 10 – 20 years. The authorities and the branch are now intensively engaged in work to increase capacity and improve expertise to meet these challenges. In addition, investments are being made in tramways and rail tracks with the objective of improving punctuality and increasing capacity in order to better serve an ever-growing popula-

tion in and around the major towns and cities. Bybanen and a new Ulriken tunnel in Bergen, a new railway, Eidsvoll – Hamar and Sandbuka – Onsøy are examples of major projects.

A number of major motorway projects in and around the major towns and cities are also in the planning stage, with focus on major road, bridge and tunnel projects designed to link regions and reduce threats posed by avalanches and land/rock slides. Examples of larger projects are several stretches of the European standard roads E6 and E18, which are being improved, new bridges such as the Hardanger Bridge and Nordland Bridge, are under construction and there are several projects that are currently in the planning stage and under construction. These projects nevertheless take time, and far too little construction is being done, and even then in bits and pieces.

Energy. The need to develop trade and industry, increased energy prices and the demand for sustainable renewable energy has resulted in that several exciting projects are in the planning phase. Investments are being made in new water supply plant; elderly generating plant is being refurbished and new microgeneration plant is being constructed. Grid capacity for the transport of power is being increased. Several alternative energy projects are being planned, including offshore wind, onshore wind, Biogas and power and thermal solar plants.

The new Oslo – Gardermoen airport and Bergen - Flesland terminals are in the planning and construction stage. Necessary expansion of capacity at the airports requires the planning and construction of new terminal buildings, taxiways and aircraft stands and the accompanying technical infrastructure, together with access roads, front traffic area, parking facilities and technical infrastructure. Work is also under way on the merging and relocation of the smaller short-haul regional airports.

Cultural buildings: Major investments are being made in new cultural buildings. New projects are under planning such as the new National Museum and

other new cultural buildings in Oslo and other towns and municipalities.

Hospitals: New construction and rehabilitation of hospitals in all health regions in Norway. The largest projects in this sector are Haukeland Hospital in Bergen, Nordlands Hospital in Bodø, the new Østfold Hospital, the new Buskerud Hospital and several re-locations of local hospitals that are in the planning phase.

International projects. An attractive domestic market with lower ethical and commercial risks has resulted in that Norwegian consulting engineering companies have changed their strategies with regard to international activities. This has in turn resulted in that international activities have turned away from mainly aid-related projects and are now focussed more investments in the more developed countries and on purely commercial projects with a low risk profile. Activities abroad have a particular focus on energy projects such as hydroelectric power developments and oil and gas. The export share in 2004 was around 10 %, but is forecast to be in the region of 5 % in 2012.

Concentration and restructuring in the branch

Restructuring of the Norwegian market is characterised by the fact that large companies purchase smaller local enterprises to serve a local market and to create an inter-disciplinary resource base “in-house”, in order to meet the manpower requirements of major national projects. These developments have resulted in that we now have an extremely intense concentration in the branch around 6 major consultancy companies. These now have over 70 % of all employees in RIF. We have seen only a few acquisitions in 2012. Growth in 2012 is more typically organics, and RIF companies have showed willingness to engage newly qualified engineers and architects. The average age of employees in RIF companies has sunk by several years since 2000.

Of acquisitions and mergers in 2012 we can mention:

In September ÅF purchased the Norwegian project management company Advansia with 120 employees and activities in Norway and Sweden.

Norconsult AS, which is the largest consultancy company in Norway with a total turnover of more than NOK 2.7 billions, has thus far in 2012 purchased Riss Arkitekter.

In 2012 SWECO Norge AS purchased the Project Management Company Pyramide AS in Stavanger

In September Cowi AS purchased the company A-Tek Ingeniørfirma, the company works in the fields of industry and energy.

Asplan Viak AS purchased the companies Pro Nor AS and VVS–Norplan AS.

Clas Svanteson, RIF

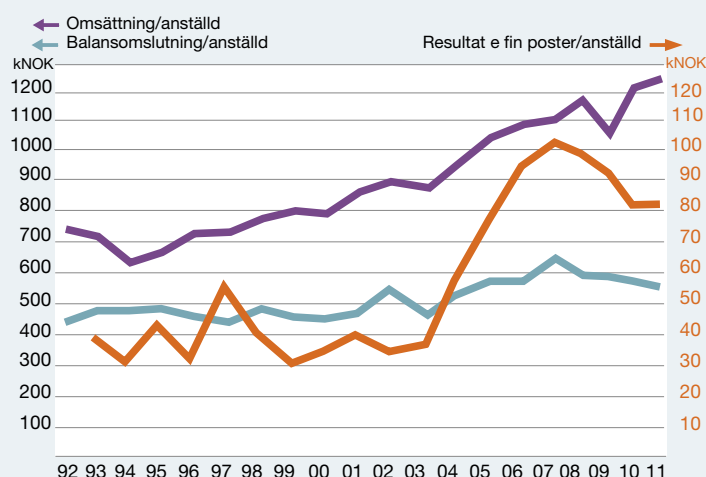
De 100 största norska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

11/12	10/11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MNOK	(föregående)	Medelantal anställda	Balansomslutning MNOK	Koncernchef/VD (december 2012)	
RIF	1	1	Norconsult AS-koncernen	MD	11	2765,6	2233,7	2170	1486,1	John Nyheim
RIF	2	2	Multiconsult	MD	11	1470,5	1256,6	1237	904,7	Christian Nørgaard Madsen
RIF	3	3	Rambøll Norge AS	MD	11	1379,1	1090,2	1298	593,4	Ole Petter Thunes
RIF	4	4	SWECO Norge AS	MD	11	1203,6	1089,4	1198	691,6	Tron Kjøhmar
	5	5	Reinertsen Engineering	MD	11	1106,0	1019,7	987		Torkild Reime Reinertsen
RIF	6	6	COWI AS	MD	11	1038,1	899,5	922	569,3	Terje Bygland Nikolaisen
RIF	7	7	Asplan Viak koncernen	CE,Env,A	11	707,3	585,8	692	337,6	Øyvind Mork
RIF	8	8	Dr. Ing. Aas-Jacobsen A/S - koncern	CE, PM	11	349,1	314,0	144	161,8	Trond A. Hagen
	9	12	LINK Signatur Gruppen	A, PM	11	264,1	238,9	249	100,9	Siri Legernes
RIF	10	9	Faveo Prosjektledelse (PTL, Prosjekt- og Teknologiledelse AS)	PM	11	252,4	251,6	166	82,0	Sven Erik Nørholm
RIF	11	10	Hjellnes Consult AS	MD	11	228,9	203,0	163	114,9	Geir Knudsen
	12	11	DARK Gruppen Arkitekter AS proforma*	A	11	205,0	197,0	131	120,0	Kjell Østlie
	13	13	Techconsult AS	PM,I	11	200,1	165,3	93	68,3	Ronny Meyer
	14	16	Narud-Stokke-Wiig A/S proforma*	A	11	195,0	140,0	141	85,2	Jon Arne Bjerknes/Ole Wiig/Narud Jörn
	15	15	Optimo Prosjekt as	PM	11	194,1	144,2	22	53,2	Björn Grepperud
	16	17	OPAK A/S	PM,Env,Enr,E	11	147,0	135,6	136	40,9	Jan-Henry Hansen
RIF	17	18	ÅF Norge bolagen	M,E,Enr, I	11	143,3	131,5	130	49,1	Ove Guttormsen
	18	14	OEC Consulting AS	Enr,I,PM	11	141,3	144,8	68	73,5	Knut Hegge
	19	99	Atkins Norge AS (former Poyry Energy AS)	Enr	11/12	120,8	19,2	13	42,8	Håkon Dragsund
RIF	20	22	HolteConsulting AS	PM,CE,Enr	11	117,0	97,5	65	47,8	Trygve Sagen
	21	19	Kongsberg Devotek AS (delägt av Semcon AB)	I	11	115,6	103,8	100	46,2	Per Håvard Kleven
RIF	22	25	ViaNova Plan og Trafikk AS	CE,PM	11	108,1	84,9	55	50,9	Per Skotte
RIF	23	20	Dr. techn. Olav Olsen A.S	CE, Enr,Env,	11	103,1	101,5	75	48,7	Olav Weider
RIF	24	36	Høyer Finseth AS (f.d A.L. Høyer AS)	PM, CE	11	98,7	53,6	85	52,1	Aashild Baasen
RIF	25	21	Barlindhaug Consult AS	MD	11	98,5	97,6	89	46,5	Arnor J. Jensen
RIF	26	23	Erichsen & Horgen A/S	M	11	97,9	94,5	96	53,8	Leif Øie
	27	24	Teleplan Consulting AS	E	11	97,2	91,5	45	47,9	Mette Solstrand
	28	34	Eliassen og Lambertz-Nilssen Ark. AS	A	11	87,4	54,6	28	39,0	Borghild Marie Rambech
RIF	29		ViaNova Systems AS	CE,M,E	11	87,4	87,4	56	47,7	Merete Tøndel
	30	33	ECT AS	E,PM	11	67,0	55,1	72	33,2	Jan Henning Quist
	31	29	Niels Torp AS Arkitekter	A	11	65,2	59,6	51	39,2	Niels A. Torp
	32	27	Rambøll Oil & Gas AS (dt Rambøll Danmark)	Enr,I	11	62,8	78,1	50	28,5	Gro M Baade-Mathiesen
	33	37	Lpo Arkitekter As	A	11	59,5	53,1	51	28,8	Ørjan Høyer-Farstad
	34	30	Kåre Hagen konsernen	PM	11	57,7	59,5	57	21,9	Hans Hagby
	35	31	BGO Arkitekter AS	A	11	56,0	57,3	51	25,7	Sverre Svendsen
	36	32	Bgo og Medplan AS arkitekter	A	11	56,0	57,3	48	25,7	Randi Mandt
	37	39	Lund Hagem Arkitekter AS	A	11	50,8	45,3	42	19,4	Svein Lund
	38	38	Hille Melbye Arkitekter AS	A,PM	11	50,5	50,2	41	16,5	Melvin Eiesland
RIF	39	40	RG-prosjekt AS	CE,Env, PM	11	48,3	43,5	40	19,4	Atle Jørund Romstad
RIF	40	42	Dimensjon Rådgivning AS	Env, CE, PM	11	47,2	39,4	34	19,0	Jon Halvar Eiane
	41	46	Lund & Slaatto Arkitekter AS	A	11	46,2	35,6	39	20,2	Pål Bjørnstad
	42	48	HRTB AS (Arkitekter)	A	11	45,9	34,9	28	25,3	Ola Mowe
	43	45	Arcasa Arkitekter AS	A	11	44,8	35,7	32	21,1	Per Erik Martinussen
RIF	44	41	Sjåtil & Fornæss AS	CE,A,PM	11	42,9	41,4	37	15,9	Dag Fornæss
RIF	45	55	Nordplan AS	CE,A	11	42,5	31,2	42	16,7	Ivar Bjarte Nord
RIF	46	47	Brekke & Strand AS	Env	11	41,4	34,9	32	19,3	Ingjerd Elise Aaraas
	47	43	Arkitektfirmaet C.F. Møller Norge AS	A	11	40,6	39,2	35	14,0	Christian Kaare Dahle
	48	53	AMB Arkitekter AS	A	11	37,5	32,4	37	16,1	Michael Bowe
	49	52	Arkitektkontoret Børve og Borchsenius	A, PM,CE	11	36,9	33,6	31	20,7	Jan Olav Horgmo
	50	49	Solem Arkitektur AS	A	11	36,3	34,6	35	19,9	Roger Snustad
	51	56	Poyry Forest Industry AS	I	11	35,4	31,2	36	14,1	Espen Christian Huth
RIF	52	54	Bygganalyse AS	PM	11	34,3	32,1	26	20,1	Frank Henry Roberg
	53	51	Arkitekterne Astrup & Hellern AS	A	11	33,0	33,6	28	19,2	Åke Letting
	54	79	4B Arkitekter AS	A	11	32,7	22,7	26	14,9	Ole Stoveland
RIF	55	60	Ingeniør Per Rasmussen AS	E	11	32,3	28,3	20	17,6	Per H. Rasmussen
	56	58	Solheim + Jacobsen Arkitekter AS	A	11	31,7	28,8	34	16,9	Anne Sudbø
RIF	57	61	Prosjektutvikling Midt-Norge AS	PM,CE,E,M	11	31,3	28,2	25	12,8	Odd J. Tillerli
	58	159	PIR II architects AS * (proforma)	A	11	31,2	11,7	34	8,7	Hanne Marit Rimer
	59	82	Dyrvik Arkitekter A/S	A	11	30,7	21,5	37	10,7	Halvor Bergan
RIF	60	50	PABAS Ingeniør P.A. Bakkejord A.S	CE,PM,A	11	30,7	33,8	14	15,5	Ketil Bakkejord
	61	57	Rambøll Arkitekter AS	A	10	30,1	30,1	31	16,1	Ingeborg Hovland
	62	62	IndustriConsult AS	I,MD	11	29,7	27,9	17	18,0	Jörgen Andersen
	63	65	Abo Plan & Arkitektur As	A	11	29,6	27,3	23	18,0	Lars Christensen
	64	59	Techni AS	I	11	29,3	28,5	35	13,2	Torun Degnes
	65	84	Ingeniørfirmaet Malnes Og Endresen AS	E	11	29,3	21,4	24	10,4	Roger Malnes
	66	80	Heggelund & Koxvold AS	A, PM	11	28,3	22,6	31	14,2	Jon Heggelund
	67	75	Voll Arkitekter AS	A	11	28,0	23,8	26	11,6	Sigbjørn Berstad

RIF = Medlem i RIF, Rådgivende Ingeniørers Forening. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas. PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggnings teknik, CT = Certifiering o provning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin.

	11/12	10/11	Koncern	Verk- samhet	Bok- slut	Omsätt- ning MNOK	(före- gående)	Medel- antal anställda	Balansom- slutning MNOK	Koncernchef/VD (december 2012)
	68	109	Hus Arkitekter Trondheim AS	A	11	27,8	16,5	20	19,2	Tom Forsberg
RIF	69	63	Planstyring AS	PM, CE	11	27,8	27,8	28	12,4	Reidar Grande
	70	71	PKA - Per Knudsen Arkitektkontor AS	A	11	27,0	25,3	31	11,7	Reidar Klegseth
	71	69	Halvorsen & Reine AS (Arkitekterne)	A	11	26,8	26,0	21	19,9	Kjell Reine
RIF	72	87	Siv.ing Stener Sørensen AS	CE	11	26,3	20,9	22	15,7	Bo Gunsell
	73	83	Arkitektkontoret GASA AS	A	11	26,2	21,5	19	7,8	Martin Baggerud
RIF	74	77	Karl Knudsen AS	PM, CE	11	25,9	23,5	16	12,3	Arnstien Garli
	75	66	L2 Arkitekter AS (fd Lunde & Løvseth arkitekter A/S)	A	11	25,8	27,1	18	12,6	Jon Flatebø
RIF	76	93	Unionconsult Boro Vvs Og Miljø As	M	11	25,6	19,8	20	16,1	Odd Einar Andersen
RIF	77	90	SBV Consult AS	CE	11	25,5	20,3	21	14,7	Per Arne Søgård
RIF	78	76	Stærk & Co as	PM	11	25,1	23,6	26	12,7	Jan Lindland
RIF	79	78	ViaNova Kristiansand AS	CE	11	24,8	22,8	15	8,6	Trygve Håland
	80	73	Space Group Arkitekter A/S	A	10	24,7	24,7	18	19,1	Gary Bates
	81	86	Meinich Arkitekter AS	A	11	24,3	21,0	18	9,0	Kristian Fodstad
	82	67	Arkitektgruppen CUBUS A/S	A	11	24,0	26,5	23	8,5	Erik Wald-Jacobsen
RIF	83	85	Artec Prosjekt Team As	CE, PM	11	23,7	21,1	26	9,1	Per Steffen Reigstad
	84	110	Enerhaugen Arkitektkontor As	A	11	23,1	16,5	25	10,1	Bente Nygård
	85	95	ØKAW AS Arkitekter	A	11	23,0	19,7	25	11,4	Oystein Mitdbö
	86	133	Spor Arkitekter AS	A	11	22,9	14,1	16	10,2	Aashild Maurissen
RIF	87	89	ElectroNova AS	E	11	22,3	20,6	17	16,0	Trond Einar Kristiansen
RIF	88	94	Sinus AS	CE, Env	11	22,3	19,8	19	9,9	Tønnes Andreas Ognedal
	89	91	Kristiansen & Bernhardt Arkitektur Interiør AS	A	11	22,2	20,2	27	9,9	Thorvald Veire Bernhardt
RIF	90	68	Itech AS	M,E	11	22,2	26,4	14	9,0	Håvard Olsen Wiger
	91	105	Kristin Jarmund Arkitekter AS	A	11	22,1	17,1	16	9,1	Kristin Jarmund
	92	96	Eggen Arkitekter AS	A	11	22,0	19,5	22	13,9	Iver Corneil
	93	123	LOF Arkitekter AS	A	11	21,0	14,6	18	9,0	Sverre Jorgen Olsen
	94	130	Dyrø Og Moen AS	A	11	21,0	14,3	17	11,9	Lars Olav Moen
RIF	95	128	CoNova AS	CE	11	20,0	14,4	11	10,8	Arne H. Winther
RIF	96		Løvlien Georåd AS	CE, PM	11	19,9	16,9	9	9,0	Per Løvlien
	97	92	Ottar Arkitekter AS	A	11	19,4	20,1	16	8,5	Geir Egil Paulsen
	98	139	Arkitektkontoret Vest AS (Arkvest)	A	11	19,3	13,9	18	9,8	Åshild Slettebo
RIF	99		T-2 Prosjekt AS	CE	11	19,0	22,7	7	7,4	Magne Olav Torsæter
RIF	100	102	Roar Jørgensen AS	PM,CE	11	18,2	18,4	20	7,6	John Dæhli

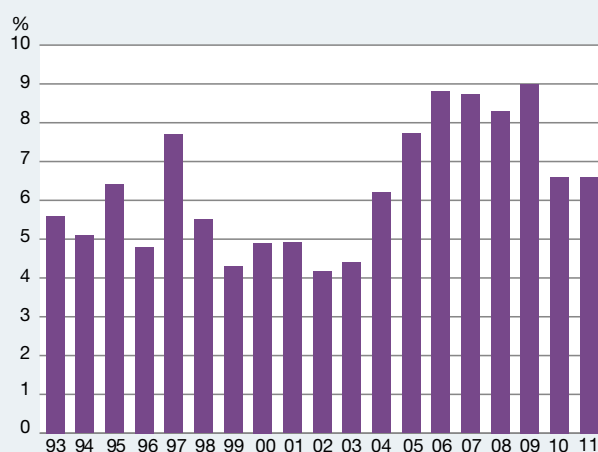
De 30 största norska koncernerna

Generellt gäller att det är vanskligt att rakt av jämföra nyckeltalen för de största företagen med motsvarande för de mellan stora och mindre. I de senare företagen betyder de, ofta många, delägarnas omfattande arbetsinsatser relativt sett mycket för företagens omsättning och resultatnivå per anställd.

För företagen 31-100 i förteckningen ovan ökade omsättningen år 2011 med 7 % till 2 668 MNOK (2 117 MNOK 2010). Antalet anställda minskade dock knappt till 1919 (1934). Omsättningen per anställd ökade därmed till 1182' NOK (föregående 1 095). Resultatet före skatt ökade till 129' NOK/anställd (föregående 93' NOK). Räknat som vinstmarginal ger detta 10,9 % (8,5 %). Genomsnittlig balans per anställd var 557' NOK (524' NOK).

Vinstmarginal

Nyckeltal för de 30 största koncernerna (föregående år)

Omsättning/anställd	1 230' NOK	1 222' NOK
Resultat efter finansiella poster/anställda	81' NOK	81' NOK
Balansomslutning/anställd	568' NOK	582' NOK

Omsättningen för de 30 största koncernerna ökade med hela 17,8 % till 13 189 MNOK (11 208 MNOK 2010). Med samma räknemetod ökade medelantalet anställda med 16,9 % till 10 726 (9175). Resultatet före skatt blev 81' NOK/anställd (81' NOK föregående år). Vinstmarginalen för de 30 största företagen förblev därmed oförändrad, 6,6 % (6,6 %).

The Icelandic market

Icelandic consultancy firms have adapted to changed circumstances in the last four years. Many of them have pursued new markets abroad and some have had positive results. The turnover from engineering consultancy abroad has increased considerably the last several years – from being 3-5 % of total turnover to about 11-12 % of total turnover in 2011. Some of the firms receive up to 1/3 of their income from abroad. Norway has been the biggest contributor in this respect.

There are no comparable figures for architecture firms. It is evident that the recession has not affected the larger engineering consultancy firms as much as the smaller ones. This outcome can probably be attributed to the larger companies providing consultancy in the field of industry and energy production more than the smaller firms. Projects have been on-going in heavy industry even though they have been slowed down because of general global recession.

Rio Tinto Alcan, owner of the aluminum smelter in Straumsvík, has for example in the last four years, from 2009–2012, purchased design and consultancy work from Icelandic engineering firms for 11 billion Icelandic króna.

On average the recession has been worse for the architecture firms in Iceland than the engineering firms since the general building and infrastructure industry has been nearly at a standstill. There has not been much investment and build-up in

either the private or the public sector in the last four years.

It is predicted that the general building industry will gain some momentum in 2013, but it will be a slow recovery. A survey conducted by FSSA amongst its member companies in October 2012 showed that 55 % of the firms pursued work in other markets than the domestic, but these firms do not see significant increase in their foreign income in 2013. 36 % of the firms foresee downsizing over the next six months. Only 27 % of the firms believe that the market situation will improve in 2013.

The engineering companies Verkís and Almenna verkfræðistofan have decided to merge. Verkís is the second biggest engineering firm in Iceland with 310 employees and Almenna verkfræðistofan is a medium sized firm with 60 employees. The merger is being evaluated by the competition authorities and hopefully their decision will be known in the early months of 2013.

The design of a new hospital in Reykjavík is in its final stages. A new prison building near Reykjavík will be on the

The Association of Consulting Engineers, FRV

The Association of Consulting Engineers (FRV) is the trade and employers' organization for consulting engineering firms in Iceland. FRV is a negotiating body that engages in negotiations with engineering and technicians' labor unions. FRV's member firms number 24 with a total of around 1100 employees. FRV represents about 85 % of the available resources in the sector. FRV aims to support its member firms by contributing to the improvement of its members' general business and working conditions and by improving the profile of the industry and its recognition in general. FRV attempts to increase the visibility of engineering consultants and keep attention focused on the importance of good consultancy and quality design.

FRV is working to improve the working conditions of engineering consultants by having influence on standard agreement terms, insurance, etc., as well as disseminating information to the member companies.

FRV is a member of FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils).

Magnús Baldursson, FRV

FRV's Address: Engjateigur 9
IS-105 Reykjavík
Iceland

Tel: +354 553 4200
Fax: +354 553 9480
E-mail: frv@frv.is
www.frv.is

The Trade and Employers' Organisation for Architectural Firms, FSSA

FSSA is the trade and employers' organization for architectural firms in Iceland. FSSA is a negotiating body that engages in negotiations with the architects' labor union. FSSA's member firms number 28. FSSA represents about 80 % of the available resources in the sector.

FSSA's aim is to support its member firms by contributing to the improvement of its members' general business, increase the visibility of the member firms and improve the profile of the industry and its recognition in general.

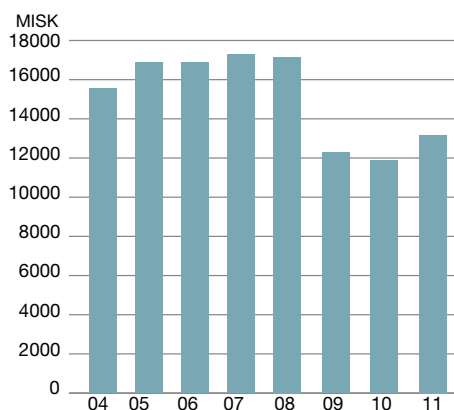
FSSA works in close relation with FRV. The Associations share office space and FRV services the Association on a daily basis.

FSSA's Address: Engjateigur 9
IS-105 Reykjavík
Iceland

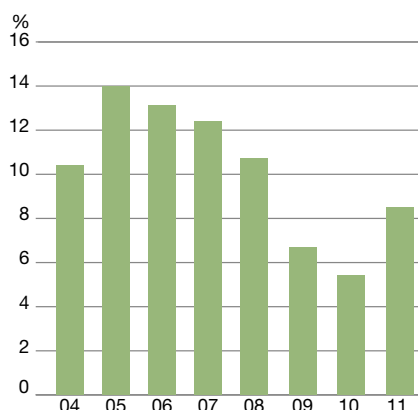
Tel: +354 553 4200
Fax: +354 553 9480
E-mail: fssa@fssa.is
www.fssa.is

FRV memberfirms

Total turnover (estimated)

Profit

drawing board in 2013 and some other smaller public projects. Both Mannvit and Verkís, are designing two geothermal power stations in Northeast Iceland, each of them 90 MW for the state owned Landsvirkjun. They also are both on the design team for the new prison building with the architectural firm Arkís.

Verkís with Landsvirkjun Power are working on hydro power plants in Georgia. EFLA is working on number of projects in Norway as is Almenna verkfræðistofan, and VSÓ Ráðgjöf. The architectural firms are also seeking work on foreign soil. Many of them are looking at the Nordic market and the Baltic countries. Arkís has for example projects in Vilnius. Batteríð has several projects in Sweden and Norway and the company now has 90 % of it's income from abroad. Many other architectural firms now have permits to offer their services in these countries.

This focus on foreign markets has had a positive influence on the sector. Although seeking work abroad is costly compared to working on the domestic market, this has in many cases helped the firms maintain their staff and know-how.

Operating performance of FRV's member companies in 2011

According to a survey carried out by FRV the total turnover for 2011 can be

estimated MISK 14.492, a significant increase from the year before and also higher than in 2005. The average profit among member firms is 8 % of turnover for 2011, as opposed to 5,4 % in 2010. No similar survey is made by FSSA for the architecture firms.

Economic growth in Iceland reached 2.6 % in 2011 due to increasing private consumption as well as investment. The forecast for 2012–2017 made by Icelandic Statistics assumes that gradual economic recovery will continue with 2.7 % growth in 2012. Positive growth is expected over the next years, although changes to the planned large scale industrial investments may affect the forecast. Economic growth will be driven by investment and consumption.

Inflation increased during the second half of 2011 caused by increases in services and commodity prices as well as salary increases. The rate of inflation is expected to be 5.3 % on average in 2012 and 4.1 % in 2013. The Icelandic króna is expected to be somewhat stable during the forecast period.

The price of Iceland's main export goods, aluminum and fish, increased during 2010 and 2011. This year the price of Icelandic fish products has remained high but the price of Icelandic aluminum decreased. A surplus in trade is expected in coming years. Even though the economic outlook for the Euro area has worsened it is not expect-

ed to have a major impact on Iceland's terms of trade.

Unemployment is still historically high, 7.4 % in 2011, predicted to be below 6 % in 2012 and to decline as economic recovery continues and to be below 5 % by 2014. Wages are expected to increase faster than inflation, thus generating positive growth in real disposable income. Consequently private consumption is expected to grow during the forecast period. Public consumption will still decline in 2012 and is forecast to grow very little in real terms during next years. Public investment will also decline in 2012 but start to grow from 2013.

Iceland has applied for membership to the European Union and discussions are undergoing. If an agreement is reached between the EU and Iceland there will be a national referendum on the issue. It is a very controversial issue and the nation is divided, as could be expected. The referendum could be in about one or two years time if everything goes as planned. Whether Iceland becomes a member of the EU or not the government has to establish a policy regarding Iceland's currency. The Krona is now sheltered by capital controls (restrictions on capital movements). The current plan is to liberalize capital movements in the near future but that seems to be unlikely to happen over the next few years.

Magnús Baldursson, FRV

Island – 18 största isländska arkitekt- och teknikonsultföretaget

Alla siffror är i isländska kronor och motsvarar kalenderåret 2011. Huvudaktiviteterna presenteras i ordning enligt inbördes storleksfördelning.

11/12	10/11	Koncern	Verksamhet	Omsättning	(före- gående)	Medelantal anställda	Balansom- slutning	Koncernchef/VD	
FRV	1	1	Mannvit hf	MD	8757	6051	369	5503	Eyjólfur Árni Rafnsson
FRV	2	2	Verkís hf.	MD	3943	3043	310	1992	Sveinn I. Ólafsson
FRV	3	3	Efla hf.	MD	2849	2495	187	1455	Guðmundur Þorbjörnsson
FRV	4	4	Almenna verkfræðistofan hf.	MD	861	576	58	274	Helgi Valdimarsson
FRV	5	5	VSÓ Ráðgjöf ehf.	MD	540	410	50	341	Grimur Már Jónasson
FRV	6	7	Hnit hf.	PM,CE,Enr, E,Env	353	238	32	105	Harald B. Alfreðsson
FRV	7	9	Ferill ehf., verkfræðistofa	CE, PM, M, Env	282	170	23	42	Ásmundur Ingvarsson
FSSA	8	6	Batterið ehf.	A, PM	244	240	23	44	Guðmundur Ósvaldsson
FSSA	9	13	Tark - Teiknistofan ehf.	A	214	126	18	82	Ivon Stefán Cilia
FSSA	10	12	Arkís ehf.	A, PM, Env	192	130	17	56	Þorvarður Lárus Björgvinsson
FSSA	11	15	ASK arkitektar ehf.	A, PM	190	110	18	20	Páll Gunnlaugsson
FRV	12	10	VJI ehf.	E, Enr, I, PM	181	155	16	55	Magnús Kristbergsson
FSSA	13	8	THG Arkitektar	A, PM	178	172	17	134	Halldór Guðmundsson
FRV	14	14	VSB verkfræðistofa ehf.	CE, M, PM, E, Enr, Env	148	119	17	50	Björn Gústafsson
FRV	15	11	Verkfræðistofa Suðurnesja ehf.	PM,CE,Enr, E,Env	114	134	13	109	Brynjólfur Guðmundsson
	16	16	Verkfræðistofa Norðurlands	CE, enr, PM, Env, E	105	98	11	47	Árni S Sigurðsson
FSSA	17	17	Gláma Kím	A	101	89	10	26	Árni Kjartansson
FSSA	18	18	VA arkitektar	A	67	52	7	26	Heba Hertervig

Nyckeltal	för de 18 största koncernerna	(föregående år)
Omsättning/anställd	16,153 MISK	12,583 MISK
Resultat efter finansiella poster/anställd	1,703 MISK	0,955 MISK
Balansomslutning/anställd	8,66 MISK	7,59 MISK

Omsättningen för de 18 största koncernerna var ca 19 319 MISK (14 400 MISK föregående år) och medelantalet anställda 1196 (1145). Vinstmarginalen uppgick till 10,5 % (7,59 %).

Growth for SKOL members in domestic market 2011

The results in turnover among SKOL member firms in 2011 show 5 % growth compared to 2010. The number of staff employed by SKOL member companies totalled 14 200 in spring 2012, which is 4 % more than the year before.

The total turnover of SKOL member firms in 2011 was EUR 1 210 million. The total invoicing in the industrial sector grew by 13 %, in the building design sector the growth was 2 % and in the infrastructural sector 5 %. Both the industrial sector and the building construction sector accounted for 36 %, the infrastructural sector for 24 % and the other sectors for 4 % of the overall invoicing by SKOL member firms.

Domestic turnover amounted to EUR 980 million, which represented an increase of 9 %. In the industrial sector, domestic volume grew by 23 %, in the building sector by 5 % and only by 1 % in infrastructural engineering.

The financial results achieved by SKOL member firms underwent a major downturn in 2009 and remained at the same low level throughout 2010 and 2011. Last year, the average profit level among SKOL member firms was 4.0 %

and the operating margin ratio 7.2 %.

The overall result was mainly held down by the growing salary expenses as well as the decrease in financial income.

Russia, China and 120 other countries for export

The foreign turnover of SKOL member firms was EUR 230 million, which represented a decrease of 8 % compared with the year before. Foreign invoicing increased by 30 % in the infrastructure sector, but fell by 30 % in building design and 3 % in industrial engineering.

The major exporters were industrial engineering firms, which invoiced EUR 150 million representing a 65 % share of the total. Building engineering firms worked on projects abroad worth EUR 21 million and civil engineering projects worth EUR 44 million. The remaining foreign income, EUR 15 million, came from development projects in education, health, the social sector and other areas.

The Finnish Association of Consulting Firms SKOL in brief

SKOL is the industry and employers' organization for independent and private consulting firms. SKOL has 206 member companies, which are mainly consulting engineering firms, although they also include a certain number of management consulting and architectural firms. The member firms have approximately 14 200 employees in Finland and their foreign subsidiaries employ some 8000 people abroad. Many SKOL members belong to international groups, which together employ some 50 000 staff globally.

SKOL promotes professional and independent consulting engineering, improves the preconditions for consulting and monitors the interests of the member firms in both Finland and abroad.

The strategic themes of the SKOL action plan are:

- SKOL members have skilled, educated and developing resources.
- The SKOL sector is visible, appreciated and has a good image.
- Consulting engineering markets are functional and competition is fair.
- Labour markets and conditions are flexible and encouraging.
- SKOL member firms are competitive, progressive and profitable.

During the action plan period 2011-2013, SKOL aims to:

- strengthen the operating conditions of SKOL members
- invest in knowledge, responsibility and customer value in communications within the consulting sector
- support the renewal of member firms and the sector as a whole
- help predict future challenges and opportunities

SKOL capacity represents over half the total consulting engineering capacity in Finland. Currently, the annual invoicing of SKOL's member firms in Finland amounts to approximately EUR 1 200 million. Building-construction accounts for 43 %, municipal engineering for 27 %, and industrial projects for 30 % of the member firms' domestic turnover. Some 20 % of the turnover comes from foreign operations. Finnish consulting engineers have references in more than 130 countries in all continents.

Personnel in SKOL member companies have a high level of education, and some 70 % of all personnel in the member firms have a university or technical college degree. The 25 largest companies with over 100 employees have a total staff of 11 300 employees, another 21 medium-size companies with

Timo Myllys, SKOL

30-100 employees have a staff of 1100 and 160 small-sized companies with less than 30 staff employ another 1 800 employees.

Address: P.O. Box 10
(Eteläranta 10)
FIN-00131 Helsinki

Tel: +358 9 19 231
Fax: +358 9 624 462
E-mail: skolry@teknologiateollisuus.fi
www.skolry.fi

The top 10 target countries for Finnish consulting exports in 2011 were Russia, China, Uruguay, Sweden, Estonia, Poland, Great Britain, The Netherlands, Norway and Nepal. Finnish design projects were conducted in a total of 122 countries last year.

In Finland, GDP growth remains at 0.5 % in 2012

The Euro crisis escalated in the summer of 2012 and the global economic recovery has been delayed. Finland's GDP will grow by 0.5 % in 2012 but is next year forecasted to grow by 1 % due to weak exports and low consumption. The unemployment rate will be 7.7 % in 2012 and is forecast to be 8.0 % in 2013.

The total volume of other new building construction in Finland is expected to decrease in 2013. It is predicted that construction work will only start on a limited number of new commercial and business premises during the year. In the future, industrial construction will focus on energy production. New housing builds in 2013 are estimated to remain at the current level. A continued steady rise in the volume of renovation work is expected.

The total volume of infrastructure construction is not anticipated to grow either this year or in 2013. A potential upswing is prevented by factors such as slow economic growth and the financial challenges in the public sector. Rising input costs are expected to cut down basic transport infrastructure maintenance and further weaken the condition of roads.

The demand for special contracting in infrastructure construction is being retained at a good level by underground urban construction, demanding city-centre projects and new mining projects. The demand for building repair works is also estimated to be good, although competition is tightening significantly.

Consulting market outlook for 2013 worrying

SKOL member firms see the market situation deteriorating due to the continuing decrease in domestic investment in building construction and infrastruc-

ture. Industrial engineering firms are, in addition, also worried about a potential reduction in export projects.

SKOL's trend report in October 2012 shows that new orders received by infrastructure engineering companies have been subject to continuous decline over the past 18 months. Industrial engineering projects have decreased in terms of exports. To date, building design companies have a large volume of orders in hand, due more to domestic renovation works than to new building works.

The total volume of orders in hand among SKOL member firms in October 2012 is on average at almost the same 6-month level as it was a year ago, but expectations for the coming year are worrying. Increased price competition, particularly in public procurement, has slowed down the development of incoming orders and weakened profitability.

The share of export turnover has declined. Export orders accounted for only a third of the volume of industrial engineering orders in hand, compared with a long-term average level of exports of over 50 %. Furthermore, the export volume for building design has decreased and now only accounts for 3 per cent of the orders in hand. Some firms nevertheless see a certain potential for growth in building exports to Russia.

Despite the concern, the personnel of SKOL member firms have increased in number by 3 % during the first half of the year and growth is expected to continue at a rate of 2 % over the next 6-month period. Some of the member firms have a shortage of engineers, especially in building services and structural design.

Timo Myllys, SKOL

Overview of the market in 2012 for architectural design in Finland

Focus on residential building design and the construction of public buildings. Export is growing.

Approximately 1 900 persons were employed by the 250 member firms of the Association of Finnish Architects' Offices (ATL) at the end of 2012. The turnover generated by the member offices in Finland in 2011 grew by over 13 % during the year to EUR 159.7 million. Domestic turnover was EUR 150.4 million, which represented an increase of 13 %. The best invoicing fields are; public construction 35 %, commercial construction 27 % and apartment construction 22 %.

The Confederation of Finnish Construction Industries, RT, estimates that the growth is now over and that in 2013 the construction industry will decrease in size by 3 %. Also, Statistics Finland reports that the cubic volume covered by granted building permits fell by 18 % in the third quarter of 2012 compared with last year. According to the preliminary data on building and dwelling production, over the period July-September 2012 building permits were granted

for a total of 7.3 million cubic metres, which is 17.7 % less than a year ago. The cubic volume covered by permits granted for residential buildings fell by 9.7 % over the same period.

The volume of new builds in 2012 is expected to decrease from 38.0 million m³ to 33.5 million m³. In 2013, the decrease is expected to continue down to 33.0 million m³.

Zero growth is anticipated in residential buildings and public buildings. The cur-

rent level of activity in construction is estimated to decrease by 1 %.

Housing production has for the past few years been the major driving force sustaining financial performance by architects' offices. Because the housing production forecasts are bleaker than before, the architects have to rethink their position in the design markets. This is despite the fact that there is still quite a high level of construction because of the demands in connection with renovation works, energy efficiency projects, migration and demographic changes.

The form and development of architecturally-related business activities, are to a wide extent dependent on the economy. When business thrives, buildings are constructed in large numbers at great speed, and in this situation hardly anyone has time to develop. An economic downturn, however, makes it necessary to reconsider matters, and it is often in a recession that architecture and ways of conducting business are renewed. For example, the origins of the currently popular interest in timber construction can be traced back to the slump in the early 1990s.

Vesa Juola, ATL

ATL in brief

The Association of Finnish Architects' Offices (ATL) is an independent organization monitoring and promoting the interests of the architectural industry. Its mission is to develop architectural services and thus improve the quality of construction and the environment. The professional membership requirements of the association are strict.

An ATL member office is professional. To be accepted as a member, the management of the office must have the highest professional architectural training and solid experience of working in the industry. The management is required to work on a full-time basis in the fields of planning, design or related consultation.

Experience is an important quality for an ATL member office, and prior to applying for membership, the office is expected to have provided independent design and consultation services for a minimum of three years. To further guarantee professional competence, the senior designers of the company must have a

minimum of seven years' experience in the field.

An ATL member office is committed, and key personnel are required to own a majority of the firm and hold managerial positions.

Construction has become an increasingly complicated industry, with the need to meet increasingly demanding challenges. Because of the long supply chains securing the quality of the end result requires intensive effort. This is why competent leadership is vital for construction and building design. The member firms of the Association of Finnish Architects' Offices have demonstrated through their training, experience and professional ethics that they have the necessary competence and resources to meet these new challenges.

Construction and building design require skilled and professional management.

The average size of an ATL member firm is 7.5 employees. It is fairly normal for offices to have more than one partner – the average number being two partners per office. 150 of the offices have more than one partner.

Vesa Juola, ATL

ATL in figures:

Number of member firms: 250

Number of people employed by member firms: 1366 employees + 504 partners = totally 1870

Total invoicing in 2011: EUR 159.7 million

Address: Runeberginkatu 5
FIN - 00100 Helsinki
Tel: +358 9 5844 4218
Email: atl@atl.fi
www.atl.fi

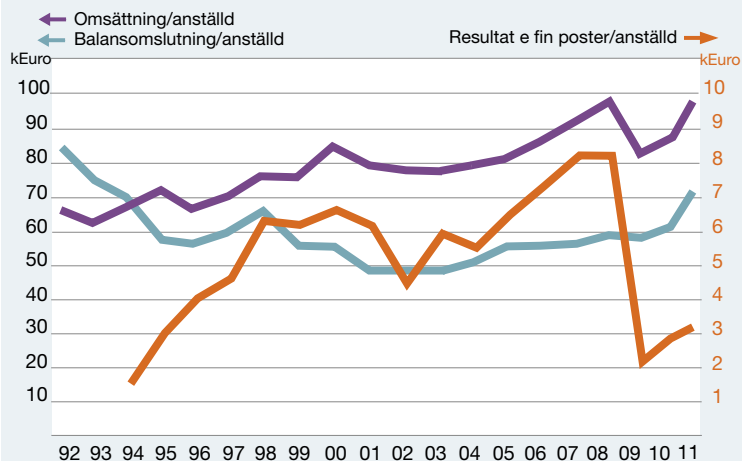
De 100 största finska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

	11/12	10/11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MEUR	(föregående)	Medelantal anställda	Balansomslutning MEUR	Koncernchef/VD (december 2012)
SKOL	1	1	Pöyry Group	MD	11	796,1	682,6	6952	641,6	Alexis Fries
	2	2	Inspecta Oy	I	11	169,0	150,0	1369		Kari Aulasmaa
SKOL	3	8	SWECO Group (förvärvat FMC Groups, feb-12) proforma	I,MD	11	123,0	38,8	1500	71,0	Kari Harsunen, Markku Varis
SKOL	4	3	Etteplan Oy	I	11	119,5	106,0	1659	65,6	Juha Näkki
SKOL	5	4	Ramböll Finland	MD	11	88,9	84,1	1286		Markku Moilanen
SKOL	6	5	Neste Jacobs group	I	11	76,7	74,1	584	45,5	Jarmo Suominen
SKOL	7	6	FCG Finnish Consulting Group	MD	11	50,3	66,6	660	33,0	Ari Kolehmainen
SKOL	8	17	Elomatic Group Oy	I, MD	11	38,0	27,3	512		Olli Manner
SKOL	9	13	Vahanen Group Oy	CE	11	33,2	29,5	455		Veijo Komulainen
SKOL	10	18	A-Insinöörit Group	S,CE, PM	11	30,8	25,5	341		Petri Laurikka
SKOL	11	11	Citec Group (proforma)	I, Env	11	30,5	22,5	270	24,3	Martin Strand
SKOL	12	9	Destia Consulting	CE	11	30,0	35,0	317		Jukka Raudasoja
SKOL	13	16	ÄF Consult Finland	I, Enr	11	27,6	27,5	205	21,2	Jari Leskinen
SKOL	14	12	WSP Finland	MD	11	27,0	30,0	342	11,1	Kirsi Hautala
SKOL	15	10	SITO Group Oy	CE, Env, PM	11	26,5	30,6	354		Kimmo Fischer
SKOL	16	15	Granlund Oy	E,M	11	22,6	28,0	350	15,1	Pekka Metsi
SKOL	17	19	Dekra Industrial Oy	Enr	11	22,2	19,6	197	10,4	Matti Andersson
SKOL	18	20	Rejlers Finland Oy	I, E, M, Env	11	21,7	17,6	297		Seppo Sorri
SKOL	19	14	Deltamarin Oy	I	11	21,0	28,6	252	11,6	Mika Laurilehto
	20	22	Insinööritoimisto Comatec Group	I, PM	11	20,9	16,7	293	10,7	Aulis Asikainen
SKOL	21	25	FM-International Oy	CE	11	15,5	9,7	33		Timo Sääsä
SKOL	22	21	ISS Proko Group	MD	11	15,2	16,6	154	7,3	Harri Väänänen, Ari Tuutti
SKOL	23	26	CTS Engtec Oy	I,CE	11	13,1	9,5	152	5,4	Antti Lukka
SKOL	24	23	Suomen Talokeskus Oy	MD	11	13,0	12,7	163	14,5	Karri Virtanen
	25	24	Raksystems Oy	PM, CE, S	11	11,4	10,2	100	3,6	Marko Malmivaara
SKOL	26	27	Ahma Insinöörit Oy	PM	11	11,1	9,0	98		Jyri Mäkelä
SKOL	27	28	Optiplan Oy	MD	11	10,3	8,9	151	5,3	Tommi Vaisalo
SKOL	28	29	Protaccon koncernen Oy	I, E, PM	11	8,6	8,0	86		Kari Pellinen
SKOL	29	30	Indufor Oy	I	11	7,8	7,7	25		Suvi Anttila
SKOL	30	31	Projectus Team Oy	E,M	11	7,8	7,1	101		Juha Pihlajamäki
SKOL/										
ATL	31	33	Innovarch Architects Oy	A	11	7,0	5,8	68		Jukka Kauto
SKOL	32	43	NIRAS Finland Oy (NIRAS Group A/S)	Env	11	6,9	4,2	24		Tor Lundström
SKOL	33	40	Oy Omnitele AB	PM(tele)	11	6,1	4,5	45	3,4	Tomi Paatsila
SKOL	34	37	AX-Konsultit Oy	Env,Enr,I,E,M	11	6,0	4,8	76		Urpo Koivula
SKOL	35	34	Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	PM	11	5,9	4,9	54	2,4	Martti Reijonen
SKOL	36	32	Golder Associates Oy	CE,Env	11	5,8	6,4	54	2,6	Kim Brander
SKOL	37	38	Rapal Oy	PM	11	5,7	4,6	50	3,2	Tuomas Kaarlehto
ATL	38	42	Arkkitehtitoimisto Pekka Helin & Co Oy	A	11	5,6	4,4	70		Pekka Helin
SKOL	39	41	Insinööritoimisto Ylimäki & Tinkanen OY	CE	11	5,6	4,5	60		Harri Tinkanen
SKOL	40	36	Saario & Riekkola Oy	CE, Env	11/12	5,1	4,8	49		Reijo Riekkola
ATL	41	46	Arkkitehtitoimisto SARC Oy	A	10/11	5,0	3,3	44		Sarlotta Narjus
ATL	42	35	Arkkitehtitoimisto Larkas & Laine Oy	A	11	4,9	4,9	53		Robert Trapp
SKOL	43	59	TSS Group Oy (Atle Group)	E	11/12	4,3	2,5	56	2,2	Kari Kallio
SKOL	44	45	Kontermo Oy	E,M	11	4,1	3,5	46		Jukka Hyttinen
	45	47	Insinööritoimisto Enmac Oy	I	11	4,1	3,2	51	1,5	Juha Ritala
SKOL	46	48	Hepacon Oy	M,E	10/11	3,9	3,2	37	1,7	Matti Remes
SKOL	47	49	Insinööritoimisto Lausamo Oy	E	11	3,8	3,2	37	2,3	Timo Tenninen
SKOL	48	57	YSP-Consulting Engineers Oy	E,I	11	3,7	2,7	25	3,5	Juha Pykälinen
SKOL	49	55	Finnmap Infra Oy	CE	11	3,5	2,7	65	3,2	Harri Linna
SKOL	50	39	Chematur Ecoplanning Oy	I	11	3,1	4,6	10	2,9	Timo Kuusisto
	51	53	Indepro Oy	PM, CE	11	3,0	2,8	23	3,0	Seppo Kivilaakso
ATL	52	52	Pes-Arkkitehdit Oy (Pekka Salminen)	A	11	2,8	2,8	38		Jarkko Salminen
SKOL	53	56	Kalliosuunnittelu Oy (Rockplan Ltd)	CE	11	2,8	2,7	33		Jarmo Roinisto
SKOL	54	51	Insinööritoimisto Pontek Oy	CE	10/11	2,7	2,8	27	2,0	Keijo Saloviini
SKOL	55	60	Insinööritoimisto Grundteknik (Pohjateknikka Oy)	CE	11	2,7	2,5	37	1,4	Seppo Rämö
SKOL	56	61	Contria Oy	CE	11	2,7	2,5	31	0,6	Tom Eriksson
SKOL	57	68	Yhtyneet Insinöörit Oy	Enr,E	11	2,7	2,2	29	1,2	Keijo Mäkinen
SKOL	58	73	Geopalvelu Oy	CE	11	2,6	2,1	25	1,4	Toivo Ali-Runkka
SKOL	59		Maveplan Oy	MD	11	2,6	2,4	36		Mika Mikkola
ATL			Architecture Office Sigge Ltd/ Viiva							
	60	58	arkkitehtuuri (Arkkitehtitoimisto Sigge Oy)	A	11	2,6	2,6	46		Pekka Mäki
SKOL	61	54	Hifab Oy	PM	11	2,5	2,8	11	0,8	Vesa Kurkela
SKOL	62	78	Roadscanners Oy	CE	11	2,5	2,0	21	1,3	Timo Saarenketo
SKOL	63	82	Plaana Oy	Env	11	2,5	1,9	28	1,7	Pekka Mosorin
ATL	64	80	Uki Arkkitehdit Oy	A	11	2,5	1,9	34		Mikko Heikkinen
SKOL	65	71	Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy	CE	11	2,4	2,1	23	1,3	Simo-Pekka Valtonen
SKOL/										
ATL	66	75	Eriksson Arkkitehdit Oy	A	11	2,4	2,1	30		Patrick Eriksson
SKOL	67	77	Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	M	11	2,4	2,0	23	1,3	Kari Seitaniemi
SKOL	68	90	Geotek Oy	Env	11	2,4	1,7	38	1,8	Matti Huokuna
SKOL	69	97	Kva Arkkitehdit Oy	A, PM	11	2,4	1,6	24	0,9	Jean Andersson

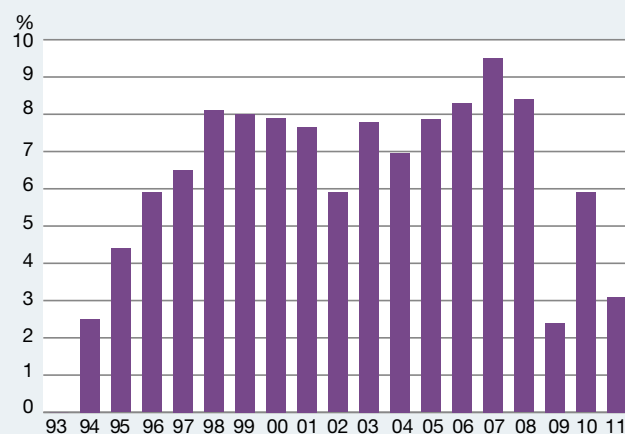
SKOL = Medlem i SKOL, Suunnittelu- ja Konsulttitoimistojen Liitto. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. – = uppgift saknas. PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggnings teknik, CT = Certifiering o provning, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industri teknik, MD = Multi Disciplin.

	11/12	10/11	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MEUR	(föregående)	Medelantal anställda	Balansomslutning MEUR	Koncernchef/VD (december 2012)
SKOL	70	67	Carement Oy	CE	11/12	2,4	2,4	33	0,8	Alpo Mänttari
ATL	71	50	Arkkitehtitoimisto HKP Oy	A	11	2,4	3,0	22		Mikko Suvisto
SKOL	72	69	Asitek Oy	E	11	2,3	2,2	18	1,4	Rauno Mäkelä
SKOL	73	63	RAMSE Consulting Oy	PM	11	2,3	2,4	29	0,8	Jaakko Tennilä
SKOL	74	72	Geounion Oy	CE	11	2,3	2,1	30	0,9	Matti Mäntysalo
ATL	75	65	Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola Oy (Jaakkola Architects)	A	11	2,3	2,3	18		Hannu Jaakkola
ATL	76	88	Arkkitehtitoimisto CJN Oy	A	11	2,3	1,8	19		Eero Valtiala
ATL	77		Cederqvist & Jäntti Architects	A	11	2,3	1,3	22	1,2	Tom Cederqvist
SKOL/										
ATL	78	62	Aihio Arkkitehdit Oy	A	11	2,2	2,4	26	1,7	Timo Meuronen
SKOL	79	64	Insinööritoimisto Akukon Oy	CE	11	2,2	1,9	23	0,6	Ari Lepoluoto
SKOL	80	83	Arkins Suunnittelu Oy	M	11	2,2	1,9	26	0,6	Mika Kaitonen
SKOL	81	87	Insinööritoimisto Äyräväinen Oy	CE	11	2,2	1,8	25	1,2	Mikko Äyräväinen
SKOL	82		LINK design and development Oy	I	11	2,2	2,0	36	0,8	Jaakko Anttila
ATL	83	111	Schauman Arkkitehdit Oy	A	11	2,1	1,4	22		Jussi Kaikkonen
ATL	84		Arkkitehtitoimisto Pekka Lukkaroinen Oy	A	11	2,1	1,4	17		Pekka Lukkaroinen
ATL	85	94	Arkkitehtitoimisto JKMM Oy	A	11	2,0	1,6	17		Samuli Miettinen
SKOL	86	76	Insinööritoimisto Srt Oy	CE	11/12	2,0	1,9	20	1,0	Pauli Oksman
SKOL	87	86	Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	E, Enr	11	2,0	1,8	27	0,7	Antti Danska
SKOL	88	102	Insinööritoimisto Controlteam Oy	PM, CE, S	11	2,0	1,5	22		Petri Seppänen
SKOL/	89	105	Parviainen Arkkitehdit Oy	A	11	2,0	1,5	25	1,0	Juha Posti
SKOL	90	110	Focusplan Oy	I	11	2,0	1,4	26	0,8	Vesa Ranta
SKOL	91	133	Entop Oy	I	11	2,0	1,6	25	1,5	Kimmo Määttänen
ATL	92	95	Arkkitehdit NRT Oy	A	11	1,9	1,6	27		Teemu Tuomi
SKOL	93	85	Ingenjörssbyrå Oy Avecon	PM, M, CE	11	1,9	1,8	24	0,6	Peter Jakobsson
	94	70	K2S Architects	A	11	1,9	2,2	20	1,2	Kimmo Lintula
ATL	95	81	Arkkitehtuuri- ja suunnittelu B & M Oy	A	11	1,8	1,9	22		Jussi Murole
ATL	96	89	Arkkitehtitoimisto Helamaa & Heiskanen OY	A	11	1,8	1,8	20		Juha Saarijärvi
ATL	97	108	Arkkitehtitoimisto Ala Oy	A	11	1,8	1,4	20		Antti Nousjoki
ATL	98	92	Arkkitehtiryhmä A6 Oy	A	11	1,8	1,7	20		Eija Karimaa
ATL	99	99	Sisustusarkkitehdit Gullstén & Inkinen Oy	A	11	1,7	1,5	27		Jari Inkinen
SKOL	100	93	EP-Logistics Oy	CE, PM, A	11	1,7	1,7	21	0,46	Pekka Korpiharju

De 30 största finska koncernerna

Vinstmarginal

Generellt gäller att det är vanskligt att rakt av jämföra nyckeltalen för de största företagen med motsvarande för de mellanstora och mindre. I de senare företagen betyder de, ofta många, delägarnas omfattande arbetsinsatser relativt sett mycket för företagens omsättning och resultatnivå per anställd.

För företagen 31-100 i förteckningen ovan ökade omsättningen år 2011 med 13 % till 213 MEUR (188 MEUR 2010). Antalet anställda ökade med 11 % till 2275 (2073). Omsättningen per anställd ökade till 94' EUR (föregående 91'). Resultatet före skatt minskade till 10,5' EUR/anställd (11,2'). Räknat som vinstmarginal ger detta 11,3% (12,3 %). Genomsnittlig balans per anställd var 50,6' EUR (60,6').

Nyckeltal	för de 30 största koncernerna (exkl. Pöyry)	föregående (exkl. Pöyry)
Omsättning/anställd:	98,5' EUR (90,5' EUR)	89,4' EUR (87,2' EUR)
Resultat efter finansiella poster/anställda	3,1' EUR (2,9 EUR)	3,7' EUR (2,2' EUR)
Balansomslutning/anställd	71,3' EUR (61,4' EUR)	50,6' EUR (58,4' EUR)

Omsättningen för de 30 största koncernerna ökade med 23 % till 1889 MEUR (1529 MEUR 2010). Med samma räknemetod ökade medelantalet anställda med 12 % till 19185 (17163). Resultatet före skatt blev 3,1' EUR/anställd (2,9' föregående år). Vinstmarginalen för de 30 största företagen minskade till 3,1 % (5,9 %). Genomsnittlig balans per anställd var ca 71,3' EUR (48,9').

Den internationella marknaden ●

Internationell utveckling

Vinstmarginalerna för de 300 största europeiska företagen inom sektorn ökade till 5,9 % under 2011, från 5,5 % under 2010 och 5,3 % under 2009. Medianvinstmarginalen föll dock till 1,6 % under 2011 mot 3,2 % under 2010.

Lönsamhetssiffror har inte varit tillgängliga för alla företag, men signalerna tyder ändå på att lönsamheten för företagen inom sektorn i Europa förbättrades en aning.

Strukturhändelser

Konsolideringstrenden inom sektorn har fortsatt även under 2012. Nordamerikanska koncerner fortsätter att förvärva och växa i Europa. De europeiska företagsgrupperna blir också större och många söker sig till Asien där mängder av stora projekt planeras under de kommande åren. Nedan presenteras en del av de strukturaffärer som skett under året och några exempel på uppdrag som de stora europeiska koncernerna tecknat under året.

Atkins och Assystem samarbetar på brittiska kärnkraftssektorn

Atkins och Assystem utökar sitt allians-samarbete inom kärnkraftstjänster. Alliansen stödjer den franska energileverantören EDF i utvecklingen av nya tryckvattenreaktorer i Storbritannien. EDF planerar att bygga fyra nya tryckvattenreaktorer i Storbritannien som tillsammans kommer att leverera 6,4 GW. EDF och Assystem har ett långtgående samarbete sedan Assystem stöttat EDF under projekteringen och byggandet av kärnkraftreaktorer i Frankrike och fortsatt att leverera konsulttjänster under produktionen samt för underhåll. Assystems historik med EDF och Atkins lokalkännedom och kunskap om det brittiska kärnkraftsprogrammet gör att de två koncernerna kompletterar varandra väl.

Atkins tecknar samarbetsavtal i USA

Atkins har inlett ett samarbete med Merrick & Company samt Nuclear Safety Associates (NSA) för att leverera tjänster till den nordamerikanska kärnkraftsmarknaden. De tre företagen i alliansen kommer att kunna leverera ett brett utbud av teknikkonsult-, säkerhets- och miljötjänster. Tillsammans bildar de ett team bestående av 1200 konsulter med erfarenhet på kärnkraftsområdet. Alliansen kommer att stötta befintliga och kommande kärnkraftsanläggningar.

Atkins har ingått ett joint-venture med franska Areva avseende uppdrag inom kärnbränslehanteringssektorn i Storbritannien. Joint-venture-samarbetet mellan Atkins och Ausy Group, E2A, har utsetts till "preferred supplier" av teknikkonsulttjänster till den europeiska försvars- och flygkoncernen EADS.

Atkins har vunnit ett 4,5-års uppdrag att leda projekteringen av Hong Kong Link Road (HKLR) som ska knyta ihop Hong Kong-Zhuhai-Macaobron och regionens internationella flygplats. Hela projektet beräknas kosta 750 miljoner pund och planeras bli klart under 2017. Koncernen har också vunnit kontrakt avseende projektering av signalsystem för Network Rail, brittiska banverket, i den pågående uppdateringen av signalsystemen i Cardiff och södra Wales-regionen. Uppdraget väntas pågå till och med 2015 och beräknas vara värt 64 miljoner pund. I Abu Dhabi har man vunnit uppdraget att projektera infrastrukturen i det stora stadsbyggnadsprojektet North Wathba Urban Development. Det nya stadsområdet byggs på ett 42 km² område och inkluderar bostäder och kommersiella lokaler. Hela projektet beräknas kosta 1,3 miljarder pund och ska husa 130 000 personer när det är färdigt. I uppdraget ingår projektering av vägar och annan infrastruktur, stadsplanering, landskapsplanering, energidistribution, vatten och avlopps samt telekommunikationer.

Altran fyller 30 år

Den franska teknikkonsulten Altran firar 30-årsjubileum i år. Till 30-års firandet har man släppt en bok, "30 years of innovation for a brighter future", som berättar om företagets historia och framgångar.

Altran expanderar sin verksamhet i Indien under de kommande åren. Indien väntas bli en nyckelmarknad för Altrans tjänster inom flyg-, fordons-, järnvägs- och energisektorerna. Tillväxten planeras ske både organiskt och via förvärv med målet att ha en arbetsstyrka om 2000 teknikkonsulter om två år. Peugeot Citroën har utsett Altran till strategisk partner för tjänster inom produkt- och processdesign inom fordonsindustrin.

Världens 10 största

11/12	10/11	Koncern	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Föregående)	Omsättning M USD
1	2	AECOM	USA	11/12	46800	45000	8218,2
2	1	URS Corporation	USA	11	46000	47000	9545,0
3	4	CH2M Hill Companies, Inc.	USA	11	30000	23000	5555,2
4	3	SNC-Lavalin Group	Canada	11	28000	23900	7286,3
5	7	Arcadis Group	Netherlands	11	18427	14963	2805,0
6	6	Altran Technologies	France	11	17261	17038	1973,7
7	5	WS Atkins plc	England	11/12	16263	17522	2742,1
8	11	Alten Group	France	11	14800	12678	1481,7
9	15	WSP & Genivar, proforma	Canada	11	14500	9060	1152,1
10	9	Fugro N.V	Netherlands	11	13876	13463	3584,2

För de europeiska företagen presenteras medelantalet anställda per år, för de nordamerikanska är det totala antalet anställda som presenteras. Siffrorna är därför inte helt jämförbara, men de ger en uppfattning om hur de europeiska koncernerna står sig i ett globalt perspektiv.

En jämförelse med några internationella börsnoterade teknikkonsultföretag. Jämförande nyckeltal per senaste bokslut.

Företag	Land	Börsvärde 2012-12-07 Mkr	Senaste bokslut	Börsvärde senaste bokslut Mkr	Omsätt- ning Mkr	Medel- antal anställda	Omsätt- ning/ anställd kkr	Netto vinst Mkr	Vinst/ anställd kkr	Netto- marginal i %	Börsvärde/ anställd kkr	Vinst per aktie	P/e	P/s
Semcon	SE	793	111231	435	2451,9	2727	899	69,4	25,4	2,8%	159	3,83	6,26	0,18
ÅF AB	SE	5398	111231	3781	5124,1	4367	1173	306,0	70,1	6,0%	866	8,98	12,35	0,74
SWECO AB	SE	6246	111231	5258	5987,6	5772	1037	373,5	64,7	6,2%	911	4,08	14,09	0,88
Rejlerkoncernen AB	SE	781	111231	696	1139,7	1222	933	64,3	52,6	5,6%	570	5,68	10,83	0,61
Eurocon Consulting AB	SE	137	111231	154	163,7	151	1084	13,8	91,3	8,4%	1018	0,34	11,14	0,94
Hifab Group AB	SE	207	111231	128	387,7	334	1161	15,5	46,5	4,0%	383	0,51	8,22	0,33
Pöyry Group Oy	FIN	1645	111231	2892	7191,6	6952	1034	70,5	10,1	1,0%	416	0,13	41,05	0,40
Etteplan OY	FIN	481	111231	399	1079,1	1659	650	42,1	25,4	3,9%	240	0,24	9,47	0,37
WS Atkins plc	UK	9797	120331	8825	17815,1	16263	1095	1110,9	68,3	6,2%	543	1,07	7,94	0,50
Waterman Group	UK	135	120630	154	716,7	914	784	-0,9	-1,0	-0,1%	168	0,00		0,21
White Young Green	UK	523	120331	386	1456,2	1325	1099	118,6	89,5	8,1%	291	0,16	3,25	0,26
RPS Group	UK	4669	111231	4508	5504,7	4686	1175	303,1	64,7	5,5%	962	0,13	14,87	0,82
Aukett Fitzroy Robinson plc	UK	35	110931	44	94,5	126	750	-10,0	-79,3	-10,6%	346	-0,01		0,46
Hyder Consulting plc	UK	1689	120331	1665	2887,2	3774	765	145,0	38,4	5,0%	441	0,36	11,48	0,58
Ricardo plc	UK	1981	120630	1846	2055,2	1679	1224	157,2	93,6	7,6%	1100	0,29	11,74	0,90
Cyril Sweett Group plc	UK	12	120331	145	758,1	1255	604	-14,7	-11,7	-1,9%	116	-0,02		0,19
Arcadis	NL	11049	111231	7579	18223,9	18427	989	718,3	39,0	3,9%	411	1,15	10,55	0,42
Fugro	NL	32823	111231	32133	23286,3	13876	1678	2598,0	187,2	11,2%	2316	3,63	12,37	1,38
Grontmij	NL	859	111231	1640	8432,9	8672	972	-567,0	-65,4	-6,7%	189	-1,81		0,19
Bertrandt AG	D	6688	110930	3261	5205,5	8603	605	379,0	44,1	7,3%	379	4,18	8,60	0,63
Rücker AG	D	1208	111231	777	1589,1	2288	695	53,5	23,4	3,4%	340	0,71	14,54	0,49
Alten Group	FR	7497	111231	5225	9626,6	14800	650	537,9	36,3	5,6%	353	1,87	9,71	0,54
Altran Group	FR	6660	111231	3650	12823,1	17261	743	45,5	2,6	0,4%	211	0,03	80,16	0,28
Assystem S.A.	FR	2499	111231	2028	6870,9	9701	708	371,3	38,3	5,4%	209	2,17	5,46	0,30
S II A.A.	FR	654	120331	812	2344,2	3702	633	88,3	23,9	3,8%	219	0,54	9,20	0,35
Sogclair S.A.	FR	254	111231	199	692,6	902	768	32,8	36,4	4,7%	220	5,36	6,06	0,29
AKKA Technologies S.A.	FR	2419	111231	1764	4282,9	7111	602	242,9	34,2	5,7%	248	2,23	7,26	0,41
Soditech Ingénierie S.A.	FR	19	111231	26	110,4	191	578	3,1	16,1	2,8%	137	0,14	8,54	0,24
INYPESA	ES	172	111231	236	345,3	422	818	-69,6	-164,8	-20,1%	560	-0,27		0,68
Snitt Europa							915		38,7	4,2%	542			0,49
URS Corp.	US	19330	111231	17501	62012,9	46000	1348	-3026,3	-65,8	-4,9%	380	-39,46		0,28
Michael Baker Corp.	US	1174	111231	1524	3498,1	3246	1078	109,3	33,7	3,1%	470	11,42	2,15	0,44
Tetra Tech, inc.	US	10870	120930	10866	17613,6	13000	1355	678,1	52,2	3,9%	836	10,62	2,47	0,62
TRC Companies, Inc.	US	963	120630	1111	1960,6	2300	852	218,2	94,9	11,1%	483	7,76	0,78	0,57
Hill International, Inc	US	778	111231	1286	3257,9	3168	1028	-39,1	-12,3	-1,2%	406	-1,02		0,39
AECOM Technologies, Inc.	US	15919	120930	14715	53392,7	46800	1141	-380,5	-8,1	-0,7%	314	-3,55		0,28
SNC-Lavalin, Inc.	CAN	37435	111231	50653	47337,8	28000	1691	2487,1	88,8	5,3%	1809	16,47	3,10	1,07
Stantec, Inc.	CAN	11896	111231	8145	11052,7	11100	996	83,1	7,5	0,8%	734	1,83	14,92	0,74
Snitt Nordamerika							1303		0,8	0,1%	689			0,55
Coffey International Ltd	AU	548	120630	600	4472,1	3000	1491	-248,2	-82,7	-5,5%	200	-0,97		0,13
Cardno Group	AU	5669	120630	7143	6430,5	7208	892	496,8	68,9	7,7%	991	3,52	2,15	1,11

Källa: Dow Jones Companies & Executives/Factiva och Euroinvestor

Europas 50 största arkitektgrupper

2012	2011	Koncern	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Föregående)	Omsättning MEUR
1	1	AEDAS Architects Group	England	10	2031	2031	254,7
2	3	Foster & Partners Ltd	England	10/11	1036	794	183,6
3	8	White Arkitekter AB	Sweden	11	678	442	81,3
4		SWECO Architects AB	Sweden	11	600	345	59,3
5	4	Gmp Von Gerkan Marg U. Partner Architekten *	Germany	10	500	500	N/A
6	7	ATP Architects and Engineers Group	Austria	11	450	450	47,5
7	10	Benoy Architects Ltd	England	11	426	339	44,3
8	14	Tengbom	Sweden	11	422	272	44,3
9	5	Broadway Malyan Ltd	England	11	368	496	36,9
10		Zaha Hadid Architects	England	10/11	357		49,6
11	9	RKW Architekten & Co, KG *	Germany	10	350	350	38,5
12	13	Herzog & de Meuron Architekten AG *	Switzerland	11	334	300	29,8
13	12	HKR Architects *	Ireland	11	300	300	
14	17	Arkitektfirmaet C.F. Møller	Denmark	11	296	262	38,9
15	11	PRP Architects Ltd	England	11/12	292	308	23,5
16	22	Allies and Morrison Architects Ltd *	England	11	270	247	8,5
17	6	Archial Group (Ingenium Group, Canada)	England	11	266	457	20,6
18	18	HENN Architekten GmbH	Germany	10	260	260	28,7
19	16	Burckhardt+Partner AG Architekten Generalplaner	Switzerland	11	256	263	61,6
20	19	Sheppard Robson	England	11	250	250	
21	27	Heinle, Wischer und Partner *	Germany	11	250	200	18,0
22	15	Stride Treglown Group Ltd	England	11	249	264	14,9
23	20	Barton Willmore Group	England	11/12	249	248	26,0
24	39	LINK Signatur Gruppen	Norway	11	249	147	33,9
25	21	Chapman Taylor LLP	England	11/12	227	247	25,7
26	24	Austin Smith Lord Architects Ltd	England	09/10	223	223	19,0
27	23	Nightingale Associates	England	10	213	224	17,1
28		HPP Hentrich - Petschnigg & Partner GmbH&co KG	Germany	11	210	200	23,8
29	25	3DReid Architects Ltd	England	11/12	182	209	17,2
30	31	INBO Architects/Consultants	Netherlands	11	180	188	15,6
31	43	O.M.A. Office for Metropolitan Architecture	Netherlands	11	180	130	
32		Ramböll Architects Norway	Norway	11	180		27,6
33	42	Rogers Stirk Harbour & Partners (fd Rickard Rogers)	England	11	177	136	30,7
34	32	Llewelyn-Davies - Yeang Ltd	England	09/10	170	170	
35	34	Henning Larsen Architects	Denmark	11/12	170	165	24,1
36	41	Temagruppen Sverige AB	Sweden	11	165	142	19,6
37	29	Scott Brownrigg Architects	England	11/12	164	195	14,3
38	35	Arkitema K/S	Denmark	10	163	163	22,6
39	36	Purcell Miller Tritton	England	11	157	158	12,1
40	33	JSK Architekten GmbH *	Germany	11	150	170	16,5
41	37	HLM Architects	England	*11	150	150	
42		Narud-Stokke-Wiig A/S	Norway	11	141	121	25,0
43	45	Wingårdh-koncernen	Sweden	11	141	121	19,5
44	38	Lewis & Hickey Architects	England	11/12	140	149	7,7
45	30	Keppie Design	Scotland	10/11	139	191	8,5
46	44	DARK Gruppen Arkitekter AS	Norway	11	131	129	26,3
47	40	Aukett Fitzroy Robinson plc	England	11/12	126	146	10,5
48	47	Schmidt, Hammer & Lassen Architects K/S	Denmark	11	120	113	14,1
49		Nyréns Arkitektkontor AB	Sweden	11	97	98	11,6
50		Liljewall Arkitekter AB	Sweden	11	87	75	9,6

Arcadis byter koncernchef...

Harrie Noy har lämnat sin position som koncernchef för Arcadis efter 37 år i företags tjänst och 18 år i koncernledningen. Noy efterträddes av Neil McArthur.

...och gör flera företagsförvärv

I april annonserades affären med projektledargruppen Davis Langdon & Seah (DLS), med 2 800 medarbetare i 10 länder, huvudsakligen i Asien. DLS omsatte 2011 över 125 miljoner US-dollar. Med den här affären växer Arcadisgruppen till över 21 000 anställda och en omsättning på 2,4 miljarder euro. DLS kompletterar Arcadis befintliga tjänster i Asien. DLS kommer framöver kallas Langdon & Seah.

I augusti annonserades förvärvet av ETEP Consultoria, Gerenciamento e Servicos Ltda, brasiliens största konsult på vattenförsörjnings och – rengöringsområdet. ETEP har 300 anställda och omsätter ca 20 miljoner euro. Med förvärvet räknar Arcadis med att bli ledande teknikkonsult på den växande Brasilianska vattenförsörjningsmarknaden.

Tidigare hade man även köpt den schweiziska teknikkonsulten BMG Engineering AG, med 50 anställda och en omsättning på 8 miljoner euro. BMG är huvudsakligen verksamt på miljöområdet.

Arcadisägda EC Harris har i en joint-venture med brittiska Mace vunnit ett uppdrag åt Ashghal, Qatars byggmyndighet, bestående av flera sociala infrastrukturprojekt runt om i landet. EC Harris & Mace kommer att projektera, planera och byggläda ett flertal projekttyper, inklusive skolor, sjukvårdslokaler, hamnar och vattenfrontutveckling, turistanläggningar, sportarenor, fabriker samt parker och fritidsanläggningar. Qatars ekonomiska och befolkningstillväxt har man i en nationell vision för 2030 ett stort behov av nya offentliga och publika byggnader och lokaler runt om i landet. Kontrakten i det här projektet är värda 72 miljoner pund och uppdragen beräknas pågå i fem år, med option på förlängning i ytterligare två år.

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	2011	Koncern	Verksamhet	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående)	MEUR	Koncernchef/VD (December 12)
1	3	Arcadis Group	MD	Netherlands	11	18427	14963	2017,4	Neil McArthur
2	2	Altran Technologies	I	France	11	17261	17038	1419,5	Philippe Salle
3	1	WS Atkins plc	MD	England	11/12	16263	17522	1972,0	Uwe Kreuger
4	7	Alten Group	I	France	11	14800	12678	1065,7	Simon Azoulay
5	5	Fugro N.V	CE	Netherlands	11	14000	13500	2577,8	Arnold Steenbakker
6	6	Mott MacDonald Group	MD	England	11	13162	13013	1238,3	Keith Howells
7	8	Groupe Egis	MD	France	11	12000	11000	858,3	Augustine de Romanet
8	10	ARUP Group	MD	England	10/11	10135	9852	1143,0	Philip Dilley (chairman), David Whittleton (CEO)
9	15	Assystem Group S.A	I	France	11	9701	8560	760,6	Dominique Louis
10	13	Rambøll Group	MD	Denmark	11	9439	8970	925,0	Jens-Peter Saul
11	11	Oranjewoud group (Member of Anthea Group)	MD	Netherlands	11	9369	9171	1743,4	Menno Smits, Rob van Dongen
12	12	WSP Group Limited (Genivar INC 20120801)	MD	England	11	8882	9060	826,7	Pierre Shoiry (President&CEO Genivar)
13	9	Grontmij Group	MD	Netherlands	11	8672	9898	933,5	Michiel Jaski
14	14	Mouchel Group	MD	England	10/11	8645	8645	635,5	Grant Rumbles
15	19	Bertrandt AG	I	Germany	11/12	8603	6523	576,2	Dietmar Bichler
16	16	URS Europe (fd URS Scott Wilson Europe (proforma)) *	MD	England	10	7500	7500	512,9	Simon Hindshaw
17		Royal Haskoning DHV (merger finished by end of 2012)	MD	Netherlands	11	7451	7943	737,2	Bertrand M. van Ee
18	21	AKKA Technologies S.A	I	France	11	7111	5710	474,1	Maurice Ricci
19	17	Segula Technologies Engineering Group *	I	France	11	7000	7000	480,0	Franck Ghrenassia
20	18	Pöyry Group	MD	Finland	11	6952	6801	796,1	Alexis Fries
21	23	SWECO AB proforma	MD	Sweden	11	6872	4966	741,6	Tomas Carlsson
22	20	COWI Group	MD	Denmark	11	6164	6031	678,5	Lars Peter Söbye
23	27	ÅF-Group proforma	I,E,M,Enr	Sweden	11	5868	5211	772,7	Jonas Wiström
24	22	Sener Group	MD	Spain	11	5165	5094	1145,6	Jorge Sendagorta Gomendio
25	26	RPS Group plc	Env	England	11	4686	4372	609,3	Alan S. Hearne
26	25	Halcrow Group Ltd (CM2Hill Group)	MD	England	10	4617	4617	380,9	Peter G. Gammie
27	28	Hyder Consulting Group Ltd	MD	England	11/12	3774	3695	319,6	Ivor Catto
28	34	Mace Group Ltd	PM	England	11	3602	2781	1069,5	Stephen Pycroft
29	30	Tractebel Engineering A.S. (GDF Suez)	MD	Belgium	11	3500	3300	523,6	Georges Cornet
30	42	SYSTRA Group	MD	France	11	3400	2470	416,0	Pierre Verzat
31	29	S II S.A	I	France	11/12	3194	3402	259,3	Bernard Huvé
32	36	Tebodin, Consultants & Engineers	MD	Netherlands	11	3186	2699	223,0	Pieter Koolen
33	33	SNC-Lavalin Europe SA	MD	France	10	2900	2900	740,0	Christian Jacqui (2012, Europe)
34	35	Ayesa	MD	Spain	11	2776	2776	216,0	José Luis Manzanera Japón
35	39	Artelia (fusion Coteba & Sogreah)	PM	France	11	2759	2597	317,3	Jacques Gaillard
36	41	Semcon AB	I	Sweden	11	2727	2474	271,4	Markus Granlund
37	38	Turner & Townsend Group	PM, QS	England	11/12	2484	2250	316,5	Vincent Clancy
38	32	Capita Symonds	MD	England	11	2300	2966	318,1	Jonathan Goring
39	44	Rücker AG	I	Germany	11	2288	2188	175,9	Wolfgang Rücker
40	40	AECOM Ltd (former FaberMaunsel Ltd)	MD	England	11	2252	2559	195,3	John M Dionisio
41	61	Norconsult AS	MD	Norway	11	2170	1498	354,7	John Nyheim
42	53	EPTISA Grupo EP	MD	Spain	11	2157	1650	150,0	Luis Villarroya Alonso
43	43	IDOM Group	MD	Spain	11	2110	2441	297,0	Luis Rodriguez Llopi; Fernando Querejeta
44	47	SETEC Group (Setec TPI)	MD	France	11	2068	1665	219,6	Gérard MASSIN
45	45	AEDAS Architects Group (turnover in dollars) *	A	England	10	2031	2031	254,7	Malcolm Ellis (MD), Brian Johnson (chairman)
46	51	TPF Group	MD	Belgium	11	2000	1700	114,5	Thomas Spitaels
47	46	Davis Langdon & Seah International LLP	PM, QS	England/ Switzerland	11/12	1985	1985	116,9	John Lewis (Director)
48	48	TYPSA Group	MD	Spain	11	1849	1889	158,7	Pablo Bueno Tomás (CEO)
49	50	ILF Group	MD	Germany/ Austria	11	1810	1757	192,0	Klaus Lässer

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-/S = Structural Engineering, CT = Certification and testing, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary, (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	2011	Koncern	Verksamhet	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående)	MEUR	Koncernchef/VD (December 12)
50	52	MWH Europe	MD, Env	England	11	1805	1661	176,4	Ken Farrer
51	55	Fichtner Group	Enr, MD	Germany	11	1800	1600	229,0	Georg Fichtner
52	57	Etteplan Oy	I	Finland	11	1659	1569	119,5	Juha Näkki
53	54	PM Group (Pm Project Management Group)	PM, MD	Ireland	11	1655	1635	175,8	David Murphy
54	59	Kema Group BV (DNV KEMA)	Enr	Netherlands	11	1624	1528	258,1	David Walker
55	58	Ricardo plc	I	England	11/12	1512	1530	227,5	Dave Shemmans
56	63	Lahmeyer International GmbH	Enr	Germany	11	1500	1352	147,0	Dr. Bernd Kordes
57	86	NIRAS Group A/S	MD	Denmark	11	1472	883	128,6	Carsten Toft Boesen
58	62	Ingérop S.A	MD	France	11	1470	1437	165,7	Yves Metz
59	49	Dorsch Gruppe	MD	Germany	11	1400	1800	69,6	Olaf Hoffmann
60	64	Inspecta OY	I	Finland	11	1400	1400	169,0	Kari Aulasmaa
61	78	Gleeds *	PM	England	11	1400	1000		Richard Steer
62	75	Drees & Sommer-Gruppe	PM	Germany	11	1350	1125	150,5	Hans Sommer
63	92	Safège Consulting Engineers	Env,S,CE	France	11	1350	1200	108,0	Benoît Clocheret
64	56	White Young Green	MD	England	11/12	1325	1587	161,2	Paul Hamer
65	60	Movares Group BV	CE,E	Netherlands	11	1311	1515	185,8	Johan van den Elzen
66	68	RLE International Gruppe GmbH	I, PM	Germany	11	1300	1200	95,0	Ricardo Arau Mussons m.fl
67	74	Obermeyer Planen+Beraten GmbH *	MD	Germany	11	1300	1153	105,0	Maximilian Grauvogl
68	4	PB Parsons Brinckerhoff, Europe (Balfour Beatty group)	MD	England	11	1267		192,2	George J Pierson
69	65	Cyril Sweett Group (Sweett Group PLC)	PM	England	11/12	1255	1213	83,9	Dean Webster
70	79	ABMI-groupe S.A *	I	France	11	1250	950	71,0	Philippe Chatron
71	72	Multiconsult-group	MD	Norway	11	1237	1173	188,6	Christian Nørgaard Madsen
72	77	Rejler Group	E,I	Sweden	11	1222	1038	126,2	Eva Nygren
73	70	Buro Happold	MD	England	11/12	1192	1190	118,3	Paul Westbury
74	73	Tauw Group bv	MD	Netherlands	11	1131	1156	117,5	Bram de Borst
75	76	Vectura	CE	Sweden	11	1111	1061	138,3	Jan Colliander
76		HIQ International AB	I	Sweden	11	1107	945	137,2	Lars Stugemo
77	93	Foster & Partners Ltd	A	England	10/11	1036	794	183,6	Mouzhah Majidi
78	66	Waterman Group plc	MD	England	11/12	1020	1207	79,3	Nicholas Taylor
79	89	Tyréns AB	CE,PM	Sweden	11	1020	847	125,0	Ulrika Francke
80	83	Reinertsen Engineering	MD	Norway	11	987	931	141,9	Torkild Reime Reinertsen
81	81	GFA Consulting Group *	MD	Germany	12	974	910	76,0	Klaus Altemeier
82	67	Prointec S.A	MD	Spain	11	938	1200	72,0	Cesar Cañedo-Argüelles
83	87	Sogecclair SA	I	France	11	902	881	76,7	Phillippe Robardey
84	85	Golder Associates Europe Ltd *	Env,CE, PM,Enr	England	10	900	900		Gyorgy Vamos
85	91	SLR Group (SLR Management)	Env	England	10/11	857	833	96,0	Neil Penhall (MD-Europe)
86	88	Witteveen+Bos Consulting Engineers	MD	Netherlands	11	856	869	98,1	H A A M Webers, H E Nieboer
87		Combitech AB	I	Sweden	11	853	774	109,9	Marie Bredberg
88	82	RMJM Hillier Group	CE,A	England	11	840	939	82,5	Peter Morrison
89	84	BDP Building Design Partnership	MD	England	11	817	980	77,9	Peter Drummond
90	96	IV-Groep b.v.	MD	Netherlands	11	785	747	118,1	Rob van de Waal
91	90	PCG-Profabril Consulplano Group	MD	Portugal	11	783	834	62,3	Ilidio de Ayala Seródio
92	100	Gruener-Gruppe AG	MD	Switzerland	11	749	700	84,6	Flavio Casanova
93	102	Xdin AB	I	Sweden	11	741	700	72,3	Fredrik Nyberg
94	98	RSK Group	Env	England	11/12	729	729	69,9	Alan Ryder
95	103	Ingenieurbüro Dipl.-Ing. H. Vössing GmbH	MD	Germany	11	720	682	67,5	Hans-Theo Kühr
96	101	Bonifica Group	MD	Italy	09	700	700	38,4	Romina Boldrini
97	94	Payma Cotas, S.A.	CE,S	Spain/France	10	699	775	53,2	Jose Luis Manglano Borso di Carminati
98	104	Asplan Viak Group	MD	Norway	11	692	652	90,7	Øyvind Mork
99	124	White Architects AB	A,PM, Env	Sweden	11	678	442	81,3	Monica von Schmalensee
100	97	Pell Frischmann Group	MD	England	11/12	649	731	36,3	Sudho Prabhu
101	95	Alectia Group	MD	Denmark	11	639	750	77,3	Jens Moberg
102	119	SKM Europe (Sinclair Knight Merz) fd Enviro	Env,Enr	England	11/12	601	456	55,8	Santo Rizzuto

2012	2011	Koncern	Verksamhet	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående)	MEUR	Koncernchef/VD (December 12)
103	106	Amstein + Walthert AG	E,M	Switzerland	11	600	550		Christian Appert
104	105	Neste Jacobs Group	I	Finland	11	574	624	76,7	Jarmo Suominen, Tom Främpling
105		Acciona Ingenieria Sa	I	Spain	11	559		79,0	N/A
106	108	Noble Denton Group Ltd	I,E	England	10	528	528		Lutz Hugo Otto Wittenberg
107	107	FCG Finnish Consulting Group	MD	Finland	11	522	532	49,6	Ari Kolehmainen
108	109	Elomatic Group Oy	I,MD	Finland	11	512	502	38,0	Olli Manner
109		Euroestudios S.L.	CE,PM	Spain	11	501	656	48,8	Juan Santamaría Fullana
110	110	Fairhurst *	MD	Scotland	11	500	500		Robert Mc Cracken
111	111	Gmp Von Gerkan Marg U. Partner Architekten *	A	Germany	10	500	500	N/A	Meinhard von Gerkan,Volkwin Marg
112	113	Basler & Hofmann AG *	MD	Switzerland	10	500	500		Dominik Courtin
113	116	Hoare Lea & Partners	E,M,Enr	England	11/12	482	482	54,2	Brian Clargo (Partner) mfl.
114	120	INROS LACKNER Group	MD	Germany	11	469	456	36,5	Uwe Lemcke
115	122	Emch + Berger Gruppe *	MD	Switzerland	11	450	450	60,2	Urs Schneider
116	123	ATP Architects and Engineers Group	A,CE, PM	Austria	11	450	450	47,5	Christoph M. Achammer
117	114	BG Bonnard & Gardel Groupe SA	MD	Switzerland	11	449	500	68,0	Laurent Vulliet (CEO)
118	117	NET Engineering S.p.A	MD	Italy	11	443	462	45,1	Giovanni Battista Furlan
119	149	Benoy Architects Ltd	A	England	11	426	339	44,3	Graham Cartledge
120		Orbicon A/S	MD	Denmark	11	425	427	52,0	Jesper Nybo Andersen
121	128	INYPISA Informes y Proyectos SA	MD	Spain	11	422	406	38,2	Valentin Estefanell
122	125	Auditorias E Ingenierias Sa	MD	Spain	09	419	419	N/A	Joan Lluís Quer Cumsille
123	144	CSD Group	Env, PM, CE,S	Switzerland	11	413	348	48,5	Jean-Pascal Gendre
124	177	Tengbom Architects proforma	A	Sweden	11	410	272	42,0	Magnus Meyer
125	137	HPC AG (Tidigare: HPC HARRESS PICKEL CONSULT Group)	Env,PM, CE	Germany	11	405	365	40,2	Josef Klein-Reesink
126	112	Deerns Consulting Engineers BV	E, M, PM, I	Netherlands	11	402	500	52,0	Alexander Jansen (MD) m.fl
127	130	Amberg Group *	CE,S,PM	Switzerland	10	400	400	69,1	Felix Amberg
128	148	CDM Gruppe (part of CDM Group)	CE	Germany	10	400	340	42,5	Stefan Oevermann
129	147	Pick Everard Ltd	MD	England	11	397	340		David Brunton
130	155	Vahanen Oy	CE	Finland	11	382	326	33,1	Veijo Komulainen
131	138	RAPP-Gruppe AG, Ingenieure+Planer	MD	Switzerland	11	374	364	54,9	Bernhard Berger
132	126	Wardell Armstrong LLP	MD	England	11/12	371	330	28,8	Colin W. Brown
133	132	Cundall Johnston & Partners (Cundall LTD)	CE,S,Env	England	11	371	391	29,6	David Dryden
134	153	INOCSA Ingeniera, S.L. (Aecom, May 2010)	MD	Spain	10/11	371	335	24,1	Antonio Lorente
135	135	Antea S.A (acquired by Orangewoud NV october 2009)	Env	France	10	370	371	50,9	Jean-Philippe Loiseau
136	139	Mannvit hf. (merger of Hönnun-VGK hf in 2007)	MD	Iceland	11	369	355	43,6	Eyjólfur Árni Rafnsson
137	115	Broadway Malyan Ltd	A	England	11	368	496	36,9	Gary Whittle
138	134	Peter Brett Associates	MD	England	11	366	376	29,8	Stephen Capel-Davies w co-directors
139	140	Moe & Brødsgaard A/S	MD	Denmark	11	357	323	37,7	Christian Listov-Saabye
140		Zaha Hadid Architects	A	England	10/11	357		49,6	Zaha Hadid, Patrik Schumacher
141	146	SITO Group Oy	CE, Env, PM	Finland	11	354	347	26,5	Kimmo Fischer
142	142	RKW Architekten & Co, KG *	A	Germany	10	350	350	38,5	Wojtek Grabianowski
143	194	Granlund Oy	E,M	Finland	11	350	245	22,6	Pekka Metsi
144	141	FAVEO Projektleidelse (Norway & Sweden)	PM	Norway	11	350	350	58,5	Sven Erik Nørholm
145	145	Krebs und Kiefer Beratende Ingenieure *	CE,S, PM	Germany	11	348	347		Hans- Gerd Lindlar m.fl
146	151	PBR Planungsbüro Rohling AG Architekten u Ingenieure	MD	Germany	11	346	339	31,5	Heinz Eustrup
147	156	A-Insinööri Group	S, CE, PM	Finland	11	341	323	30,8	Petri Laurikka
148	150	GETINSA S.A	CE, Env, PM	Spain	10	339	339	26,1	Pedro D. Gomez
149	143	Hifab Group	PM	Sweden	11	334	348	42,9	Jan Skoglund
150	165	Herzog & de Meuron Architekten AG *	A	Switzerland	11	334	300	29,8	Pierre de Meuron; Jacques Herzog

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-/S = Structural Engineering, CT = Certification and testing, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary, (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	2011	Koncern	Verksamhet	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående)	MEUR	Koncernchef/VD (December 12)
151	158	D'Appolonia S.p.A	MD	Italy	11/12	332	319	50,5	Roberto Carpaneto
152	174	Müller-BBM GmbH	MD	Germany	11	332	279	35,1	H. Gass m.fl
153	154	Italconsult S.p.A	PM	Italy	10	331	331	25,5	Giovanni A. Torelli
154	244	Projektengagemang-gruppen proforma	PM	Sweden	11	324	223	41,0	Per-Arne Gustavsson
155	157	Ernst Basler & Partner Ltd	MD	Switzerland	11	320	320	15,7	Daniel Schläpfer
156	186	Temelsu International Engineering Services Inc.	MD	Turkey	11	320	250	13,1	Demir İnözü
157		Destia Consulting Oy	CE	Finland	11	317	342	30,0	Jukka Raudasoja
158	159	Assmann Beraten + Planen	MD	Germany	11	315	315	28,7	Jochen Scheuermann
159	160	FASE-Estudios e Projectos S.A	MD	Portugal	11	314	315	16,1	Manuel Quinaz
160	171	Bengt Dahlgren AB	M,Enr	Sweden	11/12	311	285	35,6	Åke Rautio
161	167	Verkís hf	MD	Iceland	11	310	293	23,0	Sveinn Ingi Ólafsson
162	127	Consulgal Group, SA.	MD	Portugal	11	306	406	28,8	Rogério Monteiro Nunes
163	152	Steer Davies Gleave Ltd	CE	England	11/12	304	337	33,3	Hugh Jones, Steve Hewitt
164	163	DRI Investment Management, Company for Development of Infrastructure Ltd	PM	Slovenia	10	301	301	24,0	Rajko Siro
165	173	Technital SpA	CE	Italy	11	301	280	54,4	Alberto Scotti
166	133	Ebert-Ingenieure GdbR.mmbH	E, M, Env, Enr	Germany	10	300	390	21,0	Ernst Ebert m.fl
167	164	HKR Architects *	A	Ireland	11	300	300		Jerry Ryan
168	189	Knightec AB	I	Sweden	11/12	298	248	34,1	Dimitris Gioulekas
169	180	Arkitektfirmaet C.F.Møller	A	Denmark	11	296	262	38,9	Susanne T Nielsen
170	166	Insinööritoimisto Comatec Group	I, Enr	Finland	11	293	331	20,9	Aulis Asikainen
171	162	PRP Architects Ltd	A	England	11/12	292	308	23,5	Andy von Bradsky
172	170	GPO Ingeniería, S.A.	MD	Spain	10	289	289	24,1	Alvaro Palao Llopis
173	184	A.R.E.P. Groupe	MD	France	11	283	253	38,2	Jean-Marie Duthilleul
174	172	Steinbacher-Consult GmbH *	CE, PM	Germany	11	280	280		Stefan Steinbacher
175	168	Dolsar Engineering Ltd	PM,CE, Env, E,M, MD	Turkey	11	279	291	6,8	H. İrfan Aker
176	99	Vattenfall Research&Development AB	Enr,E, CE	Sweden	11	272	700	40,2	Magnus Hemmingsson
177	169	Citec Group (proforma)	I, Env	Finland	11	270	290	30,5	Martin Strand
178	193	Allies and Morrison Architects Ltd *	A	England	11	270	247	8,5	Bob Allies
179	199	Goudappel Coffeng B.V	MD	Netherlands	11	270	239	24,9	Jos van Kleef
180	182	Gauff Gruppe	MD	Germany	11	267	260	30,7	Gerhard H. Gauff
181	118	Archial Group (Ingenium Group, Canada)	A	England	11	266	457	20,6	Christopher Littlemore
182	161	Bartels Engineering B.V.	CE,S,PM	Netherlands	11	261	313	19,8	Taco Klevering
183	183	HENN Architekten GmbH	A	Germany	10	260	260	28,7	Gunter Henn
184	179	Burckhardt+Partner AG Architekten Generalplaner	A	Switzerland	11	256	263	61,6	Peter Epting
185	197	Structor Group	CE,PM	Sweden	11	256	243	37,5	Fladvad, Hulthén, Texte
186	181	Deltamarin Oy	I	Finland	11	252	262	21,0	Mika Laurilehto
187	185	Sheppard Robson	A	England	11	250	250		Andrew German
188	187	DSSR Consulting Engineers (form Donald Smith Seymour & Rooley)	E,M	Scotland	09/10	250	250		Hugh Currie
189	219	Heinle, Wischer und Partner *	A,PM	Germany	11	250	200	18,0	Dr. Alexander Galakoy/ Monica Wurfbaum
190	221	Consitrans S.R.L.	CE,S, Env, PM	Romania	11	250	193	20,5	Gabriel Valentin Teodorescu
191	178	Stride Treglown Group Ltd	A	England	11	249	264	14,9	Kevin McDonald
192	190	Barton Willmore Group	A,PM	England	11/12	249	248	26,0	Ian Mellor
193	260	LINK Signatur Gruppen	A	Norway	11	249	224	33,9	Siri Legernes
194	201	Dopravoprojekt, a.s.	CE, S, A, PM	Slovakia	11	246	233	13,4	Gabriel Koczkás
195	175	JMP Consultants Ltd	CE	England	11/12	244	278	19,8	Gordon Baker
196	131	ABT Holding BV	MD	Netherlands	11	242	397	24,6	Walter Spangenberg
197		Force Technology Sweden	CE	Sweden	11	241	229	32,1	Hans Ole Olsen
198		Sigma Kudos AB	I	Sweden	11	240	290	22,2	Carl Vikingsson
199	203	JBA Consulting (Jeremy Benn Associates Ltd)	CE, Env	England	11/12	239	230	13,7	Jeremy Benn
200	196	SC Metroul S.A. *	MD	Romania	11	237	244		George Rozorea
201	210	Uvaterv Engineering Consultants Ltd	MD	Hungary	11	236	210	9,3	Bretz Gyula
202		i3tex AB	I	Sweden	11	235	227	22,9	Ulf Aiff

2012	2011	Koncern	Verksamhet	Land	Bokslut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående)	MEUR	Koncernchef/VD (December 12)
203	192	Pragoprojekt a.s	CE	Czech Republ.	11	234	247	17,0	R. Jirikova
204	204	Kling Consult Ingenieur GmbH	CE	Germany	10	229	229	20,0	Markus Daffner
205	191	Chapman Taylor LLP	A	England	11/12	227	247	25,7	Chris Lanksbury
206	207	Austin Smith Lord Architects Ltd	A	England	09/10	223	223	19,0	Alistar Sunderland
207	206	Nightingale Associates	A	England	10	213	224	17,1	Richard Harrington, Executive Chairman
208	215	HPP Hentrich -Petschnigg & Partner GmbH&co KG	A	Germany	11	210	200	23,8	Joachim Faust, G. Feldmeyer m.fl
209	256	WTM Engineers	MD	Germany	11	210	150	22,5	Karl Morgen
210	202	Avalon Innovation AB (tidigare Avalon Enterprise AB)	I	Sweden	11	207	231	26,3	Atle Andersen
211	229	Bjerring Ingenjörbyrå AB	CE,M	Sweden	11	206	182	24,9	Anders Wärefors
212	212	Adviesbureau Peutz & Associés B.V	Env,CE, I	Netherlands	11	203	208	17,9	W.J.F.W. Koopmans
213	208	Ibe D.D, Svetovanje Projektiranje In Inzeniring (IBE consulting Engineers)	MD	Slovenia	11	202	221	15,3	Uroš Mikoš
214	213	Frankham Consultancy Group	MD	England	10/11	202	202	17,1	S J Frankham
215	224	Metroprojekt Praha A.S	MD	Czech Republ.	11	201	188	23,6	Jiri Pokorny
216	205	Baurconsult (Baur, Kitz, Kuhn) *	MD	Germany	11	200	200	11,4	Andreas Baur m.fl
217	216	Aveco de Bondt BV	CE	Netherlands	10	200	200	12,3	Gerrit Paalman
218	218	O.T.E. Ingenierie SA (Omnium Technique Européen)	MD	France	09/10	200	200	16,3	Jean-Ernest Keller
219	227	Planungsgruppe M+M AG , PGMM *	E,M,PM, Enr	Germany	10	200	183	17,7	Hermann Ott
220	198	Transprojekt Gdanski Spolka	A, CE	Poland	11	198	240	29,5	Marek Piotr Rytlewski
221	303	Dekra Industrial Oy (Polartest)	Enr	Finland	11	197	189	22,2	Matti Andersson
222	225	Leonhardt, Andrä und Partner Beratende Ing. GmbH	S	Germany	11	195	187	16,9	Wolfgang Eilzer
223	209	Advin B.V. - Adviseurs en Ingenieurs	MD	Netherlands	11	192	216	23,5	John Walraven
224	249	Soditech Ingenierie S.A	I	France	11	191	154	12,2	Maurice Caillé
225	242	Opus Joynes Pike (Opus International)	CE,S,Env	England	11	190	161	22,7	David Prentice
226	228	PDM Group	I	Netherlands	10	187	182	20,5	H.J.P.M. Mesterom
227	235	Efla hf	MD	Iceland	11	187	172	16,6	Guðmundur Þorbjörnsson
228	200	JG Ingenieros SA	M,E, Enr, I	Spain	11	185	235	12,6	Josep Túnica Buira
229	69	Olajterv Group *	CE, Enr	Hungary	11	184	184	9,3	Balázs Tóth
230	211	3DReid Architects Ltd	A	England	11/12	182	209	17,2	Charles Graham-Marr
231	236	GOPA-Consultants Group *	PM,I,Env	Germany	11	182	170	59,9	Martin Güldner, Berthold Averweg
232	304	Kragten B.V *	CE, Env	Netherlands	11	181	100	12,0	Steeff Stevens
233		Orbion Consulting AB	E, Enr, Env	Sweden	11	181		19,4	Mats Rönnlund
234	223	INBO Architects/Consultants	A,PM	Netherlands	11	180	188	15,6	Bert van Breugel/Tako Postma/Jeanet van Antwerpen
235	265	Troup Bywaters + Anders *	E,M	England	11	180	142	13,8	Neil Weller
236	279	O.M.A. Office for Metropolitan Architecture	A	Netherlands	11	180	130		Victor van der Chijs
237	298	CES Consulting Engineers Salzgiters GmbH *	MD	Germany	11	179	107	11,0	Ralf Meyerhoff
238	273	Rogers Stirk Harbour & Partners (fd Rickard Rogers)	A	England	11	177	136	30,7	Rickard Rogers
239	264	Cauberg-Huygen	CE, Env	Netherlands	11	176	145	18,1	A.R Hanlo
240	254	Consat Engineering AB	I	Sweden	11	175	150	21,1	Jan Bertil Johansson
241	226	Hulley & Kirkwood Consulting Engineers Ltd	E,M	Scotland	11/12	174	184	13,1	Sommerville Telfer
242	230	Curtins Group	CE,PM	England	11	173	181	12,3	Rob Melling
243	233	SD Ingénierie Holding SA	MD	Switzerland	11	173	173	24,0	J. D. Girard
244	322	Greisch (Bureau D'études)	CE,S, A, PM	Belgium	11	171	151	18,1	Clément Counasse
245	237	Llewelyn-Davies -Yeang Ltd	A,IA	England	09/10	170	170		Stephen Featherstone
246	239	Henning Larsen Architects	A	Denmark	11/12	170	165	24,1	Mette Kynne Frandsen
247	232	Prokon Muhendislik Ve Musavirlik A S (Prokon Engineering Ltd) *	MD	Turkey	11	165	179		Hasan Özdemir, Ismail Salici
248	266	Temagroup Sweden AB	A,PM	Sweden	11	165	142	19,6	Håkan Persson
249	220	Scott Brownrigg Architects	A	England	11/12	164	195	14,3	Darren Comber

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-/S = Structural Engineering, CT = Certification and testing, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary, (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

2012	2011	Koncern	Verk- samhet	Land	Bok- slut	Medelantal anställda	(Före-Omsättning gående) MEUR	Koncernchef/VD (December 12)	
250	234	EKJ Rådgivende Ingeniører A/S	MD	Denmark	11/12	163	172	16,7	Jørgen Nielsen
251	240	Arkitema K/S	A,PM	Denmark	10	163	163	22,6	Peter Hartmann Berg
252	250	SINA Group (dt ASTM Group)	CE,MD	Italy	11	163	153	46,7	Agostino Spoglianti
253	262	Hjellnes Consult AS	MD	Norway	11	163	147	29,4	Geir Knudsen
254	299	Suomen Talokeskus Oy	MD	Finland	11	163	107	13,0	Karri Virtanen
255	243	O.B.H-Group	MD	Denmark	11	163	161	15,8	Borge G Danielsen
256	241	Clarke Bond Group Ltd	S,CE, Env,PM	England	09	162	162	12,0	Andrew Whitehead
257	251	Condesign AB	I	Sweden	11	162	153	12,8	Fredrik Bromander
258	246	SGI Consulting SA *	MD	Luxemburg	10	160	160		Laurent NILLES
259	247	B+S Ingenieur AG *	MD	Switzerland	11	160	160		Walter Shaufelberger
260	248	Purcell Miller Tritton	A	England	11	157	158	12,1	Mark Goldspink
261	274	Infotiv AB	I	Sweden	11	154	136	14,5	Alf Berndtsson
262	267	CTS Engtec Oy	I	Finland	11	152	147	13,1	Antti Lukka
263	275	Eurocon Consulting AB	I	Sweden	11	151	136	18,1	Peter Johansson
264	276	Optiplan Oy	MD	Finland	11	151	135	10,3	Tommi Vaisalo
265	238	JSK Architekten GmbH *	A	Germany	11	150	170	16,5	Helmut W. Joos
266	252	ISC Group (ISC Rådgivende Ingeniører A/S)	MD	Denmark	11	150	150	20,2	Kjeld Thomsen
267	253	HLM Architects	A	England	*11	150	150		Christopher Liddle
268	255	Politecnica- Ingegneria e Architettura Soc. Coop	MD	Italy	11	150	150	13,0	Gabriele Giacobazzi
269		Coplan AG	I	Germany	11	150		16,5	Martin Steger
270	231	DGMR Raadgevende Ingenieurs BV	Env	Netherlands	11/12	147	155	14,2	Ir. P.J. van Bergen
271	261	Transprojekt- Warszawa Sp. Z o. O	CE	Poland	10	147	147	7,6	Tadeusz Suwara
272	295	Geodata S.p.A	CE	Italy	11	146	117	31,3	Cesare Salvadori
273	283	TCPM (TC Project Management B.V)	I	Netherlands	11	145	129	12,0	Rudie Veenendaal
274	290	Wingårdh-koncernen	A	Sweden	11	141	121	19,5	Gert Wingårdh
275		Narud-Stokke-Wiig A/S * proforma	A	Norway	11	141	121	25,0	Jon Arne Bjerknes/Ole Wiig/ Narud Jörn
276	259	Lewis & Hickey Architects	A,PM	England	11/12	140	149	7,7	Paul Miele
277	268	Midtconsult A/S	MD	Denmark	10/11	140	140	16,1	Jens Lauritsen
278	222	Keppie Design	A	Scotland	10/11	139	191	8,5	Martin English
279	269	IPROPLAN Planungs GmbH	MD	Germany	10	139	139	10,0	Jörg Thiele (President)
280	271	Studio Altieri S.p.A	CE; A	Italy	11	138	139	18,5	Guido Zanovello
281	272	Punch Consulting Engineers *	S,CE, Env, PM	Ireland	10	137	137	8,0	John Pollock
282		PRC Group	I	Sweden	11	137	96	18,3	Peter Bräck
283	281	OPAK AS	PM,Enr, E,M	Norway	11	136	132	18,9	Jan Henry Hansen
284		Kuben Management A/S (Merged with NRGi Rådgivning A/S in 2012) proforma	Enr,E,I	Denmark	11	136	72	18,3	Ulf Christensen
285	245	The BWB Partnership	CE,S, Env	England	11	135	130	10,7	Steven Wooler
286	288	ELU Konsult AB	S,CE	Sweden	11/12	134	128	22,9	Sten Åke Torefeldt
287	284	Dark Group Architects	A	Norway	11	131	129	26,3	Kjell Eek Østlie
288	280	Clancy Consulting	MD	England	10/11	130	130	9,4	Alan Bramwell
289	296	IKG AB	I	Sweden	11/12	129	116	10,9	Mathias Ohlson
290	258	Balslev Rådgivende Ingeniører A/S (Mogens Balslev)	MD	Denmark	10/11	128	150	12,0	Bo Memhave
291	285	Utopic Dynatherm	I,Env, PM	Netherlands	11	128	128	9,3	Simon Bruijnooge
292	263	Aukett Fitzroy Robinson plc	A	England	11/12	126	146	10,5	J. Nicholas Thompson
293	286	Utiber Transport Consulting Management Ltd *	CE,PM	Hungary	11	126	128		György Lányi
294	293	Proger SpA	MD	Italy	11	126	118	31,6	Umberto Sgambati
295	289	JJM Sp Z O O *	PM,I	Poland	10	125	125		Marek Poncyłjusz
296	291	Henry J. Lyons & Partners Architects	A	Ireland	*11	125	120		Richard Doorly
297	287	Verebus Engineers B.V	MD	Netherlands	11	124	128	10,9	Kees Aling
298		GVA Consultants AB	I	Sweden	11	123	114	31,3	Mats Lindén
299	278	C.Lotti & Associati - Soc. di Ingegneria SpA	MD	Italy	11	122	132	14,3	Patrizia Lotti
300	277	WRc plc	Env	England	11/12	121	134	9,4	Mark Smith

Fugro

Fugro har tillsammans med sin långtida partner, Constructora Subacuatica Diavaz S.A. vunnit en stororder avseende offshore geologiska- och geotekniska undersökningar för Mexikos nationella oljebolag PEMEX. Uppdraget kommer att pågå under 2012 och 2013 och är värt 50 miljoner euro. I Malaysia har man fått ett femårigt "Life of Field support"-uppdrag av Murphy Oil värt 140 miljoner US-dollar. Uppdraget gäller projektledning, projektering samt undervattensinspektioner och undervattensinstallationer vid en offshore oljeplattform.

Fugro förvärvade i maj den franska geokonsulten GEOTER med 30 anställda. Företaget innehar expertkompetens inom geologi, jordbävningsriskberäkning samt GIS och har en stark kundbas inom kärnkraftssektorn, gruvindustrin och teknikonsultbranschen.

Mott MacDonald har vunnit flera stora uppdrag under året. I Belgien har Mott MacDonald utsetts till långivarens tekniska rådgivare för ett motorvägsprojekt. De 101 miljoner euro projektet beräknas kosta har finansierats av ett privat/offentligt partnerskap (PPP). Mott MacDonalds roll är att övervaka byggprocessen och leverera löpande rapporter om utvecklingen till långivarna.

I Norge har Mott MacDonald fått ett andra uppdrag i Bergens "light rail" spårvägsprojekt. Det första uppdraget gällde detaljplanering och projektering av 7,2 km dubbla spår med 2,8 km tunnlar. Det nya uppdraget gäller projekteringen och detaljplaneringen av en spårvagnshall med verkstad för 50-70 spårvagnar. Spårvagnshallen som kostar 90 miljoner euro ska stå färdig i slutet av 2015. Man har också vunnit ett stort motorvägsuppdrag i Indien gällande den 127 km långa fyrfiliga motorvägen mellan Raipur och Bilaspur. Uppdraget består i att projektera hela sträckningen, inklusive bl a fyra större och 19 mindre broar samt en järnvägsbro.

Altengruppen har köpt upp indiska Calsoft Labs och stärkt sin ställning för konsulttjänster mot telekommarknaden och cloud computing i Indien. Förvärvet ingår också i den strategiska planen

att växa från 800 till 2500 medarbetare i Indien till och med 2016. Alten Indien kommer att hjälpa sina globala kunder att förbättra sin forskning och utveckling genom att utnyttja lokala indiska ingenjörer.

Groupe Egis har förvärvat Brasilianska teknikonsulten Autoservice i São Paulo som är specialiserat på ingenjörstjänster mot flygplatser. Med den här affären och förvärvet av järnvägskonsulten Vega 2011 har Egis stärkt sin ställning på den brasilianska marknaden.

Mouchel Group har i en joint-venture med Enterprise vunnit ett betydande kontrakt av Londons transportmyndighet avseende större infrastruktur förbättringar och underhåll på motorvägar under de kommande åtta åren. Uppdraget, som är värt 400 miljoner pund, är ett led i ett större besparingsprogram som genomförs i London-regionen för dess motorvägar och infrastrukturinvesteringar. Kontraktet är ett av fyra liknande som regionen delats in i.

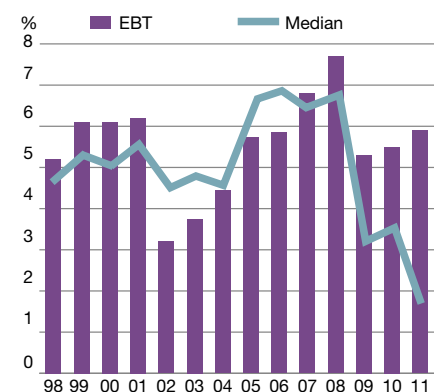
WSP och Genivar går ihop

WSP Group har slagits samman med kanadensiska teknikonsulten GENIVAR och bildar en koncern med 14 500 medarbetare i 35 länder och en omsättning på ca 13 miljarder kr (171 miljoner CAD). Fusionen innebär att Genivar kontant förvärfvar alla aktier i WSP. Företagen kompletterar varandra både geografiskt och kompetensmässigt vilket ger gruppen en stark global närvaro med ett brett tjänsteutbud mot både privata och offentliga beställare. Koncernchef för den nya företagsgruppen är Pierre Shoiry.

URS Scott Wilson övergår till att enbart heta URS. Sedan URS förvärfv av Scott Wilson 2010 har gruppens divisioner i Storbritannien, Europa och Mellanöstern arbetar under namnet URS Scott Wilson men man har nu valt att fokusera verksamheten under ett varumärke, URS. Företagsgruppen har nära 48 000 anställda och kontor i över 40 länder.

Segula Group har utsett Olivier Baujard till ny koncernchef. Baujard har en bakgrund i Deutsche Telekom och Alcatel-Lucent. Han efterträder Franck Ghrenassia som övergått till att vara styrelseordförande.

Resultatutveckling Europas top 300

Källa: Svenska Teknik&Designföretagen

Sener Group har vunnit ett större uppdrag i Marocko, tillsammans med Acciona och TSK i ett spansk konsortium, av den Marockanska Byrån för Solenergi. Uppdraget avser projektering, byggledning och drift av en ny solenergianläggning nära staden Ouarzazate, vid foten av Atlasbergen mot Sahara. Investeringen kommer att uppgå till ca 500 miljoner euro.

De holländska teknikkonsulterna DHV och Royal Haskoning har annonserat att de går ihop och bildar Royal Haskoning DHV Group (RHDHV) med nära 8000 medarbetare i över 35 länder.

Grontmij back on track

Grontmij lanserar en ny strategi, kallad "Back on track" som går ut på att man ska omstrukturera och generera vinst genom organisk tillväxt. Under 2012 har fokus legat på omstrukturering för att uppnå kostnadsbesparingar, bättre effektivitet och förbättrad ledning och kontroll. Under perioden 2013 till 2015 ligger fokus på att förbättra lönsamheten. I England har man under året sålt Trett Consulting med 70 anställda till Driver Group för 3,6 miljoner euro. Försäljningen av Trett Consulting, som är verksam inom tvistlösning och kontraktsrådgivning ("dispute resolution and contractual advice"), är ett led i "Back on track"-planen där fokus på kärnverksamheten är ett uttalat strategival.

Grontmij projekterar nya Mall of Scandinavia i Solna, Nordens största köpcentrum. Uppdraget är värt omkring 47 miljoner kr.

David Cramér
Marknadsanalytiker, Svenska
Teknik&Designföretagen
david.cramer@std.se

Statistik, företagsinformation och börskurser har inhämtats med hjälp av DowJones Companies&Executives/Factiva, Euroinvestor.co.uk, Creditsafe, Soliditet, företags hemsidor, och via direktkorrespondens med företag.

Svenska Teknik&Designföretagen, STD-företagen, arbetar för medlemsföretagens bästa i syfte att stärka deras konkurrenskraft och långsiktiga lönsamhet.

STD-företagen vill främja hög kvalitet, en sund utveckling, en god lönsamhet och moderna arbetsvillkor i medlemsföretagen.

Vår verksamhet bygger på tre fokusområden:

- profilering
- konsultaffären
- kompetensförsörjning

då vi bedömt dessa områden som speciellt värdefulla för den fortsatta utvecklingen. Upphandling/inköp och löne-/anställningsvillkor är också viktiga förutsättningar och inom dessa områden bedriver vi utveckling enligt en långsiktig plan.

STD-företagen ingår i Almega, som är den organisation som samlar tjänsteföretagen i Sverige. Almega är den största förbundsgruppen inom Svenskt Näringsliv. STD-företagen är även medlem i såväl den europeiska (EFCA) som internationella (FIDIC) konsultorganisationen. På arbetsgivarsidan är Almega medlem i UNICE.

Svenska Teknik &
Designföretagen

● **almega**

Svenska Teknik&Designföretagen

Besöksadress: Sturegatan 11

Postadress: Box 55545 • 102 04 Stockholm

Telefon 08-762 67 00 • Fax 08-762 67 10

e-post: std@std.se • www.std.se

www.std.se